

Szeged-Csanádi Egyházmegye

T O R O N Y I R Á N Y
K A L E N D Á R I U M

2023

Szeged-Csanádi Egyházmegye

T O R O N Y I R Á N Y
K A L E N D Á R I U M

2 0 2 3

Ivánkovits János (1846–1910) rozsnyói püspök,
történész és egyházi író, 1887 és 1892 között
Szeged egyik országgyűlési képviselője

23. ZSOLTÁR

Az Úr az én pásztorom, nem szűkölködöm,

zöldellő legelőkön adott nekem helyet,
csöndes vizekhez vezetett engem.

Felüdítette lelkemet,
és az igazság ösvényein vezetett az ő nevéért.

Járjak bár a halál árnyékában,
nem félek semmi bajtól, mert te velem vagy.
Vessződ és pásztorbotod megvigasztaltak engem.

Asztalt terítettél számomra
azok előtt, akik szorongatnak engem;
olajjal kentél meg fejemet,
és kelyhem csordultig töltötted.

Mert jóságod és irgalmasságod
kísér engem életem minden napján,
hogy az Úr házában lakjam időtlen időnkig.

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
30 Martina	31 Marcella, Gerda Bosco Szent János	28	29	30	31	1 Fruzsina Újév, Szűz Mária Isten Anyja, a Béke világnapja
2 Ábel Nagy Szent Vazul és Nazianzi Szent Gergely püspökök	3 Genovéva, Benjámín	4 Titusz, Leona	5 Simon	6 Boldizsár Urunk megjelenése (Vízkereszt)	7 Attila, Ramóna Szent Bálint	8 Gyöngyvér Urunk meg- keresztel- kedése
9 Marcell	10 Melánia	11 Ágota	12 Ernő	13 Veronika	14 Bódog	15 Lóránt, Loránd Évközi 2. vasárnap Remete Szent Pál
16 Gusztáv	17 Antal, Antónia	18 Piroska, Margit Árpád-házi Szent Margit	19 Sára, Márió	20 Fábián, Sebestyén Boldog Özséb	21 Ágnes Szent Ágnes	22 Vince, Artúr Évközi 3. vasárnap Isten igéjének vasárnapja
23 Zelma, Rajmund	24 Timót Szalézi Szent Ferenc	25 Pál Szent Pál apostol megtérése	26 Vanda, Paula Szent Timó- teusz és Szent Titusz	27 Angelika Merici Szent Angéla	28 Károly, Karola Aquinói Szent Tamás	29 Adél Évközi 4. vasárnap Szent Adél

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
30	31	1 <i>Ignác</i>	2 <i>Karolina</i> Urunk bemutatása (Gyertya- szentelő Boldog- asszony)	3 <i>Balázs</i> Szent Balázs	4 <i>Rábel,</i> <i>Csenge</i> Szent András	5 <i>Ágota,</i> <i>Ingrid</i> Évközi 5. vasárnap Szent Ágota
6 <i>Dorottya,</i> <i>Dóra</i>	7 <i>Tódor,</i> <i>Rómeó</i>	8 <i>Aranka</i>	9 <i>Abigél, Alex</i>	10 <i>Elvira</i> Szent Skolasztika	11 <i>Bertold,</i> <i>Marietta</i> A Lourdes-i Boldogságos Szűz Mária, Betegek Világnapja	12 <i>Livia, Lidia</i> Évközi 6. vasárnap
13 <i>Ella, Linda</i> Szent Katalin	14 <i>Bálint</i> Szent Cirill szerzetes és Szent Metód püspök, Európa társ- védőszentjei	15 <i>Kolos,</i> <i>Georgina</i>	16 <i>Julianna,</i> <i>Lilla</i>	17 <i>Donát</i> A szervita rend hét alapítója, Szent Donát	18 <i>Bernadett</i>	19 <i>Zsuzsanna</i> Évközi 7. vasárnap Szent Zsuzsanna
20 <i>Aladár,</i> <i>Álmos</i>	21 <i>Eleonóra</i>	22 <i>Gerzson</i> Hamvazó- szerda	23 <i>Alfréd</i> Szent Polikárp	24 <i>Mátyás</i> Szent Mátyás apostol	25 <i>Géza</i>	26 <i>Edina</i> Nagyböjt 1. vasárnapja
27 <i>Ákos, Bátor</i>	28 <i>Elemér</i>	1	2	3	4	5

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
27	28	1 <i>Albin</i>	2 <i>Lujza</i> Szent Ágnes	3 <i>Kornélia</i>	4 <i>Kázmér</i>	5 <i>Adorján, Adrián</i> Nagyböjt 2. vasárnapja
6 <i>Leonóra, Inez</i>	7 <i>Tamás</i> Szent Perpétua és Felicitász	8 <i>Zoltán</i> Istenes Szent János	9 <i>Franciska, Fanni</i> Szent Domonkos, Római Szent Franciska	10 <i>Ildikó</i>	11 <i>Szilárd</i> Szent Konstantin	12 <i>Gergely</i> Nagyböjt 3. vasárnapja
13 <i>Krisztián, Ajtony</i>	14 <i>Matild</i> Szent Matild	15 <i>Kristóf</i> Nemzeti ünnep	16 <i>Henrietta</i>	17 <i>Gertrúd, Patrik</i> Szent Patrik	18 <i>Sándor, Ede</i> Szent Cirill	19 <i>József, Bánk</i> Nagyböjt 4. vasárnapja
20 <i>Klaudia</i> Szent József, a Boldog- ságos Szűz Mária jegyese	21 <i>Benedek</i> Szent Benedek	22 <i>Beáta, Izolda</i>	23 <i>Emőke</i>	24 <i>Gábor, Karina</i>	25 <i>Irén, Írisz</i> Urunk születésének hírüládása (<i>Gyümölcs- oltó Boldog- asszony</i>)	26 <i>Emánuel</i> Nagyböjt 5. vasárnapja
27 <i>Hajnalka</i>	28 <i>Gedeon, Johanna</i> Szent Johanna	29 <i>Augusztá</i>	30 <i>Zalán</i>	31 <i>Árpád</i>	1	2

28. ZSOLTÁR

Hozzád kiáltok, Uram, Istenem,
ne fordulj el szóttanul tőlem!
Ne legyek olyan, ha néma maradsz hozzám,
mint aki a sírverembe száll.

Hallgasd meg, Uram, könyörgésem szavát,
amikor imádkozom hozzád,
amikor fölemelem kezemet
szent templomod felé.

Ne sodorj el engem a bűnösökkel és a gonosztevőkkel,
akik békésen szólnak felebarátjukhoz,
holott szívükben gonoszság lakik.

Fizess meg nekik cselekedeteik szerint,
és szándékaik gonoszsága szerint;
Kezüik művei szerint jutalmazd meg őket,
add meg nekik, amit érdemelnek!

Mivel nem gondolnak az Úr tetteivel,
és kezének műveivel,
lerombolja és nem építi fel őket.

Áldott legyen az Úr,
mert meghallgatta könyörgésem szavát!

Segítőm és oltalmazóm az Úr,
szívem benne remél s ő megsegít engem;
Ujjong a szívem,
s énekemben hálát zengek neki.

Az Úr az ő népének erőssége,
s fölkentjének megmentő védelmezője.

Uram, mentsd meg népedet,
áldd meg örökségedet,
kormányozd és tedd nagyvá őket mindörökké!

CSAK RAJTUNK MÚLIK, MILYEN CSODÁKAT HOZUNK KI A JÖVŐBŐL

A Szeged-Csanádi Egyházmegye kalendáriumának megjelenése mindig az év zárása és előre tekintés. „Alkalom, hogy rákérdezzünk küldetéstudatunkra, hogy hitelesen képviseljük az evangéliumot abban a társadalomban, környezetben és abban az időben, amelyben élünk” – Kiss-Rigó László püspökkel az eltelt időszakra tekintettünk rá.

– Az év legnagyobb jelentőségű eseménye a szeptemberben Szegeden rendezett Katolikus Társadalmi Napok volt. Hogyan értékeli ezt az országos rendezvényt?

– Örömmel rendeztük meg a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Caritas in Veritate Bizottságával együttműködve ezt az országos, évről évre visszatérő rendezvényt. Számunkra jelentősége volt annak is, hogy a KATTÁRS egybeesett a Szent Gellért Fesztivállal, a Szent Gellért Találkozóval, így egymást erősítő rendezvények tudtak összekapcsolódni. Jól működött a szinergia, sokan részt vettek, sokaknak nyújtott lelki, szellemi, közösségi élményt ez az egyhetesre bővült programsorozat, ami, remélem, a gyümölcseit is meghozza.

– A külső és belső párbeszéd lehetőségét emelte ki a megnyitón.

– Igen. Fontosnak tartom, hogy egy ilyen rendezvény nem PR- vagy

Fotók: Gémes Sándor

reklámtevékenység az egyház részéről, hanem tanúságtétel azon kívülálló számára, akiknek nincs igazán kapcsolatuk a közösségünkkel. A kereső, jó szándékú, nyitott embereknek szeretnénk volna megmutatni, milyen kérdésekkel foglalkozik az egyház, mit tart fontosnak, hogy a társadalom megismerhesse az általunk végzett szolgál

gálatot. De legalább ilyen lényeges volt, hogy mi, az egyház tudatos tagjai, mint egy tükörbe nézve gondolkodjunk el, megteszünk-e mindent a társadalom javára, ami felelősségünk és kötelességünk. Nem vagyunk túlságosan belterjes szervezet? Felhasználjuk-e az eszközeinket, erőforrásainkat, lehetőségeinket a társadalom szolgálatában? – ezekkel a kérdésekkel újra és újra szembe kell néznünk. Ma nagy hangsúly van a közösségépítésen. De azt tudni kell, az egyháznak nem elsődleges feladata, hogy olyan közösségeket alakítson, ahol a tagok jól érzik magukat és egymást. Ez valóban jó dolog, de a dolgunk az, hogy tanúságot tegyünk a világban. A KATTÁRS így az elgondolkodás, a lelkiismeret-vizsgálat alkalma is volt. A külső párbeszéd is megvalósult abban a tekintetben, hogy a várossal együttműködést találtunk, a programok szervezésébe bekapcsolódtak a különféle intézmények, keresztény felekezetek. Együtt tudtunk gondolkodni és imádkozni, hogyan tudjuk hatékonyabban szolgálni a társadalmat.

– A KATTÁRS egyik célja, hogy azokra irányítsa a figyelmet, akik segítségre szorulnak, hogy felhívja a figyelmet a társadalmi igazságtalanságokra. Mire tanít minket Jézus?

– Jézus szívesen kölcsönzi nekünk a szemléletet, hogy szélesebb perspektívában lássunk a világunkban, ne csak az ösztöneink, hangulatunk, vérmér-

sékletünk, korlátaink határozzák meg a látásmódunkat. Nem lehet szebb, igazságosabb és testvériesebb társadalmat építeni, ha csak emberi rációval gondolkodunk, csak emberi ideológiákkal próbáljuk alakítani a társadalmat, ezt látjuk a marxizmus társadalomformáló igyekezetének kudarcában. Az evangélium értékeinek fényénél kell megpróbálnunk szolgálni a társadalomban. Ez a perspektíva nem azt jelenti, hogy mi többek és jobbak lennénk, mint mások, hanem azt, hogy nekünk több lehetőségünk van arra, hogy szélesebb körben értékelve a valóság dolgait tenni tudjunk a társadalom érdekében. Ez minden keresztény egyház feladata és kötelessége, ahogy az is, hogy segítsék egymást, együttműködjenek egymással ebben a tevékenységben. Isten igazságszolgálat, igazságérzete mérhetetlenül szélesebb, mint az emberé. Az ember is sokra képes, de igazából Jézustól, az evangéliumból tudjuk eltanulni, hogyan kellene tevékenykedni.

– **Olyan időszakot élünk, amikor szükség van az ember elkötelezett felelősségvállalására. Mire figyelmeztet a háború, járvány, aszály?**

– Nem gondoltuk volna a józan észben bízva, hogy egy ilyen háború bekövetkezhet az agyonfejtett demokráciáink idejében, a 21. században, ráadásul a közvetlen szomszédságunkban. Az evangélium egyértelmű. Minden háború rossz, a békére kell törekedni. Nemcsak a fegyverek nyugvására, hanem az igazi békére, melynek rengeteg szempontja van. A jelenlegi helyzetben nem azt kell keresnünk, hogy bárkinek igazat adjunk, hanem az erőszak, a háború borzalmai ellen kell fellépni, tenni valamit. Nagyon sok az álszentség, a képmutatás ezen a területen. Akiknek a legnagyobb lehetőségük lenne a békét előmozdítani, azok üzleti hasznot húznak a háborúból, és épp az ellenkezőjét szolgálják, mint ami a feladatuk lenne. Nekünk, keresztényeknek ebben a helyzetben a megbékélést, a békét hirdetni az evangélium szellemében a kötelességünk, és az is, hogy a bajba jutottak, a menekülni kényszerülők szolidaritást, tevékeny, áldozatos segítségnyújtást kapjanak tőlünk.

– **„A rossz évek a legjobb tanítóévek.” – Tessedik Sámuelről terjedt el a mondas. Ön szerint tanulunk?**

– A szükség szüli az invenciót. Amikor az ember nehézségek között van, jobban próbálja magát rászorítani az értelmes cselekvésre. A háború esetében is a józan ész az, ami a háttérbe szorult. Reméljük, hogy a nehézségek arra kényszerítik az embert, vegye elő a józan eszét.

– Az 1947–48-as Mária-év ünnepei soha nem látott tömegeket mozgattak meg Magyarországon. Erről emlékezik meg a Makón berendezett Mindszenty-szoba.

– Mindszenty bíboros a Marosmenti Mária-napok keretében ellátogatott az egyházmegye több településére, többek között Makóra. Az 1948. május 22–23-án, az országos Mária-év eseményeként a Csanádi Egyházmegye által megrendezett Marosmenti Mária-nap Makó történetének legtöbb ember megmozgató eseménye volt. Sem előtte, sem utána ennyi ember nem gyűlt össze a város területén egy adott cél érdekében. Erről emlékezett meg a plébánia és a makói önkormányzat egy rendezvénysorozattal. A plébánián emlékszobává alakították azt a szobát, ahol a hercegprímás eltöltött egy napot. Hallván erről a szándékról, eszembe jutott, hogy két emléktárgy van a birtokomban. Az egyik egy szőnyeg. Esztergomi káplán koromban II. János Pál pápa a látogatásakor le kívánt menni imádkozni Mindszenty bíboros sírjához. Tőlem kértek a szervezők egy szőnyeget, ezen térdelt a pápa. Az azóta szentté avatott egyházfő imádkozott a hercegprímásért, akinek a boldoggá avatásában reménykedünk. A másik tárgy egy miseruha, melyet Mindszenty bíboros az amerikai követségen használt. Ezt az amerikai nagykövet egy amerikai magyar ferences közösségnek ajándékozta, akik pedig nekem adták.

– Idén írták alá az egyházi felsőoktatás fejlődését segítő közfeladat-finanszírozási szerződéseket. Milyen jövőt biztosít a Gál Ferenc Egyetem számára?

– A szerződés hosszú távon rendezi az egyetem működési feltételeit, kiegyensúlyozott alapú működést biztosít. A jövőt a Jóisten látja, és készít fel bennünket hozzá, ha hagyjuk magunkat. Csak rajtunk múlik, milyen csodákat hozhatunk ki a jövőből.

– Egyedülálló kezdeményezést indítottak el a Szent Gellért Fórumban. A Szeged-Csanád Grosics Akadémia csapata hagyományteremtő jelleggel minden szerzett gólt követően fát ültet a fórum környezetében.

– A bajnoki mérkőzéseken gólt lövőinknek szeretnénk emléket állítani. Ezt azáltal tesszük, hogy minden góllövő egy fát ültet a meccs után, melynél elhelyezünk egy táblát, feltüntetve a góllövő nevét, hogy melyik meccsen, hányadik percben rúgta a gólt. Ezt az unokái is látni fogják. Sőt, mivel gyümölcsfákat ültettünk, így a fa terméséből az unoka is táplálkozhat. Már közel 100 fa növekszik a fórum területén. A kezdeményezés összetett dolog. Sporttörténeti jelentősége mellett gesztus a játékos felé, de természetvédelmi jelentősége is van. Ezt hangsúlyozzuk azzal, hogy annak a közelében, ahol a fákat ültetjük, napelemparkot alakítunk ki.

– Üdvözölte, hogy a Gál Ferenc Egyetem békési technikuma csatlakozott a Magyar Kadét Programhoz. Miben látja a jelentőségét?

– Egy ilyen program hozzá tud járulni a hazaszeretethez, a közösség iránti elköteleződés erősítéséhez, a sport pedig a jellemformálás szempontjából lényeges. A sorkatonai szolgálat megszüntetése óta érezhető a hiánya egy olyan képés-

nek, mely révén a fiatalok előrébb léphetnek az önfegyelem, a pontosság, az alkalmazkodni tudás, a testi állóképesség terén.

– Az egyházmegye folyamatos készülletben van a millennium megünneplésére. Ennek része, hogy Szent Gellért életszentségét minden lehetséges módon megpróbálják közel hozni. Hogyan tekintenek előre?

– A marosi régió tartományura, az államalapító Szent István király riválisa, Ajtony vezér bolgár területen, II. Baszileiosz bizánci császár jelenlétében keresztény hitre tért, és keleti szertartású bazilita szerzeteseket telepített székhelyére, Marosvárra, ahol Szent Ivánnak szentelt monostort épített számukra. Az István seregei általi leverése (1028) után a város a Csanád nevet kapta, a monostorba pedig bencés szerzetesek költöztek. Erre az egyházi intézményre alapozva szervezte meg aztán Szent Gellért püspök a Csanádi Egyházmegyét 1030-ban. Gellért Bakonybélből érkezett hozzánk, ahol a királyi udvarban végzett szolgálat után hét évet töltött. Egyházmegyénk szoros kapcsolatot ápol Bakonybéllel. Jövőre lesz ezer éve, hogy Szent Gellért Bakonybélbe telepedett. Ez alkalomból több együttműködést tervezünk a Szent Maurícius Monostorral. A Szent Gellért Fesztivál egyik koncertjét például Bakonybélbe visszük. Tervezünk az egyházmegye papsága számára rekollekciót a bencés közösségnél, és reméljük, a hívek is felkeresik zarándokúton a monostort. A millenniumhoz közeledve fokozzuk a kapcsolatokat.

– Mit súg a Szentlélek, miben kell erősödnünk a jövőben?

– A Szentlélek mindannyiunknak súg. Egyénileg mindenki tudja, neki merre kell mennie, de vannak objektív feladatok és kötelességek, melyekhez a Szentlélek erőt is ad nekünk. A szolgálatunkat kell gyengeségünk és gyarlóságok ellenére még jobban végeznünk. készülve az ezeréves évfordulóra, még inkább előkerülnek azok a szempontok, melyek az identitásunkat erősítik, a küldetésadatunkra kérdeznek rá, felelősségérzetünket javítják, és tettekre indítanak, hogy hitelesen képviseljük az evangéliumot abban a társadalomban, környezetben és abban az időben, amelyben élünk.

Szabó Ferenc

AZ IGE TESTTÉ LETT

A szél a kódexben lapoz, az Értelem
a szóbokorban leng, virágba öltözött
az illatos Ige, amíg a végtelen,
az ősi Csend szálldos a szirmai között.

Angyalajakról leng a boldog AVE
a sejtelem nyilall a lelki szélben
egy széles zöld levélen nyílt ágave
az Élet mozdul már az anyaméhben.

A pergamenlap lángol: legszebb éke
egy csóvás csillag: vígan szeli át
a földre szállt Dicsőség sátorát.

Aranyban izzik lent a csöppnyi jászol
mellette Mária – a számárszájból
felszáll felé a szénaszagú béke.

*Benedek Elek*A SZEGÉNY EMBER
KIRÁLYSÁGA

Volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl egy szegény ember. Ennek a szegény embernek erősen jó szíve volt, s ha nem volt vendége, kiment az utcára, ott fogott, s ahogy telt, úgy telt a kamarából, megtraktálta. Hogy, hogy nem, egyszer a király bevetődött a szegény emberhez, megtraktálta azt is, pedig nem is tudta, hogy kit tisztel az asztalnál.

Amíg ettek, eddegéltek, sok mindenről beszéltek, s többek közt azt találta mondani a szegény ember, hogy: hej, ha én király lehetnék!

A király semmit sem szólt erre, csak mosolygott magában, aztán megköszönte a vacsorát, elbúcsúzott, hazament, és ott egyszeriben megparancsolta a katonáknak, hogy menjenek el a szegény emberért, s mikor alszik, hozzák el a palotába, fektessék az ő ágyába.

El is hozzák a szegény embert a katonák, belefektetik a király selyemágyába. Hej, édes Jézusom, bezzeg ámult-bámult a szegény ember reggel, mikor felébredt a selyemágyban, melynek a fája is színarany volt! Gondolkozott, tűnődött magában, ugyan hogy került ide; hol lehet, talán bizony a fényes mennyországban? Na, nem sokáig töprenkedett, mert egyszerre csak bejöttek az inasok. S addig mondták, addig esküdöztek az inasok, földig hajoltak előtte, s kérdezték nagy alázatosan:

– Mit parancsol, felséges királyom?

De még csak most ámult-bámult igazán a szegény ember! Mondta is az inasoknak:

– Nem vagyok én király, mit beszélnek kendtek?

– De bizony király kigyelmed! – erősítették az inasok. S addig mondták, addig esküdöztek, hogy a szegény ember csakugyan elhitte.

– No, ha király vagyok – mondta –, híjjatok be tizenkét hajdút.

Az inasok kiszaladtak, s egy szempillantás múlva ott állott előtte a tizenkét hajdú.

– Mit parancsol, felséges királyom? – kérdezték a hajdúk.

– Azt, hogy ezekre az inasokra húzzatok jó huszonötöt.

A hajdúk tüstént lekapták az inasokat a húsz körmükről, s olyan huszonötöt hegedültek rájuk külön-külön, számozatlan, hogy csak úgy porzott a bugyogójuk.

Hát most már igazán elhitte a szegény ember, hogy ő király. No de csak egy napig tartott a királysága, pünkösdi királyság volt az, mert este, ahogy elaludott, a király szépen hazavitette a szegény embert, s másnap reggel megint csak az ő szalmazsákos ágyában ébredt fel. Ahogy felnyitotta a szemét, rátámadt a felesége, szidta, mint a bokrot, mert egész éjjel s egész nap oda keringett.

– Hol járt kend?! Mit csinált kend?! Mindég csak lopja Isten áldott napját!

– Hohó, feleség – rikkantott a szegény ember –, úgy nézz rám, hogy én király vagyok!

– Megbolondult kend?!

Szó szót adott, cudarul összevesztek, s a ház elé csődült az egész falu. Éppen akkor ért oda a király is, mert nem volt nyugvása: látni akarta, hogy mit csinál a szegény ember az egynapos királyság után.

– Hát ti mit veszekedtek? – kérdezte a király.

– Jaj, csak hallgasson ide, lelkem – fogta meg a szót az asszony –, megbolondult az uram. Azt hiszi, hogy ő a király.

– Hiszen az volt egy napig – mondta a király –, hanem az igazi – az én vagyok! No, ne veszekedjete, jertek az udvaromba, nem lesz ott semmiben fogyatkózasotok.

Kétszer sem kellett, hogy ezt mondja a király, a szegény ember a feleségével az udvarba költözött, s bezzeg többet sóra, fára nem volt gondjuk, olyan úri módon éltek, akár egy gróf s egy grófné. Hanem az úri módot nem becsülték meg, többet költöttek, mint amennyi kijárt a királytól. Egyszer erre, másszor arra kérték a pénzt, de a király megsokallotta, s azt mondta a szegény embernek:

– Hallod-e, te a Dárius kincsét is elköltenéd. Ha még egyszer pénzért jössz, ebrúdon vettetlek ki az udvaromból.

Hm, ez aztán magyar beszéd volt! Hanem a szegény ember sem esett a feje lágyára.

– Megállj, király – mondta magában –, azért mégis megnyitom az erszényedet! Fogta magát, s elküldte a feleségét a királynéhez, hadd mondja neki, hogy az ura, mármint ő, meghalt, adjon pénzt, mert nincs amin eltemesse.

Föl is megy az asszony a királynéhez, keserves jajszóval elmondja, hogy meghalt az ura, s miből temettesse el, jaj-jaj, mikor egy rézgarasa sincsen!

A királyné megszánta, s adott neki egy jó csomó pénzt, de egy-két nap múltán ez is elfogyott. Akkor meg a szegény ember ment a királyhoz, s ő meg azt mondta, hogy meghalt a felesége, s nincs amin eltemettesse. Sírt, mint a zápor-eső, s a királynak úgy megesett a szíve rajta, hogy ő is adott egy marék bankót.

Alighogy kimegy a szegény ember, jön be a királyné, s mondja az urának:

– No, a te szegény embered meghalt.

– Már hogy halt volna meg! Ebben a pillanatban ment ki innét. Nem ő halt meg, hanem a felesége.

– De bizony a szegény ember halt meg! Hiszen nálam volt a felesége, s adtam is neki pénzt, amin eltemettesse.

Szépen összekapott a király meg a királyné, s hogy nem tudtak egymás közt igazságot tenni, lesétáltak a szegény ember szállására, hadd lássák, melyik halt meg valóképpen. De a szegény ember megérezte a sáfrány¹ illatját, s leste az ablakból, hogy jön-e a király. Amint megpillantotta, nagy hirtelen gyertyákat gyújtott, ő is meg a felesége is lefeküdt a földre, gyászfekete lepedővel beterítették magukat, a gyertyákat a fejükhöz állították, a szemüket behunyták, s úgy feküdtek, mint az igazi halottak.

Bemennek a szobába a királyék, nézik, nézik a halottakat, a királynénak még a könny is kicsordult a szeméből.

– Látod, látod, mind a kettő meghalt.

1 sáfrány – ősszel virágzó, lila virágú fűszer és gyógynövény, olaját levesek és kalácskészítők sárgára festésére használják.

– Azám – mondta a király. – Csak azt szeretném tudni, hogy melyik halt meg előbb. Egy zsák aranyat adnék annak, aki nekem ezt meg tudná mondani.

De bezzeg felugrott erre a szegény ember.

– Én haltam meg előbb, felséges királyom!

Nagyot kacagott erre a király, mindjárt méretett a szegény embernek egy zsák aranyat, de többet nem is tartotta az udvarában.

– Csak eredjetek haza isten hírével – mondta nekik –, boldoguljatok, ahogy tudtok!

Hiszen boldogultak is. Annyi földet vettek a zsák aranyon, hogy ők lettek a legnagyobb gazdák a faluban. Még ma is élnek, ha meg nem haltak.

DE SZERETNÉK HAJNALCSILLAG LENNI

De sze - ret - nék haj - nal - csil - lag len - ni,
Ba - bám ab - la - ká - ba be - ra - gyo - gni,
Be - ra - gyog - nék hoz - zá - ja, haj - nal - ba,
Csó - kot kér - nék tő - le u - tol - já - ra.

Sarkon van egy özvegyasszony háza,
Abba van a lánya vetett ágya.
Benne van a selyem ágytakaró,
Ez a kislány de kedvemre való!

Szánom, bánom, amit cselekedtem,
Hogy tévéled szerelembe estem.
Szerelembe nem estem, csak szóba,
Sajnálom, de nem tehetek róla.

EGYHÁZMEGYEI MOZAIK

*Válogatás a Toronyirány magazin
2022-es tudósításaiból*

A PÁPAI NUNCIUS LÁTOGATÁSA A SZEGEDI SZEMINÁRIUMBAN

A szegedi Szent Gellért Szemináriumba látogatott *Michael August Blume SVD*, Magyarország pápai nunciusa, aki 2021. november 11–12. között két napot töltött az intézményben. Látogatása a Ferenc pápa által meghirdetett szinodális folyamat részét képezte, célja pedig az volt, hogy megerősítse a papságra készülő fiatalokat hivatásukban.

A nuncius szentmisét mutatott be a szeminárium közösségének, és a zsolozsmát is közösen imádkozták el. Az imádság mellett az étkezések is mind közösök voltak. A nuncius szegedi tartózkodása alatt beszélt a szinodális folyamat értelmezéséről, megéléséről, illetve arról, hogy ő hogyan látja ezt az utat.

A nunciussal való találkozásra így emlékezett vissza *Aleksza János* V. éves pap-növendék:

– Ami engem megragadott és elgondolkoztatott, az az volt, hogy a kiindulási pont a szinodális úthoz az önismeret. Meg kell ismernem magamat és helyemet az egyházban, különösen az adott közösség életében. Elengedhetetlennek tartom, hogy a napi lelkiismeret-vizsgálatunk során föltegyük magunknak a kérdést, hogy mennyire voltam ma szinodális, vagyis együttműködő a testvéreimmel.

De nemcsak azért keresett föl minket, hogy előadást tartson, hanem kíváncsi volt a hivatásunk történetére és a mi egyházképünkre is. Nem utolsósorban pedig kérdéseket is tehattünk föl, melyekre nagy örömmel válaszolt. Jelenlétével és gondolataival sikerült megerősítenie minket, és új szempontokkal gazdagította az egyházzal kialakult szemléletünket.

HITTEL, TEHETSÉGGEL. ROMA SZAKKOLLÉGISTÁK TUDOMÁNYOS MUNKÁI 2011–2021

Ezzel a címmel rendezett ünnepi konferenciát az egyházmegyei Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium az országos Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat tizedik születésnapja alkalmából 2021. november 25-én, Szegeden. A hálózatnak jelenleg 11 tagja van, közülük kilencen képviseltették magukat a rendezvényen.

– Tíz évvel ezelőtt elindultunk egy úton, amikor az egyházak és az állam megfogalmazott egy olyan szándéknyilatkozatot, mely révén az ígéretekből cselekvések lettek, a romaügy kulcskérdés lett, és létrejött egy hálózat, amely változást hozott a társadalmi felzárkózásban – mondta *Langerné Victor Katalin* társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkár. Beszédében kiemelte, hogy a kollégiumban nemcsak ellátást, ösztöndíjat kapnak a fiatalok, hanem útitársakat is, akik végigkísérik őket az úton akkor is, amikor már nem tagjai a kollégiumnak. Beszért arról is, hogy nemcsak roma, hanem nem roma hátrányos helyzetű fiatalok is a kollégiumok tagjai, hiszen a hálózat célja, hogy megtanuljanak együtt élni. Az állam megtalálta az összekötő kapcsot ehhez, ez pedig a hit, ami a roma és a nem roma fiatalokat összetartja, ezért lett keresztény a szakkollégiumi hálózat.

Kiss-Rigó László püspök az eseményen arról beszélt, hogy a Szegedi Tudományegyetem 100 évvel ezelőtt költözött Szegedre, az egyházmegye pedig kilenc év múlva lesz 1000 éves, és ezen számok mellett a hálózat tíz éve nem tűnik jelentősnek, pedig történelmi jelentőségű az, amit a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat megvalósított.

Hegyi László, az egyházi felsőoktatási és szakképzési intézmények fejlesztéséért felelős miniszteri biztos beszédében rámutatott, hogy az Európában egyedülálló hálózat az egyházak küldetéséből, társadalmi felelősségvállalásából fakadó tevékenység. A tíz évvel ezelőtt megfogalmazott üzenet ma is érvényes, vagyis a békés egymás mellett élésen túl az egymásért élésre kell fókuszálni.

A konferenciát hálaadó szentmise zárta a szegedi dómban a szakkollégiumot fenntartó egyházak és vezetőik jelenlétében, amelyet Kiss-Rigó László püspök mutatott be, és beszédet mondott Balog Zoltán, a Magyarországi Református Egyház Dunamelléki Egyházkerületének püspöke.

„NÖVEKEDJÜNK EGYÜTT” – ELKEZDŐDÖTT A SZINODÁLIS FOLYAMAT AZ EGYHÁZMEGYÉBEN

Ferenc pápa 2021. október 10-én megnyitotta a XVI. rendes püspöki szinódust, melynek első szakaszában megkezdődött a magyar egyházmegyéikben is a szinodális folyamat. A Szeged-Csanádi Egyházmegyében webináriumot rendeztek, és elindították a párbeszéd, az együttgondolkodás útját. Papok, szerzetesek, hitoktatók, közösségve-

Serfőző Levente oktatási helynök a webináriumon

zetők, egyháztanácsstagok kapcsolódtak a közösség, részvétel, misszió témákat középpontba állító, online lebonyolított konferenciába.

Kondé Lajos pasztorális helynök az 1995-ben tartott egyházmegyei zsinat pasztorális eredményeit foglalta össze. A rendszerváltás hozta szabadsággan

helyét, útját kereső egyházban akkor „rendkívüli” együttműködés indult. A zsinat előkészítésében papok és világiak részvételével szerveződött munkacsoport bejárta az egész egyházmegyet, minden egyházközséget bevontak a jövőtervező folyamatba.

– Az emberek megszólítottak érezték magukat, ez tevékeny bekapcsolódásra sarkallta őket. A humán erőforrás kincsesbányája jött létre, amire építeni lehetett a jövőt. Így indult el a Megújulva megújítani folyamat az egyházmegyeiben – mutatta be Kondé Lajos a zsinat jelentőségét.

Serfőző Levente oktatási helynök fogalomtisztázással kezdte előadását: a szinodalitás egy mentalitást fejez ki, azt a módot, ahogyan jelen kell lennünk, az együtt haladás, együtt gondolkodás készségét jelenti. „Növekedjünk együtt” – erre hív a szinodalitás. Nem az irányok változtak meg, hanem a „lépteinknek kell felgyorsulni, bátrabbnak lenni” – idézte a helynök Ferenc pápát.

– A szinodális egyház Jézussal egységben halad, figyel egymásra és (meg)hallgatja egymást. Arra hív meg, hogy lépünk párbeszédbe, nézzünk rá, hol tartunk, tanuljunk a tapasztalatokból, és a Szentlélekre bízva magunkat építsük együtt a jövőt.

Kiss Imre esperes-plébános *Egyház, Szeretet, Közösség* címmel tartott előadása a közösség ars poeticája volt. Elmondta, egész életének vezérfonala volt a közösség, és plébánosként is legfőbb feladatának a közösségépítést tartja.

– Az igazi közösséget a szeretet hozza létre, az Istenben van, és belőle születik. Így tud önzetlen, feltétel nélküli, a szenvedést is vállaló összetartozás lenni, ahol az ember valóban ember tud lenni.

Itt vagyok, Uram címmel *Mázsa Orsolya Marianna OP* arról beszélt, hogyan élte gyerekként az ifjúsági közösségben és a plébánián, és éli meg ma a szentmisében a részvétel, bekapcsolódás folyamatát. Marianna nővér diákként kapott először őt a kisebb gyerekekhez delegáló feladatot a hittantáborban, melyben megélte, hogy számítanak rá, és feltette a kérdést, miben számít rá Isten. Ez vezette hivatása felismeréséhez. Domonkos nővérként minden napját önmaga felajánlásával kezdi, Jézussal egyesülve a szentmisében találja meg ehhez az erőforrást.

KAPUT NYITOTTAK A KÖVETKEZŐ 25 ÉVRE

Jelképes kapunyitással ünnepelte az ÁGOTA közösség fennállásának 25. évfordulóját Tass-Alsószenttamáson, ÁGOTA Falván. Az alapítók, valamint a közösséghez a kezdetekben és az utóbbi években csatlakozók együtt nyitották meg a település kapuját a következő 25 év és a közös folytatás előtt. A Bács-Kiskun megyei terület néhány hónap múlva benépesül – jövőre már itt rendezik a közösség legnagyobb programját, az immár 25. ÁGOTA Tábor.

– 1996. december 6-án hívtam életre az ÁGOTA közösséget azzal a céllal, hogy reményt ébresszünk, jövőt mutassunk és a bizalom sebeit gyógyítsuk ott, ahol a kiszolgáltatottság az úr. Köszönöm minden önkéntes társunk jószívűségét, áldozatát és az ügyünk iránt tanúsított hűségét. Köszönöm a Jóisten kegyelmét is, hogy mindezt kiteljesítette. Folytatjuk a küzdelmet a családjukat vesztett minden gyermekért, fiatalért – hangsúlyozta a születésnapon *Kothencz János*, az alapítvány alapítója.

A karitatív csoport létrehozásakor egy maroknyi csoport – zömében főiskolás fiatal – tett hitet amellett, hogy a nehéz sorsú, veszélyeztetett, állami gondozásba került gyermekeket minden lehetséges módon támogassa. A cél ma is ugyanaz, de nagy utat jártak be az eltelt negyedszázad alatt. A már maguk is szülővé vált alapítók mellé sok száz önkéntes, támogató csatlakozott, és országos méretű, a gyermekvédelmi szakma területén is jó példával előljáró közösséggé vált.

Az ÁGOTA Alapítvány ma már az ország minden megyéjében jelen lévő civil szervezetként élményprogramokkal és személyes segítségadással támogatja a veszélyeztetett és védelembe vett gyermekeket és fiatalokat. Céljuk a 25 év alatt sem változott: megmutatni a társadalom számára, hogy a gyermekvédelemben felnövő gyerekek ugyanolyan értékesek, mint családban élő társaik, és ők is képesek megállni a helyüket az életben. Erre sok száz, az elmúlt 25 évben jóra fordult gyermekors ad igazolást.

Tass-Alsószenttamáson a szabadidős, kulturális, képzési és lelkeségi központ székelykapuját már az új generáció tagjai nyitották ki, köztük az állami gondoskodásban felnőtt *Erdei Márk*, aki 16 éve segíti sorstársait.

– Megtiszteltetés számomra az, hogy az ÁGOTA Alapítvány jövőjének részese lehetek, céljait, terveit segíthetem – vallja a fiatalember. Az évfordulós ünnepségen, ahogy Márk, úgy a közösség többi tagja is újra hitet tett amellest, hogy a jövőben is a nehéz sorsú gyermekekért dolgoznak tovább.

SZÁZADIKKÉNT CSATLAKOZOTT A HONVÉD KADÉT PROGRAMHOZ A BÉKÉSI TECHNIKUM

A csapatzászló bevonulásával vette kezdetét 2022. január 14-én az az ünnepség, melyen együttműködési megállapodást kötött a Gál Ferenc Egyetem békési technikuma és a Magyar Honvédség 2. vitéz Vattay Antal Területvédelmi

Ezred 101. Fekete Imre Területvédelmi Zászlóalja. A felsőoktatási intézmény békéscsabai karán tartott rendezvény országos jelentőségét az adta, hogy a békési iskola századikként csatlakozott a Magyar Kadét Programhoz, mely a fiatalok hazafias és honvédelmi nevelését tűzte zászlájára.

Szabó István honvédelmi államtitkár felidézte, hogy a 2017-es indulás óta jelentősen bővült a részt vevő intézmények száma. Mint mondta, a kadétprogram olyan keretet biztosít, mely révén közismereti tantárgyként oktathatják az érintetteket honvédelmi ismeretekre, azon túl pedig szabadidős tevékenységként gyakorlati foglalkozásokat is tarthatnak.

Az eseményen a rendszerváltás idején a tábori lelkesízi szolgálat létrehozásában maga is nagy szerepet vállaló *Kiss-Rigó László* püspök azt mondta, szükség van olyan ütőképes katonaságra, mely az élet különböző területein képes szolgálni a társadalmat. Arra is felhívta a figyelmet, hogy a sorkatonai szolgálat megszüntetése óta érezhető a hiánya egy olyan képzésnek, mely révén a fiatalok előrébb léphetnek az önfegyelem, a pontosság, az alkalmazkodni tudás, a testi állóképesség terén.

A Honvéd Kadét Programhoz való csatlakozással megerősítést kapott a békési technikum, ez egyben meghívót is jelent a haza védelmére – jelentette ki

Kozma Gábor, a Gál Ferenc Egyetem rektora.

Takács Árpád főispán hangsúlyozta, azzal, hogy a békési technikum lett a századik intézmény, mely csatlakozott a Honvéd Kadét Programhoz, a fenntartó Szeged-Csanádi Egyházmegye újabb szolgálatot vállalt. Arra is felhívta a figyelmet, hogy a fegyver mellett a katona legfőbb ereje a hitben van.

Forró: Nagy Gábor

Moldován-Garas Helga, a békési technikum igazgatója és Szabó István honvédelmi államtitkár

Az esemény zárásaként *Moldován-Garas Helga*, a békési technikum igazgatója, és *Polyák András* ezredes, a 2. vitéz Vattay Antal Területvédelmi Ezred parancsnoka látta el kézjegyével az együttműködési megállapodást.

A SZERZETESK ÁLDOZATA A FÉNY A KÖRNYEZETÜK SZÁMÁRA

Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén az egyházmegye hívei is megemlékeztek arról, hogy Szűz Mária bemutatta Jézust a jeruzsálemi templomban. II. János Pál pápa kezdeményezésére február másodika negyed évszázada egyben a megszentelt élet napja is.

Az ünnepi szentmisét *Kiss-Rigó László* püspök celebrálta a székesegyházban. A hagyományoknak megfelelően a püspök megáldotta a gyertyákat, majd körmenetet tartottak a hívek részvételével.

– Az áldozat, a fény és a találkozás ünnepe. Az ószövetségi törvény előírásai szerint Mária és József a gyermek Jézust elvitték a jeruzsálemi templomba, hogy felajánlják őt Istennek. A bemutatott áldozat mind a zsidóságnál, mind más vallásoknál az értékeset szimbolizálja, amely fényt ad addig, amíg elég, megsemmisül. Jézus egész élete áldozat volt, s akkor világított a legfényesebben, amikor életét szó szerint feláldozta a kereszten. A kereszt az a gyertyatartó, amelyre az ő fényét helyezte Isten, s onnan beragyogja az egész emberiséget – fogalmazott az ünnepi szentmisén a püspök. Hangsúlyozta, hogy ez egyben a találkozás ünnepe is: három generáció – a gyermek Jézus, a szülei, valamint az agg Simeon és Anna prófétaasszony – áll együtt a templomban, ami által összekapcsolódik az Ó- és az Újszövetség. Az ünnep ugyanakkor előtélézi a húsvétot is, hiszen Simeon így szólt Szűz Máriához: A te lelkedet is tör járja át – utalva arra, hogy az édesanya szemtanúja lesz fia keresztútjának. Simeon éneke a mai napig az egyház hivatalos esti imájának része: hálát adott, hogy megláthatta az ígért Megváltót a gyermek Jézusban, így már érdemes volt élnie, és készen áll arra, hogy találkozzon Istennel.

– Gondoljunk arra, hogy hány millió ember nem találkozott az Üdvözítővel: nemcsak a történelemben előtte élők, hanem azok, akik nem ismerik őt, a hitben sem tudtak vele találkozni – mondta Kiss-Rigó László. A püspök

Pál apostol leveleit idézte, amelyek egyben intelmek napjaink keresztényeinek is: Krisztus szeretete, az ő lángja kell, hogy égjen bennünk is.

A misén részt vevő, a Szege-d-Csanádi Egyházmegye területén működő szerzetesközösségek, világi intézmények és az apostoli

élet társaságának tagjai felé fordulva rámutatott, azért a szerzetesek ünnepe e nap, mert ők azok, akik egész életüket felajánlották Istennek: az ő áldozatuk, szeretetük a fény környezetük számára.

Fotó: Tóth Marcell

TIZENÖTÖDIK ALKALOMMAL A BOLDOG HÁZASSÁGOKÉRT

„Maradjunk együtt!” – e mottó köré épül a február 13-án kezdődő Házasság Hete, amelyet tizenötödik alkalommal szerveztek meg Magyarországon. Az egyházmegye Pasztorális Helynökség Családközpontja együttműködő partnereivel gazdag programmal várta azokat, akik megtalálták vagy remélik, hogy hamarosan megtalálják életük párját.

– Sok félelem van a fiatalokban: látják, hogy családjukban, környezetükben mennyien vannak, akiknek valami miatt nem sikerül a házasságuk – fogalmazott *Thorday Attila* újszegedi plébános, esperes. Ő szervezte február 6-tól az *Újszegedi Jegyes Esték* című, tíz alkalomból álló, házasságra felkészítő képzést az Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánián. A rendezvényen házastársak osztották meg tapasztalataikat arról, hogy miként küzdöttek meg a párkapcsolatokban felmerülő kihívásokkal, nehézségekkel: gyermekvállalás, pénzügyek, betegségek és más közösen megoldható problémák, feladatok.

Ugyanez volt a célja a Házasság Hete rendezvénysorozatnak: felhívta a figyelmet a házasság, a családi értékek fontosságára, s egyben segíteni kívánta azo-

kat, akik életüket össze akarják kötni, vagy éppen válságban lévő párkapcsolatukat szeretnék megmenteni.

„Főzzük ki együtt!” címmel online élménykonyha is várta a párokat. *Móni Ákos*, a szegedi Katedrális Étterem executive chefje útmutatásai alapján egy háromfogásos vacsorát készíthettek el, miközben a Családközpont segítségével a kapcsolataikra reflektáló feladatok és kérdések formájában önmagukat és egymást is jobban megismerhették.

Február 15-én, kedden a Karolina Iskola szervezésében egyházmegyei rajz- és szavalóversenyt tartottak, szerdán este hattól pedig *Buda László* pszichiáter adott elő a Tanulmányi és Információs Központban a testi-lelki egyensúly, érzelmi érettség, párkapcsolati harmónia témaköreiben.

Az „Égy émbör mög egy aszszony” című népmese, népdal és népballada válogatásában egy olyan világba kalauzolt el minket a Katolikus Házban a hét gyermeket felnevelő *Szűcs Miklós–Dezső Dóra* házaspár, „ahol még kerek egészként élték az életet, s ha valami elromlott, azt megjavították”.

Fotók: Gémes Sándor

KÁRPÁTALJAI MAGYAROKNAK NYÚJT TÁMASZT A KARITÁSZ

Mintegy kétszáz Ukrajnából menekült emberről gondoskodik az ukrajnai háború kitörése óta a Szeged-Csanád Egyházmegyei Karitás. Többségük magyar, akik Kárpátaljáról érkeztek.

Az orosz–ukrán háború miatt otthonukat veszített kárpátaljai magyarokat már a fegyveres konfliktus kirobbanását követő hétvégén fogadta az egyházmegyei segélyszervezete. *Kothencz János*, az egyházmegyei Karitás igazgató-

Az első közös vacsora megérkezés után

egy nyolcvan főt fogadtak be. A komfortos szálláshelyen a családokat külön szobákban helyezték el, napi ötszöri étkezést biztosítva számukra.

– Az egyházmegye főpásztora, Kiss-Rigó László püspök azonnal intézkedett, az ideérkezőket elszállásoltuk, valamint a határon ragadt családtagokért az önkéntesek maguk utaztak el, ha kellett, a záhonyi határátkelőhöz, ha kellett, más településre. Lelkiismereti kötelességünk is ez, ugyanis több kárpátaljai magyar férfi dolgozik itt a környéken, ők jelezték, hogy a családjuk át szeretne jönni a határon. Első feladatunk a családsegítés volt, most már az ő rokonaik, ismerőseik is itt vannak – részletezte Kothencz János. Az egyházmegye önkéntesei minden szükséges intézkedést megtesznek a fegyveres harcok elől menekülő családok lelki és fizikai jólétének érdekében. A menekültek között több kismama is van,

ja elmondta, három helyen biztosított az egyházmegye a Karitással és a Szegedi Tudományegyetemmel összefogva menedéket. Ásotthalmon, Domaszéken és az Öthalmi Diáklakásokban kismamák, idősek, néhány hónapos csecsemők és kamaszok egyaránt vannak. A domaszéki Zöldfás Lelki gyakorlatos Házban mint-

A közös imádság is a mindennapok része a zöldfási menekülttáborban

számukra a terhesgondozást biztosítják. A szálláson orvos és egészségügyi személynzet is elérhető.

A Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitás jogi segítséget is nyújt az Ukrajnából érkezőknek: tolmács és jogász is rendelkezésükre áll. A rászorulóknak lelki támogatásáról is gondoskodnak a segélyszervezet önkéntesei: pszichológus mellett teológusok, hitoktatók és szerzetesek is beszélgetnek velük, hogy a háború okozta traumát feldolgozhassák. A gyermekek számára játszósarkot alakítottak ki az önkéntesek.

HÁZSZENTELŐ A TANYAVILÁGBAN

– A Stella Maris azt hirdeti, a közösség érték, és az a hivatása, hogy ezt erősítse, gazdagítsa, felemelje – fogalmazott *Kiss-Rigó László* püspök a domaszéki képzési központ, közösségi tér és szálláshely megáldásakor. A tanyavilág új épületének házszenelőjén részt vett *Fürjes Zoltán* egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár.

A megáldására összegyűlteket *Kondé Lajos* pasztorális helynök köszöntötte. Az itt élők – a városiak és a homokhátságiak – egy közösséget alkottak.

– Ezek a gyökerek tették lehetővé, hogy építkezésbe mertünk kezdeni, hogy közösségeinket helyi adottságaink révén erősítsük. A Stella Maris ideális helyszín, nem kell több száz kilométerre elutazni, hogy valaki jól érezze magát, itt megtalálja az elcsendesülés, a pihenés és a szórakozás lehetőségét, mert itt is feltárul a természet szépsége, megismerhető az Istenhez vezető út, és a tanyasi keresztjárás közelebb vihet bennünket Jézushoz, az éjszakai csillagnézés a teremts csodáihoz – mutatta meg a vendéglátó kincseit.

– A Homokhátságon eszünkbe jut a Bibliából a homokra építő ember példázata – kezdte köszöntőjét Fürjes Zoltán egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár. – Valóban sorsdöntő, milyen alapra építünk. Jönnek viharok, haramiák, és erodálják a felépítményünket, az alaptól függően akár el is pusztíthatják. Életünkkel is hasonló a helyzet. Minket is érnek viharok, nehézségek, kell a szilárd alap és a kötőanyag, ami mindezt összekapcsolja. A szilárd alap Isten szava,

a Szentírás, a kötőanyag a hit, vallás. De szükség van mesterekre is, ha építkezni akarunk. A főmester Jézus, a közvetítő mesterek a papok, az egyház, hiszen a sziklára épített ház is időről időre megerősítésre szorul. Ezt köszönhetjük az egyháznak, és ezért fontosak az olyan helyek, mint a Stella Maris, a megállás, elcsendesedés, közös-

ségi együttlét, tanulás helye. Így építhető ennyi homokra tartós ház. Ebben a feladatvállalásban kívánja a kormány segíteni az egyházakat: templomok, közösségi központok építésével és felújításával, programok támogatásával.

Az épület megáldásakor Kiss-Rigó László püspök így fogalmazott:

– Mi itt a Homokhátságon valóban homokra építünk. De előbb biztos alapot teszünk a homokba, és erre állítjuk rá a házat. A Stella Maris egy önvédelmi projekt. Gyilkos ideológiáktól óvja a társadalmat. Verbális erőszaknak vagyunk ugyanis az elszenvedői, sőt verbális gyilkosságnak, ami az értékek relativizálását, következő lépésben elutasítását, majd üldözését teszi követendővé. Öngyilkosság ugyanis, ha feladjuk az értékeinket. Az épület azt hirdeti, a közösség érték, és az a hivatása, hogy ezt erősítse, gazdagítsa, felemelje.

Forók: Lambert Ártilla / Magyar Kurír

Fürjes Zoltán egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár, Lengyel Györgyi miniszteri biztos és Kiss-Rigó László püspök adták át a Stella Maris Vendégházat

A modern kialakítású vendégszobákkal rendelkező, hatalmas szabad téren álló Stella Maris 33 fő elszállásolására alkalmas programhelyszín.

130 ÉVE SZÜLETETT A VÉRTANÚ PÜSPÖK – APOR VILMOSRA EMLÉKEZTEK GYULÁN

A Győrrött vértanúságot szenvedett Apor Vilmos kultusza ma is különösen erős Gyulán. A város lakói számontartják tetteit, ápolják emlékét. Születésének 130. évfordulójára több helyszínen emlékeztek.

Az 1892. február 29-én szü-

letett Apor Vilmos emlékét különös gonddal ápolják a nevét viselő óvodában, az évfordulón ünnepi műsort adtak a nagycsoportosok. A gyerekek folyamatosan tanulnak róla, minden évben megemlékeznek tetteiről.

– Apor Vilmos a hétköznapiakban is megjelenik az óvoda életében. A reggeli lelki elmélkedésben szinte napi szinten megemlítjük, és utalunk arra, hogy mit tanulhatnak tőle a kicsik. Apor Vilmosnak az is egy jelmondata volt, hogy „A lelkekért való munka, a lelkek iránti szeretet és lángolás, a vágy, hogy min-

Forók: Dévényi Endre

denkinek mindene legyen, teszi a papi életet széppé és minden áldozatra képessé”. Ezt tartjuk mi is szem előtt – fogalmazott *Flender Beáta*, a Boldog Apor Vilmos Óvoda intézményvezetője.

A Karácsonyi János Gimnázium és Általános Iskola is megemlékezést tartott az Apor-szobornál. Már hagyó-

mány, hogy a nyolcadik osztályos tanulók, valamint az iskola énekkara műsorral készül.

– Az egykori győri püspök életútja példa lehet minden diák számára. A szegények segítése, a nagy igazságérzete példa mindannyiunknak. Magával szemben nagy fegyelmet gyakorolt, de ugyanakkor a hívei felé kedves és szeretetteljes volt – emelte ki *Bengery Zsoltné*, a Gyulai Római Katolikus Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium igazgatója.

EGYHÁZMEGYEI ZARÁNDOKLAT ÓFÖLDEÁKRA

A május 14-én már ötödik alkalommal szervezett zarándokútra a Szent Gelért Szeminárium kispapjai, valamint az egyházmegyéből érkező hitoktatók és hívek vállalkoztak. Velük párhuzamosan Makóról *Pálfi Zoltán* plébános, Földeákról pedig *Laczkó István* plébános vezetésével is indultak a zarándokok, hogy 21,6 vagy 26 kilométert gyalogolva – *Wertheim Mátyás* ferences vezetésével pedig kerékpározva – összetalálkozzanak az óföldeáki erődtemplomnál. *Serfőző Levente* az emmauszi tanítványok és Jézus találkozásának történetével adta meg az út gondolati ívét. Amikor a csapat elhagyta a várost, és egy csendesebb részre érkezett, elhangzott a történet első része:

– Ketten a tanítványok közül elindultak, maguk mögött hagyva Jeruzsálemet.

Mi is zarándokútra indultunk, elhagytuk a várost. Szeretnénk magunk mögött hagyni azt, ami az elmúlt napokban történt velünk, hátrahagyni a nehézségeket, küzdelmeinket, hogy ne azok uralják a napunkat, hogy meg tudjunk érkezni a találkozásba Jézussal.

A zarándokok egy óra csendes gyaloglással foly-

tatták az utat. Ebből a csendből hangzott fel az ima és az ének, mely az út folytatásában váltakozott az ismerkedéssel, beszélgetéssel. Az emmauszi történet második részét követően a beszélgetőpárok azt vették számba és osztották meg egymással, milyen örömök érték őket húsvét óta. A befejező rész már

a célpont közelében hangzott el, innen már csendben haladt a csoport, hogy felkészülten érkezzen a szentmisére.

– Már a második zarándoklatnál tudatosodott bennünk, hogy mi Óföldrék üzenete. Az erődtemplom az egyike azon keveseknek, mely túlélte a török idők pusztítását. Szárnyas oltárát a húszas években helyezték el, Glattfelder Gyula püspök áldotta meg. Négy határon túli kegyhely kegyképének másolata díszíti: Nagyszombat, Fraknó, Fiume és Máriaradna. Az összetartozás üzenetét hordozta akkor, és ma is összetartozásra hív meg minket – fogalmazott az oktatási helynök.

Óföldrékon közel 250 hívő találkozott az egyházmegye zarándoknapján. Az egybegyűltek a Boldogasszony Iskolanővérek makói Szignum Kéttannyelvű Egyházi Általános Iskolájának diákjai és tanára előadását nézhették meg, a cserkészek a gyerekek számára készültek játékos programokkal. A szentmisét Serfőző Levente oktatási helynök mutatta be, koncelebráltak a paptestvérek, az asszisztenciát a Szent Gellért Szeminárium papnövendékei adták.

SZENTMISÉN ADTAK HÁLÁT AZ ELMÚLT TANÉVÉRT

A hagyományokhoz híven tanévzáró szentmisét tartottak a Szeged-Csanádi Egyházmegye köznevelési intézményeiben. Átadták az intézményvezetői ki-nevezéseket, és a Szent Gellért-díj egyházmegyei kitüntetettjei is átvették ér-

meiket. Több mint félezer pedagógus vett részt a Szent Gellért Fórum rendezvénycsarnokában tartott tanévzáró Te Deumon.

A Szent Gellért Katolikus Iskolai Főhatóság keretei között 76 intézmény működik: óvodák, általános iskolák és középiskolák. Nem egy esetben a kisebb települések közoktatási intézményei csak az egyházmegye segítségével tudnak megmaradni.

– Mindannyian arra vállalkoztunk, hogy keresztény értékrend szerint végezzük szolgálatunkat, munkánkat – fogalmazott *Kiss-Rigó László* püspök. Hangsúlyozta, mindez nemcsak azt jelenti, hogy hagyományaink, kultúránk tekintetében keresztények vagyunk, hanem egyben személyes kapcsolatot feltételez Jézus Krisztussal, neki kell hálát adni. Mind a Bibliában, mind a történelem során megfigyelhetők olyan folyamatok, amikor egy-egy közösség, birodalom hanyatlik, majd újjászerveződik hasonló vagy valamilyen más formában. Ma az öreg kontinens, az Európai Unió küszködik komoly gondokkal, de él a remény, hogy lehet ezen segíteni.

– Nekünk, keresztényeknek, akik még vállaljuk az identitásunkat, kulturális tekintetben és hitünk tekintetében is feladatunk gyógyítani a beteg társadal-

Fotók: Gémes Sándor

*Katona Zsoltné átveszi Kiss-Rigó László püspöktől
a Szent Gellért-díjat*

mat – mutatott rá a püspök. – Ez nem azt jelenti, hogy rá kell kényszeríteni másokra a hitet, hanem azt, hogy Jézus Krisztust követve, mellette hitelesen tanúságot téve reméljük, hogy minél többen befogadják szívükbe a keresztény gondolatokat, a valódi értékeket.

Lipcsey Imre főigazgató is megköszönte kollégáinak a mun-

káját. Kihívásokkal teli tanévet zártak: ősszel a pandémia jelentett nehézséget, az év hátralévő részében más kellemetlenségekkel kellett szembenézniük, de a pedagógusok közössége olyan erős, hogy meg tudott küzdeni ezekkel.

ILYEN VOLT A KATTÁRS SZEGEDEN: ÖSSZEHOZOTT, MEGERŐSÍTETT ÉS FELADATOT ADOTT

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Caritas in Veritate bizottsága és a Szeged-Csanádi Egyházmegye szeptember végén szervezett közös rendezvénye, a Katolikus Társadalmi Napok egy héten át kínált

programokat az egész magyar egyház, kiemelten a Szeged-Csanádi Egyházmegye pasztorális, szociális, kulturális és közösségi életéből. Sokakat megmozgatott, a szervezők adatai szerint a programokra több mint 2500 résztvevő jött

el, a szentmiséken mintegy 1500 fő vett részt, a koncertre 8000-en, a Dóm téri forgatagra pedig egész nap több ezer ember látogatott ki.

Kiss-Rigó László püspök a megnyitón a mottó szellemében külső és belső párbeszédre hívott. Kifelé nyitottságra biztatott, befelé szembenézésre, önvizsgálatra:

„Hitelesen képviseljük-e értékeinket, hatékonyan vagyunk-e ezek szellemében jelen a társadalomban?”

A KATTÁRS ugyanis az egyháznak azon rendezvénye, melyben a hangsúly az egyház világban való jelenlétén van, azokon a tevékenységeken, amelyeket a társadalom jobbá és szebbé tételében végez.

Tíz helyszínen negyven program hívott találkozásra. A teljesség igénye nélkül: A Gál Ferenc Egyetem előadást, konferenciát, pódiumbeszélgetést és kiállítást kínált. A hat szegedi egyházi szakkollégium hallgatósága töltötte meg a Klebelsberg-termet, hogy meghallgassa *Azbej Tristan* államtitkár előadását az üldözött keresztények megsegítését célzó Hungary Helps programról. A *Megújulni közös értékeinkben* címmel

rendezett konferencia kiemelten foglalkozott Glattfelder Gyula csanádi püspök tevékenységével, a hivatali ideje alatt elindult kezdeményezésekkel, így a katolikus nagygyűlések intézményével, a katolikus társadalmi értékek közösségi megjelenési modelljeivel, Kerkai Jenő SJ

és Sík Sándor SP közösségszervező tevékenységével, az egyetemisták keresztényszociális mozgalmával.

Az egyetemisták életébe lépett be két rendezvény a TIK-ben. Digitális fotókiállítást rendeztek *Az év természetfotósa* címet elnyerő *Daróczi Csaba* természetfotóiból. Az SZTE szabadegyetemén *Hit és tudás* címmel hallgathatták a diákok *Németh Norbert* teológus és *Szabó Gábor* fizikus párbeszédét a teológia és a természettudomány megbékéléséről.

Két ízben fogadott be KATTÁRS-rendezvényt a Szegedi Dóm Látogatóközpont. *Rófusz Ferenc* Oscar- és Kossuth-díjas animációsfilm-rendezővel beszélgetett *Az utolsó vacsora* című filmről *Liszkai Tamás* plébános. *Mérlegen az élethez való jog és az önrendelkezés joga* címmel az EWTN Pro Life műsorának kerekasztal-beszélgetésén *Birher Nándor* dékánt (PPKE-BTK), *Janka Ferenc* rektorhelyettest (GFE) és *Földi-Kovács Andrea* újságírót *Keresztes Ilona* kérdezte.

Köztérre is eljutott a rendezvény. A csúcspont a Dóm tér volt egy egész napos forgataggal, majd esti zárókoncerttel. Első ízben kapott sportesemény is helyet a programok között. A KATTÁRS Kupáért tizenkilenc csapatban kétszáz 13-14 éves fiú versengett a Szent Gelért Fórumban.

– Úgy gondoljuk, a KATTÁRS összehozott minket, és megerősített bennünket abban, hogy

feladatunk van a világban, ott, ahol élünk, azok között, akikkel nap mint nap találkozunk – fogalmaztak a rendezvényt értékelve a szervezők. A Szeged-Csanádi Egyházmegye pasztorális és oktatási helynöksége munkatársainak és a mögöttük álló nagyszámú önkéntesnek köszönhető a KATTÁRS szegedi programgazdagsága.

20 ÉVES A SZEGED-CSANÁDI EGYHÁZMEGYE PAPI KÖRE

Húszéves jubileumát ünnepelte 2022-ben a Szeged-Csanádi Egyházmegye papi közössége. Mintegy húsz pap hónapról hónapra találkozik. Mit adott nekik az elmúlt 20 év? Erről beszélgettek májusi összejövetelükön.

Tizenkét pap – a többieket betegség tartja távol – ülte körbe a vacsoraasztalt Szeged-Szőregen. *Nagy Róbert* a vendéglátó. Fennállásuk 20 éve visszatekintésre inspirált. *Varga Attila* kiszombori plébános és *Laczkó István* földéaki plébános elevenítette fel a kezdeteket.

– Húsz évvel ezelőtt hárman frissen szentelt papokként kerültünk az egyházmegye földrajzi középpontjába. Úgy éreztük, ez a helyszín felhívás arra, hogy találkozásra hívjuk a paptestvéreket – meséli István. Varga Attila pedig felszentelését követően Medjugorjében több száz paptársával vett részt lelkipastorkorlaton.

– Mély egységet éltem meg, és azzal érkeztem haza, hogy itthon is alkalmat kell teremtenünk a találkozásra. Így jött létre a kör.

Frissen szentelt és néhány éves papokat hívnak meg. Körforgásban, egymás plébániáján havi rendszerességgel találkoznak. Az indulást követően felfutott a tagság.

– Nyitottak voltunk. Volt, aki egy-két alkalommal fordult meg a körben, de sokan elköteleződtek, és akik kitartottak, azok a papságban is megmaradtak – mutat rá István.

A papi körben a hétköznapi témák is fontosak, hiszen hozzátartoznak életük valóságához. De a tagok már az indulást követően megfogalmazták, találkozásaiknak valami többről kellene szólnia.

– Jobban beletettük az imát, és témákat választottunk. Minket személyesen érintő témákat, például ki-ki elmondta, mit jelentett számára papi jelmondata. De beszélgettünk a pasztorációt érintő kérdésekről, mindig reflektálva a gyakorlatunkra, és sokszor vettünk elő aktuális pápai megnyilatkozásokat például, de helye volt annak a kérdésnek is, hogy ki tud jó kőművest – mondta István. Az évek során közösséggé formálódtak, a közvetlen hangulat azt tükrözi, jól ismerik egymást, törődnek egymással. Őrzik a nyitottságot. Az egyházmegyében szenteléskor meghívják az újmisést.

Pilinszky János

LEVÉL

Szállást adtál, egy éjszakára
megosztva párnád. Evangélium.

Gyönyörű vagy. Semmit se értek.
Csak jóság van, és nincsenek nemek.

Újra és újra sírok. Nem miattad.
Érted. Értem. Boldogok, akik sírnak.

Szállást adtál egy éjszakára;
megszálltál mindörökre.

Czapik Gyula (1887–1956) egri érsek,
a Magyar Katolikus Püspöki Kar elnöke,
Szeged szülőtte

26. ZSOLTÁR

Szolgáltass, Uram, igazságot nekem,
mert ártatlanságban járok,
s az Úrba vetett bizalmam nem inog meg.

Tégy próbára, Uram, és vizsgáld meg engem,
próbáld meg tűzzel vesémet és szívemet!

Mert szemem előtt van irgalmasságod,
s a te igazságodban járok.

Nem ültem együtt a hivalkodókkal,
és nem jártam az alattomosokkal.

Gyűlölöm a gonoszok társaságát,
nem ülök le az istentelenekkel.

Ártatlanságban mosom kezemet,
és körülveszem oltárodát, Uram,

hogy halljam a dicséret szavát,
és hirdessem minden csodatettedet.

Uram, szeretem házad rejtekét,
és dicsőséged lakóhelyét.

Istenem, ne pusztítsd el a gonoszokkal együtt lelkemet,
s életemet a vér embereivel,

akiknek kezéhez gonoszság tapad,
és jobbjuk telve van megvesztegetéssel.

Én azonban ártatlanságomban járok,
ments meg engem, irgalmazz nekem!

Lábam egyenes úton áll,
a gyülekezetekben áldom az Urat.

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
27	28	29	30	31	1 Hugó	2 Áron Virág- vasárnap
3 Buda, Richárd	4 Izidor	5 Vince Szent Vince	6 Vilmos, Biborka Nagy- csütörtök	7 Herman Nagypéntek	8 Dénes Nagy- szombat	9 Erhard Húsvét- vasárnap
10 Zsolt Húsvéthétfő	11 Leó, Szaniszló Szent Leó	12 Gyula	13 Ida Szent Márton	14 Tibor Szent Tibor	15 Anasztázia, Tas	16 Csongor Az Isteni Irgalmasság vasárnapja
17 Rudolf	18 Andrea, Ilma	19 Emma	20 Tivadar	21 Konrád	22 Csilla, Noémi	23 Béla Húsvét 3. vasárnapja
24 György Szent György	25 Márk Szent Márk evangélista	26 Ervin	27 Zita	28 Valéria	29 Péter Sienai Szent Katalin, Európa társ- védőszentje	30 Katalin, Kitti Húsvét 4. vasárnapja

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
1 <i>Fülöp, Jakab</i> A munka ünnepe, Szent József, a munkás	2 <i>Zsigmond</i> Szent Atanáz	3 <i>Tímea, Irma</i> Szent Fülöp és Jakab apostolok	4 <i>Mónika, Flórián</i> Szent Flórián	5 <i>Györgyi, Adrián</i>	6 <i>Ivett, Frida</i>	7 <i>Gizella</i> Húsvét 5. vasárnapja
8 <i>Mihály</i>	9 <i>Gergely</i> A tömeg- tájékoztatás világnapja	10 <i>Ármin, Pálma</i>	11 <i>Ferenc</i> Boldog Salkaházi Sára, Szent Ferenc	12 <i>Pongrácz</i> Szent Pongrácz	13 <i>Szervác, Imola</i> Szent Szervác	14 <i>Bonifác</i> Húsvét 6. vasárnapja
15 <i>Zsófia, Szonja</i>	16 <i>Mózes, Botond</i> Nepomuki Szent János	17 <i>Paszkál</i> Boldog Scheffler János	18 <i>Alexandra, Erik</i>	19 <i>Ivó, Milán</i>	20 <i>Bernát, Felicía</i>	21 <i>Konstantin</i> Urunk mennybe- menetelének ünnepe
22 <i>Júlia, Rita</i>	23 <i>Dezső</i> Boldog Apor Vilmos	24 <i>Eszter, Eliza</i>	25 <i>Orbán</i> Tiszteletre- méltó Szent Béda, VII. Gergely pápa	26 <i>Fülöp, Evelin</i> Néri Szent Fülöp	27 <i>Hella</i>	28 <i>Emil, Csanád</i> Pünkösöd- vasárnap
29 <i>Magdolna</i> Pünkösöd- hétfő (Boldogságos Szűz Mária, az Egyház Anyja)	30 <i>Janka, Zsanett</i> Szent Johanna	31 <i>Angéla, Petronella</i>	1	2	3	4

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
1	30	31	1 <i>Tünde</i> A mi Urunk, Jézus Krisztus az örök főpap	2 <i>Anita, Kármén</i>	3 <i>Klotild, Cecília</i> Szent Károly	4 <i>Bulcsú</i> Szent-háromság vasárnapja
5 <i>Fatime</i> Szent Bonifác	6 <i>Norbert</i>	7 <i>Róbert</i>	8 <i>Medárd</i> Szent Medárd, Prágai Szent Ágnes	9 <i>Félix</i> Szent Efrém	10 <i>Margit, Gréta</i> Szent Margit	11 <i>Barnabás</i> Úrnapja (Évközi 10. vasárnap)
12 <i>Villő</i>	13 <i>Antal, Anett</i> Páduai Szent Antal	14 <i>Vazul</i>	15 <i>Jolán, Vid</i> Árpád-házi Boldog Jolán	16 <i>Jusztin</i> Jézus szívének ünnepe	17 <i>Laura, Alida</i>	18 <i>Arnold, Levente</i> Évközi 11. vasárnap
19 <i>Gyárfás</i> Szent Gyárfás	20 <i>Rafael</i>	21 <i>Alajos, Leila</i> Gonzága Szent Alajos	22 <i>Paulina</i> Morus Szent Tamás	23 <i>Zoltán</i>	24 <i>Iván, Héra</i> Keresztelő Szent János születése	25 <i>Vilmos</i> Évközi 12. vasárnap
26 <i>János, Pál</i>	27 <i>László, Sámson</i> Szent László király	28 <i>Levente, Iré</i> Szent Iréneusz	29 <i>Péter, Pál</i> Szent Péter és Szent Pál apostolok ünnepe	30 <i>Pál</i> A római egyház első szent vértanúi	1	2

Kamocsa Gábor

MI TÖRTÉNT A VILÁG- EGYHÁZBAN 2022-BEN?

A világegyház életéből két olyan jelentős fejleményt emeltünk ki, amelyeknek közvetlen hatása van az európai és azon belül a magyar hívőkre.

AZ ÚJ VATIKÁNI REFORMOK ÁTTÖRÉST HOZHATNAK A VILÁGI HÍVŐK SZÁMÁRA

Egyházi vezetők és teológusok méltatták a Ferenc pápa által 2022. március 19-én kihirdetett, a római kúriáról szóló *Praedicate Evangelium* (Hirdessétek az evangéliumot!) kezdetű új apostoli konstitúciót. A vatikáni központi hivatalokat szabályozó dokumentum 2022. június 5-én, pünkösöd ünnepén lépett hatályba.

Az új szabályozás kiterjesztette a világi hívők szerepvállalásának lehetőségét a vatikáni intézményrendszerben. A dokumentumot bemutató 2022. március 21-i sajtótájékoztatón *Gianfranco Ghirlanda* jezsuita egyházjogász, a Pápai Gergely Egyetem nyugalmazott rektora, akit Ferenc pápa azóta bíborossá kreált, hangsúlyozta: „az egyházban a kormányzati hatalom nem az egyházi rend szentségéből adódik”, hanem „a missziós megbízásból”.¹

A konstitúció új szervezeti struktúrát vezetett be, és jogilag egyenlő dikasztériumokat (hivatalokat) hozott létre a korábbi kongregációk és pápai tanácsok helyett. Ennek kapcsán *Blase Cupich* bíboros, chicagói érsek a dokumentum publikálását követően a National Catholic Reporter amerikai katolikus hírportálnak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy az elnevezésbeli változás je-

¹ <https://www.ncronline.org/news/vatican/vatican-reforms-hailed-breakthrough-laity-despite-open-questions>

Ferenc pápa 2022. július 13-án három nőt nevezett ki a Püspöki Dikasztérium tagjai közé: két szerzetesnőt és egy világi hívőt

lentos átalakulásokat vetít előre. Kifejtette, hogy a korábbi kongregáció elnevezés azt feltételezte, hogy a hivatal vezetője főpap legyen, míg „a dikasztérium elnevezés egyfajta nyitást tesz lehetővé, ahol a világi hívők részesei lehetnek a döntéshozatalnak és beleszólhatnak az egyház életébe”. Az új konstitúció alapján egyértelművé válik, hogy minden vatikáni hivatalban és mind-

azok számára, akik ott dolgoznak, „az egyház természete az evangelizációs és a missziós szerep” – mutatott rá.

Natalia Imperatori-Lee, a Manhattan College vallástudomány-professzora szerint az intézkedés „a papság teológiájának újraértelmezését jelenti, amiért a világi hívők a II. vatikáni zsinat óta szót emeltek”. Hozzátette: „a kormányzás és az egyházi rend szétválasztása azt jelenti, hogy az egyházi rend elsődlegesen szentségi szolgálat, míg a kormányzás Isten egész népét megilleti”. Azonban megjegyezte, hogy bár sokan régóta várták ezt az intézkedést, nem számít könnyű átmenetre.

Christian Weisner, a német „Mi vagyunk az egyház” reformmozgalom képviselőjében szintén elismerően szólt az új szabályozásról. Véleménye szerint a világi hívők vezetői szerepkörének kiterjesztése „az egész egyház számára minta lehet és kell, hogy legyen” annak érdekében, hogy a szervezeti vezetést – amely szerinte bizonyos szakmai képesítéseket igényel – el lehessen választani a „lelki vezetéstől”. Meglátása szerint az új intézkedések a szerzetesnők számára is nagyobb lehetőségeket kínálnak, ugyanakkor hangsúlyozta, hogy amikor csak lehet, „a családi életben tapasztalattal rendelkező apákat és anyákat” is be kell vonni.

Kerry Robinson, az amerikai „Vezetői Kerekasztal” tagjának meggyőződése, hogy az új konstitúció „lehetőséget ad arra, hogy az egyház a legmagasabb

szinteken előnyt kovácsoljon a nők és a férfiak – papok, szerzetesek és világi hívők – közös felelősségvállalásából”. Meglátása szerint a reformok mindazt megjelenítik, amit Ferenc pápa egész pontifikátusa alatt hangoztatott: „valódi szinodális és szolgáló vezetést”. A „Vezetői Kerekasztalt” az amerikai visszaélési ügyek nyomán hozták létre, és az elmúlt két évtizedben azon dolgoztak, hogy az egyházmegyékből elősegítsék a papok és a világi hívők kölcsönös felelősségvállalását, mint az egyházi kormányzás jó gyakorlatát.

Blase Cupich bíboros az új konstitúcióról kijelentette: „ez a legjelentősebb római dokumentum, ami a II. vatikáni zsinat végrehajtásával foglalkozik”, majd hozzátette: „még odáig is elmennék, hogy azt mondom, lehet, hogy az emberek a jövőben az egyház és a római kúria »ferenci reformjáról« fognak beszélni, ennek akkor jelentősége van”.

Marc Ouellet kanadai bíboros a *L'Osservatore Romano* című vatikáni napilapban júliusban közölt értekezésében történelmi példákat sorakoztatott fel arra, amikor az egyházban a hatalmat és az egyházi rend szentségét szétválasztották. Kifejtette: a pápa Péter utódként és a püspöki testület fejeként „Isten népének tagjait kormányzó hatalmának részesévé teheti”.²

Ferenc pápa a 2022. augusztus 27-i konzisztórium keretében húsz új bíborost kreált a Vatikánban a világ minden tájáról összegyűlt bíborosok jelenlétében. Ezt követően, a bíborosi kollégium tagjai 2022. augusztus 29-én és 30-án tanácskozást tartottak az új apostoli konstitúcióról, amelynek egyik központi témája volt a világi hívők egyházvezetésben betölthető szerepe. A gyűlésen a 226 bíborosból 197 fő vett részt, és az ügy jelentőségét mutatja, hogy Ferenc pápa közel tízéves péteri szolgálata alatt nem volt még ilyen nagy létszámú bíborosi összejövetel, beleértve a 2014-ben a családról tartott püspöki szinódus bíborosi tanácskozását, amelyen akkor 180 bíboros volt jelen.

A zárt ajtók mögött tartott kétnapos megbeszélés után a National Catholic Reporter hírportálnak nyilatkozó résztvevők elmondták: a találkozó elején Ferenc pápa leszögezte, hogy a vatikáni hivatalokat átszervező reformok a különböző hivatalok munkatársaival folytatott párbeszéd eredményeként fogalmazódtak

2 <https://www.ncronline.org/news/vatican/lay-vatican-leadership-reportedly-key-topic-popes-meeting-worlds-cardinals>

meg. A folyamatot a Ferenc pápa által megválasztását követően, 2013-ban létrehozott bíborosi tanács vezette, amely az elmúlt kilenc évben fokozatosan vitte keresztül azokat az intézkedéseket, amelyeket az új konstitúcióban rögzítettek.

A nyilatkozók kiemelték, hogy az egyik legjelentősebb változás a Szent II. János Pál pápa által 1988-ban közreadott *Pastor Bonus* kezdetű apostoli kons-

*A bíborosi kollégium tagjai tanácskoznak a Vatikánban
2022. augusztus 29–30-án*

titúcióhoz képest, hogy már nemcsak bíborosok és érsekek, hanem bármely hívő vezetheti szinte az összes vatikáni hivatalt. A bíborosi tanácskozáson részt vevők megjegyezték, hogy sok időt szenteltek ennek az újításnak az átbeszélésére, beleértve azt is, hogy mely konkrét vatikáni diktatóriumokat vezethetnének világi hívők.

A bíborosok a tanácskozás második napján a 2023 őszére tervezett vatikáni püspöki szinódushoz vezető szinodális folyamatról is eszmecserét folytattak. Ferenc pápa sokszor hangsúlyozza az egyház kormányzásának szinodális jellegét, amely során előtérbe kerül a világi hívők meghallgatása, a velük való párbeszéd és aktív részvételük az egyház formálásában. A kétéves szinodális út 2021 októberében indult el a világ minden egyházmegyéjében. Ennek során a hívők egyénileg és közösségekben szólhattak hozzá az egyházi élet megújítását célzó folyamatokhoz annak érdekében, hogy az egyház minden tagja felismerje személyes felelősségét, a közösséget szolgáló szerepét és saját küldetését.

AZ EURÓPAI UNIÓS PÜSPÖKÖK AGGODALMUKAT FEJEZTÉK KI AZ EURÓPAI PARLAMENT DÖNTÉSEI MIATT

Egyházi szervezetek szerint az Európai Parlamentnek (EP) a kisebbségek meggyőződésen vagy valláson alapuló üldözéséről szóló 2022. május 3-i állásfog-

lalása³ az eredeti szándéktól eltérően nem a vallásüldözést ítélte el, sőt, sok esetben éppen a vallást tette felelőssé a világban tapasztalható konfliktusokért. Az ADF International keresztény jogvédő szervezet a jelentés elfogadását követően kiadott közleményében⁴ rávilágított, hogy az eredeti tervezet kiemelte a keresztényüldözés mértékét világszerte, de az EP Külügyi Bizottsága lényeges változtatásokat hajtott végre a szövegen. Az elfogadott jelentésből teljesen „kihagyták a Közel-Keleten és Afrikában tapasztalható keresztényüldözést, és egyetlen kivételtől eltekintve törölték a keresztényekre való összes hivatkozást” – mutattak rá. Ezzel szemben, az állásfoglalás „számos hivatkozást tartalmaz, amelyek az ateista, világi vagy humanista meggyőződésű kisebbségek védelmét hangsúlyozzák”.

Jean-Paul Van De Walle, az ADF International jogtanácsosa megjegyezte: „Elfogadhatatlan, hogy ez a jelentés, amelynek célja, hogy szolidaritást vállaljon azokkal, akik hitük miatt üldöztetést szenvednek, nyíltan ellenséges a vallással szemben”.⁵ Szerinte a jelentés szövegének elfogadásával az EP aláasta annak hitelességét, hogy meg akarja oldani azokat a kihívásokat, amelyekkel a vallási kisebbségek világszerte szembesülnek.

Az Európai Unió Püspöki Konferenciáinak Bizottsága (COMECE) szintén kemény kritikát fogalmazott meg a jelentéssel kapcsolatban, amely szerintük „másodrendű jognak” tekinti a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságát, valamint az élethez való jogot. A brüsszeli székhelyű katolikus testület főtitkára, *Manuel Barrios Prieto* közleményében⁶ kijelentette: „Bármely kísérlet, amely a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságának, valamint az élethez való jognak az aláásására irányul olyan visszaélészerű értelmezésekkel, amelyek indokolatlanul korlátozzák azok törvényes hatályát, vagy amelyek újonnan létrehozott és nem konszenzuson alapuló »úgynevezett emberi jogoknak«

3 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-05-03_HU.html#sdocta9

4 <https://www.catholicnewsagency.com/news/251137/european-parliament-backs-persecution-report-criticized-by-catholic-church>

5 <https://www.christiantoday.com/article/european-parliament.criticised.over.hostile.report.on.persecution.of.religious.minorities/138562.htm>

6 <https://www.comece.eu/statement-ep-motion-for-resolution-on-the-persecution-of-minorities-on-the-grounds-of-belief-or-religion/>

– beleértve az abortuszt – vetik alá azokat, a nemzetközi jog súlyos megsértésének minősül, ami hiteltelenné teszi az Európai Uniót a nemzetközi közösség és európai polgárok milliói előtt”.

A COMECE főtitkára hozzátette: az állásfoglalás jelenlegi megfogalmazásában nem nyújt segítséget a hitük miatt üldöztetést szenvedő hívők millióinak, különösen a kiszolgáltatott nőknek és lányoknak, mivel helyzetüket láthatatlanná teszi más politikai érdekek előtérbe helyezése révén.

Az állásfoglalással kapcsolatban számos EP-képviselő adott hangot nemtetszésének. *Gál Kinga*, a Fidesz EP-képviselője hangsúlyozta: a balliberális többség indítványai révén az Európai Parlament a vallási kisebbségek helyett újra gender-, LMBTI- és abortuszkérdéseket tárgyalt, s ezzel fontos lehetőséget hagyott ki arra vonatkozóan, hogy felhívja a figyelmet a keresztényüldözés súlyos problémáira. *Hölvényi György*, a KDNP EP-képviselője szerint az EP sok év után határozottan léphetett volna fel az üldöztetést szenvedő vallási kisebbségek védelmében, azonban a radikalizálódó európai baloldali ideológia aláasta a jelentés eredeti szándékát.⁷ *Miriam Lexmann* szlovák EP-képviselő szintén amellet érvelt, hogy az EP-nek védelmet kellene nyújtania az üldözött vallási kisebbségeknek, ahelyett hogy „ideológiai alapú vallásellenes állásfoglalást” tett.

A COMECE szintén közleményben reagált az Európai Parlament 2022. július 7-i állásfoglalására azzal kapcsolatban, hogy az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága megsemmisítette az abortuszhoz való jogot az USA-ban. Az EP amellet állt ki, hogy az unióban szükség van az abortuszhoz való jogra és a nők egészségének védelmére.

A katolikus testület főtitkára, Manuel Barrios Prieto 2022. július 8-án kiadott közle-

*Manuel Barrios Prieto atya,
a COMECE főtitkára*

⁷ <https://www.magyarKurir.hu/hirek/ep-jelentes-szuletett-kisebbssegek-meggyozodesen-vagy-vallason-alapulo-uldozesevel-kapcsolatban>

ményében⁸ sajnálatát fejezte ki az EP állásfoglalása miatt, amely „utat nyit az egyetemesen elismert emberi jogoktól való eltérésnek, és hamisan ábrázolja az abortusz tragédiáját a nehézségekkel küzdő anyák számára”. Az EP azon javaslatára, hogy foglalják bele az abortuszhoz való jogot az Európai Unió Alapjogi Chartájába, kifejtette, hogy ez a lépés „fokozná a konfrontációkat polgártársaink és a tagállamok között”. Hangsúlyozta: „az európai emberek szorosabb egységén kell dolgoznunk, nem pedig ideológiai akadályok és megosztottság létrehozásán”.

Ferenc pápa sokszor hangoztatott álláspontját kiemelve rámutatott, hogy „támogatnunk kell a várandós anyákat, és kísérnünk kell őket, hogy leküzdjék nehézségeiket a problémás helyzetekben”. Kijelentette: „az Európai Parlament nem léphet olyan területre, mint például az abortusz, amely nem tartozik a hatáskörébe, és nem avatkozhat be demokratikus uniós vagy nem uniós országok belügyeibe”, és hozzátette: „a radikális politikai napirendi pontok előmozdítása veszélyezteti az alapvető jogokat, beleértve a gondolat-, lelkiismereti és vallásszabadságot, a véleménynyilvánítás szabadságát, a gyülekezési szabadságot, és rombolja a társadalmi kohéziót”.

A COMECE elnöke, *Jean-Claude Hollerich* bíboros az EP-állásfoglalás elfogadása előtt is hangot adott az egyház aggodalmának azzal kapcsolatban, ahogyan az abortusz kérdését európai szinten kezelik. A bíboros *Roberta Metsolával*, az EP elnökével folytatott 2022. június 29-i találkozója alkalmával kijelentette: „az a kísérlet, hogy az abortuszt alapvető jognak tekintsék, ellentétes minden emberi lény méltóságának tiszteletben tartásával, ami az EU egyik pillére, és súlyosan veszélyezteti a vallás-, a gondolat- és lelkiismereti szabadsághoz való jogot, továbbá a lelkiismereti okokból való megtagadás gyakorlásának lehetőségét is”.⁹

A COMECE az év során többször egyértelműen megnyilvánult az abortusz és a magzat élethez való joga kérdésében. A testület elnöksége 2022. február 8-án

⁸ <https://www.comece.eu/comece-on-ep-resolution-on-abortion-no-to-higher-ideological-barriers-and-polarization-we-must-work-for-more-unity-among-europeans/>

⁹ <https://www.comece.eu/comece-and-cec-presidents-meet-with-ep-president-metsola-to-discuss-key-european-issues/>

nyilatkozatot adott ki, amelyben kifejezték komoly aggodalmukat *Emmanuel Macron* francia elnöknek az EU Tanácsának soros francia elnöksége alkalmából az Európai Parlamentben tartott, 2022. január 19-i beszédében tett javaslatával kapcsolatban, hogy az abortuszhoz való jogot illesszék be az Európai Unió Alapjogi Chartájába.¹⁰

A COMECE főtitkára 2022. június 10-én a Vatikáni Rádióknak adott interjút¹¹ annak kapcsán, hogy az EP 2022. június 9-én állásfoglalást fogadott el az abortuszhoz való jogot fenyegető globális veszélyekről. Prieto atya rávilágított, hogy jogi szempontból sem

Európai parlamenti szavazás

az európai, sem a nemzetközi jog nem ismeri el az abortuszhoz való jogot. A főtitkár aggodalmának adott hangot amiatt, hogy az EP-állásfoglalás „bizonyos tendenciára utal az Európai Parlamentben és az európai intézményekben, amely nem kedvez az életnek”. Felhívta a figyel-

met, hogy „a bajba jutott nőket nem szabad magukra hagyni, és a születendő gyermek élethez való jogát sem lehet figyelmen kívül hagyni. Mindkettejüknek meg kell kapnia minden szükséges segítséget és támogatást” – tette egyértelművé az egyház határozott álláspontját a COMECE.

¹⁰ <https://www.magyarKurir.hu/hirek/nem-letezik-elismert-jog-az-abortuszhoz-comece-valasza-macron-elno-k-javaslatara>

¹¹ <https://www.vaticannews.va/hu/vilag/news/2022-06/comece-europai-parlament-hatarozat-abortuszhoz-valo-jog.html>

Dsida Jenő

NAGYPÉNTEKI IMA

Uram, csúfoltak,
Kínoztak Téged
Aki szerettél
Minden szenvedőt.
Szegekkel vert a
Világ keresztre,
Aki mindig csak
Vigasztaltad őt.

Mi jót is tettem
Én a világnak,
Sok-sok napomon?
Csúfolnak?
Kínoznak?
Szegeznek engem?
Mért panaszodom?

Uram, bocsáss meg!
Haragban égni
Nincs okom;
Egyebet kérni
Nincs jogom;
Uram, csak áldlak,
Nem panaszodom.

1924. április 18.

Marton Árpád

KULTÚRKÖRÖK A DÉL-ALFÖLDÖN, 2022

Habár az orosz–ukrán háború árnyai hamar árnyékot vetettek a közhangulatra, 2022 a járványveszély utáni első békeévnek ígérkezett a kulturális életben: telt házas színházakba gyűlt a közönség, tárt kapukkal vártak a koncerttermek, és ismét alkalom adódott hangulatos kiállításmegnyitókra. És míg a kulturális intézményrendszernek az energiaválság miatt súlyos bizonytalansággal kell szembenéznie az előttünk álló hetekben, a mögöttünk hagyott

hónapokban bizonyosságot tett életképességéről és fontos társadalmi szerepéről.

Az egyházmegye területén működő mindkét közfenntartású teátrum, a Szegedi Nemzeti és a Békéscsabai Jókai Színház is teljes erőbedobással igyekezett kárpótolni publikumát a vírus-helyzetben elmaradt színpadi élményekért.

Forók: Frank Yvette

*Molnár Ferenc: Játék a kastélyban
(Szegedi Nemzeti Színház)*

Szeged mindhárom tagozata változatos műsorral csalogatott: az operakínálataban szerepelt Mozart *Don Giovanni*-ja és *Szöktetés a szerájból* című dalműve, Puccini *Bohémélete*, koncertelőadáson hangzott el Donizetti *Stuart Máriája*, a prózát az 1984 című Orwell-adaptáció, a 39 lépcsőfok című Hitchcock-adaptáció és a *Mária országa* című dráma ősbemutatója, a musicalt *A padlás* képviselte. A Szegedi Kortárs Balett az *Elégia/Blue* és a *Hamupipőke* című koreográfiákat mutatta be, a tavaszi évadot pedig az Imre Zoltán emlékének szentelt

táncszínházi fesztivál zárta. Az előttük álló évadra a *Tűz* és a *Lear* című táncjátékkal készülnek. Az őszi–téli szezon Molnár Ferenc klasszikus vígjátékával, a *Játék a kastélyban* bemutatásával vette kezdetét, míg az operatagozat a romantikus operairodalom alapkövének mondott Weber-művel, *A bűvös vadász*-szal indította a szezont. A folytatás is ígéretes: az évadtervet olyan címek teszik vonzóvá, mint a *Macskajáték*, a *Rokonok*, a *Kakukkfészek*, *A denevér*, az *Egy csók és más semmi* vagy a *Hegedűs a háztetőn*.

A Békéscsabai Jókai Színházban olyan értékes irodalmi művek kerültek színre, mint Szabó Magda *Az ajtó* című regényének színpadi változata és az *Énekes madár* Tamási Áron tollából. Megfiatalított hangszerezésben került közönség elé Kacsóh Pongrác *János vitéze*, és nagy sikert aratott a Nikosz Kazantzakis regénye alapján írt Kander–Ebb-musicalklasszikus, a *Zorba, a görög*. Saját ősbemutatójuk volt a *Drakula* című horrormusical, a *Made in Hungária* pedig a jampecok korát varázsolta Békéscsabára. A 2022/23-as csabai színiévad címei közül kiemelkedik *A revizor*, *A Tóték*, a Fellini-film nyomán színre kerülő *Országúton* és a töretlen népszerűségnek örvendő, habkönnyű zenés vígjáték, az *Anconai szerelmek*.

A nyári színházak is nagyüzemet bonyolítottak le. A Szegedi Szabadtéri Játékok Dóm téri nagyszínpadán egymást követő musicallek – *Mamma mia*, *Chicago* – mellett külön figyelmet érdemelt Verdi *Traviatája* és Zsúráfszky Zoltán Petőfi-táncjátéka, a *Szabadság, szerelem!*. Az újszegedi liget megihittebb színpadán egyebek közt a *Sakk* című, 56-os forradalmunkat is érintő musical, Rost Andrea műfajközi estje és Dész László koncertje várta a közönséget. A Gyulai Várjátékok szokásosan nívós kínálatát Shakespeare és Tamási, a *Bánk bán* és a *Mandragóra* fémjelezte.

Szabadság, szerelem! Petőfi, a vitéz – táncjáték (Szegedi Szabadtéri Játékok)

Makón a Nyári Esték, Szarvason a Víziszínpad, Mórahalmon a Patkó Lovasszínház kínált kikapcsolódást a nyári estéken.

Az esztendő kiállítási naptárának két sarkpontja a XIX. Szegedi Táblaképfestészeti Biennálé és a Vásárhelyi Őszi Tárlat volt. Az esztendő időszaki kiállít-

XIX. Szegedi Táblaképfestészeti Biennálé

tásai közül emlékezetes a szegedi Reök-palota *Dante univerzuma* című évindító kiállítása, amely kortárs magyar alkotók reflexióit tárta a látogatók elé az *Isteni színjáték* kapcsán. Tavasszal száz esztendővel ezelőtt élt női alkotókra – Bäck Mancsi és Kárász Judit fotóművészek, Kukovecz Nana és Vass Vera festőművész életművére, valamint a Juhász-múza, Fischhof Ágota könyvtáros irodal-

mi szerepére – fókuszáló tárlat várta az érdeklődőket. Jubileumi tárlattal jelentkezett a szegedi piktúra meghatározó alkotója, Zombori László, az ugyancsak kerek születésnapját ünneplő Nagy Károly festő- és grafikusművész pedig rendhagyó kiállítássorozattal ünnepelt, amelynek során festményei, szénrajzai és digitális grafikai körbejárták a város közművelődési intézményeit.

A régió egyik legfontosabb képzőművészeti műhelye, a 32. Csongrádi Nemzetközi Plein Air Művésztelep is megrendezte táborzáró tárlatát. A Móra Ferenc Múzeum idei „nagy dobása” az indiánok egzotikummal és legendákkal átszőtt világát bemutató kiállítás volt. Ezt megelőzően hazánk honfoglaláskori leletei idézték meg eleink világát, különös tekintettel a kalandozások korára. A múzeum Fekete-háza az 1882 és 1964 között élt posztimpresszionista festőművész, Joachim Ferenc emlékét élesztette fel gyűjteményes kiállításán. Ópusztaszeren több múzeum összefogásával II. Rákóczi Ferenchez köthető relikviákból és dokumentumokból összeállított tárlat idézte meg a kuruc kor világát. A békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban a Kr. e. 209–210-ben eltemetett első kínai császár, Csin Si Huang-ti agyaghadzseregének egy „had-

osztálya” vendégszerepelt. A hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum különleges néprajzi tárlat keretében mutatta be a népi állatábrázolások izgalmas világát. E „vásárhelyi bestiárium” jó alkalmat adott arra, hogy a szemlélő előtt föltáruljon az emberi fantázia és az archaikus képzetek olykor szürreális világa.

A szegedi Somogyi-könyvtár ez évi tematikus nagytárlata herbáriumokat és botanikai könyveket tárt a látogatók elé Somogyi Károly esztergomi kanonok európai hírű gyűjteményéből. A kiállított könyvritkaságok – köztük XVI. századi kötetekkel – egyszerre nyújtottak betekintést a növénytan fejlődésébe és a könyvművészet reneszánszába. Szentesen immár 28. alkalommal nyílt meg

Vásárhelyi bestiárium (Tornyai János Múzeum)

az ország egyik legnevesebb fényképészeti seregszemléje, az *Alföldi Fotószalon*. Az orosházi születésű, világklasszis fotóművész, a Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiumából kikerült Müller Miklós alkotásai a szegedi egyetem Rektori Hivatalában voltak láthatók áprilisban. Átfogó képet kaphatott a hazai kortárs képzőművészet legjaváról mindaz, aki ellátogatott a gyulai Kohán Képtárba. A szentendrei iskola, a neoavantgárd és az absztrakt expresszionista törekvések legjavát felsorakoztató válogatásnak külön értéket kölcsönzött, hogy a Szilágyi András filozófus, művészeti író, költő magángyűjteményéből származó alkotások eddig még sohasem szerepeltek közönség előtt, ráadásul a műalkotások mellé társított szövegidézetek a gyűjtő irodalmi munkásságába is bepillantást engedtek.

A világiárvány utáni első teljes hangversenyévadnak örülhettek a közönség és az előadóművészek a Dél-Alföldön is. A régió vezető zenei együttese, a Szegedi Szimfonikus Zenekar a színházi és szabadtéri operaprodukciók kiszolgálása mellett két bérleti sorozatot is futtat. A bérletek elnevezése a szegedi komolyzenei élet két óriásának, Fricsay Ferencnek és Vaszy Viktornak állít emléket.

A két sorozatban a legjelesebb hazai szólisták lépnek pódiumra a szegedi együtessel. Tevékenységük kiterjed a gyermekek és az iskoláskorúak körében végzett zenei ismeretterjesztésre, és Szeged határain túl is közönségre talál. A legutóbbi évadban Hódmezővásárhely, Kecskemét, Temesvár, Szarvas, Budapest és a vajdasági Magyar Kanizsa zenekedvelő közönsége előtt is bemutatkoztak. 2022 őszén új kezdeményezést indítanak útjára: a szegedi nemzetközi karmester-verseny a Szegedről világot hódító Fricsay Ferencnek is emléket állít. Töretlen népszerűségnek örvend Dóm téri *Ajándékkoncertjük*, amely évről évre új híveket toboroz a zenekarnak és a klasszikus zenének. Az együttes muzikusai több kamaraformációban is bizonyítanak: közülük kerül ki a Szegedi Kamara-zenekar, a Kosztándi Vonósnégyes és az AranyEzüst Kvartett, de fúvósötös és fuvolás-fagottos kamaraegyüttes is öregbíti a zenekar hírnevét. A 2022. őszi

*A Szegedi Szimfonikus Zenekar Ajándékkoncertje
Pál Tamás vezényletével (Szegedi Szabadtéri Játékok)*

bérletes hangversenyek műsorán Mozart- és Beethoven-est, Fauré, Debussy és Ránki György műveiből szerkesztett francia–magyar est, Brahms, Wagner és Csajkovszkij alkotásait fölvonultató romantikus est, továbbá Franck *d-moll szimfóniája* és Fauré *Requiemje* szerepel.

A Szegedi Tudományegyetem ugyancsak kivette a részét a zenei élet újraindításából. A Bartók

Béla Művészeti Kar tavaszi koncertjei közül kiemelkedett Nagy Enikő és Szűcs Máté kétbrácsás kamaraestje, továbbá a Szegedről elindult, Szecsődi-tanítvány hegedűsígert, Sztathatosz Sebestyén szólóestje. A megbetegedések csak pár, áthidalható fennakadást okoztak az *Egyetemi Őszi Kulturális Fesztivál* és az *Egyetemi Tavasz* lebonyolításában, amely a régió egyik legfontosabb zenei eseménysorozata azok számára, akiknek nagy segítséget jelent a zenei élményekhez jutásban a hangversenyek ingyenes látogathatósága. Tavasszal emlékezetes, filmanimációval színesített műfajközi koncertet adott Szíves Márton ütőhang-

szeres művész és a kiváló békéscsabai Alföld Vonósnégyes. Az elsőrangú ifjú szoprán, Bódi Zsófia Stachó Lászlóval adott fergeteges koncertet. Jubileumát ünnepelte a Szeged Classic Trio, a világszerte elismert szegedi gitárosiskola szólistái – Pavlovits Dávid és Girán Péter – a Szegedi Gitárzenekarral adtak temperamentumos hangversenyt, Császár Zsuzsanna zongoraművész pedig a pályája elején járó csellistával, a felejthetetlen tónusú Tomasz Mátéval játszotta Chopin és Beethoven virtuóz kamaradarabjait. Pukánszky Béla és Dombiné Kemény Erzsébet hagyományos kamaraestje ezúttal a szegedi csellisták jutalomjátékává vált Tornyai Jenő, Gárdián Gábor és a növendékeikből alakult csellózenekar révén. Az őszi sorozatban fellépett többek közt Maczelka Noémi, Szilvási Katalin, Kerényi Mariann és Fülei Balázs zongoraművész, a békéscsabai Alföld Vonósnégyes, illetve az archaikus moldvai csángó népzene és régizenét is megszólaltató Mentés Másként Együttes. Benedekfi István és Benedekfi Zoltán szokás szerint forrpontra futtatta szerzői-előadói estjük hangulatát. Zsigmond Zoltán és Zsigmondné Papp Éva nem csupán összeszokott művészházaspár: négykezes zongorakoncertjük immár a fesztivál elmaradhatatlan eseménye.

A régió zenei életének ismertetésekor megkerülhetetlen a reneszánszát élő fúvószenekari kultúra. Makón és Mórahalmon városi fúvószenekar, Hódmezővásárhelyen helyőrségi zenekar, Békéscsabán pedig vasutas koncert-fúvószenekar hangolja derűre a köztereket, vendégül látva a műfaj reprezentánsait minden égtájról.

A nyár a szabadtéri művészeti fesztiválok évada. A nyári kulturális seregszemlék sorát a *Dél-Alföldi Regionális Katonazenekari Fesztivál* nyitotta Hódmezővásárhelyen. Szegeden a *Martin György Néptáncfesztivál*on vendégeskedő csoportok ropták utcákon-tereken és a pó-

XIII. Martin György Néptáncfesztivál

diumon, vasárnap esténként pedig a Móra-park látott vendégül lengyel, lett, spanyol, cseh, francia és német táncsoportokat és fúvószenekarokat az *Európai Népek Fesztiválján*. 46. évadával zajlott le a nagy múltú *Békéstarhosi Zenei Napok*. Az idén szimfonikus, fúvószenekari és kórushangverseny, zongoraest, orgonaavató koncert, jazz és néptánc kapott helyet a programban. Makón hagyományosan fúvósmuzsika búcsúztatta a nyarat. A 29. *Nemzetközi Fúvószene-kari Fesztivál* idei főllépői Szerbiából, Erdélyből és Horvátországból érkeztek. Az idén sem maradt el a püspökség és a Filharmónia közös nyáresti zenei sorozata. A *Dómkerti Esték* sorozatát Kolonits Klára és a Danubia Zenekar koncertje nyitotta meg, Ábrahám Márta barokk hegedűművész és régizenei együttese folytatta, majd a Jazzation Acapella Együttes koncertje zárta. A szegedi székesegyház világhírű Angster-organáján a mögöttünk álló évadban Willibald Guggenmos, Philip Brisson, Adriano Falcioni, Lakner-Bognár András és Teleki Miklós muzsikált. A fesztiválok bemutatásakor nem feledkezhetünk meg a Szeged Oscar-díjas operatőre, Zsigmond Vilmos nevét viselő filmfesztiválról, amely a versenyprogram mellett a filmes szakma, a filmkritika és a közönség fontos találkozóhelye pódiumbeszélgetésekkel, kiállításokkal és workshopokkal.

Az egyházmegye tizenötödik alkalommal ajándékozta meg a klasszikus zene híveit a *Szent Gellért Fesztivál* díjmentesen látogatható koncertjeivel. Az idei nagyzenekari sorozat jelentős mértékben Mozart szerzeményei köré szerveződött,

*Barokk est a Szent Gellért Fesztiválon
a szegedi dómban*

akitől három zongoraverseny is elhangzott a három székesegyházi koncerten. Ingyencsészámba ment a komponista hegedűre és brácsára szerzett *Sinfonia concertantéjának* oboás-fagottos átirata. A Yoon Kuk Lee művészeti vezetővel és a Szent Gellért Akadémia Fúvósegyüttesével kiegészült Anima Musicae Kamarazenekar emellett Beethoven 6., Esz-dúr, úgynevezett *Pastorale*

szimfóniájával kívánt hitet tenni a zene lelkeket és kultúrákat összekötő erejéről és a teremtet világ varázsos szépségéről. A nemzetközi koncertéletben ismert szólisták – Würtz Klára, Kokas Katalin, Kokas Dóra, Bogányi Gergely, Balog József vagy Kelemen Barnabás, Clara Dent-Bogányi, Bogányi Bence – mellett hagyományosan pályájuk kezdetén járó muzsikuskok – a moszkvai-salzburgi szoprán, Anastasia Churakova, az ifjú koreai zongoraművész, Jae-Yeon Won és az ugyancsak koreai hegedűművésznő, Yoon-Hee Kim – is lehetőséget kaptak a bemutatkozásra. A hangversenysorozat külön ékessége volt a világ számos koncertdobogóján jól ismert magyar régizenészek – Tóth Mónika barokk hegedűs, Borsányi Márton csembalóművész, Király Dóra és Skrionya Réka furulyaművészek, Lanczkor-Kocsis Krisztina fuvolista – és a Solis Consort Szeged régizenei együttes barokk estje Bach és Vivaldi szerzeményeivel.

Az idei fesztivál szerencsés módon egybeesett a *Katolikus Társadalmi Napok* rendezvényeivel, amelyeket Kovács Ákos és Tóth Gabi Dóm téri koncertje koronázott meg hétezer-ötszáz néző előtt. A Szent Gellért Fesztivál záróeseménye ezúttal is jótékonyági hangverseny volt a Korán Érkeztem Alapítvány tevékenységének támogatására. A Szegedi Szimfonikus Zenekar ebben az esztendőben Molnár Ferenc Caramelt látta vendégül különleges hangulatú „cross-over” koncerten.

Konferencián emlékeztek meg a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Karán a 100 esztendeje, 1922. november 2-án Szegeden született korszakos zongoraművésről, Sebők Györgyről. Ötéves volt, amikor vállatni kezdte a billentyűket. Tizenegy esztendősen adta élete első koncertjét Fricsay Ferenc vezényletével. Ügyvéd édesapja a Bartók-tanítvány Sándor Györgyöt nyerte meg a kis tehetség ügyének, aki rendszeresen vonatozott Szegedre, hogy magánórákat adjon Sebőknek. 16 évesen a Zeneakadémia növendéke lesz: Székely Arnold, Keéri-Szántó Imre, Weiner Leó és Kodály keze alatt nevelkedik, miközben Paul Weingarten magánóráit látogatja. A háborút követően a nulláról kellett újrakezdenie: a kőfejtést nem zongoraművészeknek találták ki... 1946-ban Bukarestbe indul, ahol Enescu szólistának kéri föl egy zenekari koncertre, majd Párizsba kerül. Ekkor még hazatér. 1950-ben két ran-

gos díjat is elnyer: a Berliini Nemzetközi Zongoraverseny és a Liszt Verseny nyertese. Az 56-os forradalmat követően Párizsban lel otthonra. 1962-től tanít a híres bloomingtoni Indiana Egyetemen, koncertjeivel és mesterkurzusaival három kontinens szívesen látott vendége Tokiótól Barcelonáig, Berlinton Dél-Afrikáig, Hollandiától Finnorszáig. Svájcban nemzetközi mesterkurzust alapít Ernen Musikdorf címmel. Hazájával sem szakítja meg a kapcsolatot: mesterkurzusokat tart Szombathelyen, Keszthelyen és a fővárosban.

Párizsban hamar föltalálja magát. Egy hangversenye tíz lemezre szóló fölkérést eredményez. A lemezek elkészítésében megválthatatlan kamarapartnere, Starker János (1924–2013) a társa. A csellóra és zongorára írt teljes Beethoven-ciklust fölvonultató lemezsorozatukért kapott Grand Prix du Disque-et további negyven hasonló elismerés követi.

Szegeden 1997-ben lépett föl utoljára. A *Délmagyarországnak* így nyilatkozott: „A Kígyó utca 1-ben, az első emeleti, erkélyes, nagy saroklakásban laktunk. (...) Emlékszem, a zongorám az ablaknál állt, amikor gyakoroltam, időnként kinéztem, hogy a járókelők megállnak-e hallgatni a muzsikálásom.”

1999. november 14-én éri a halál Bloomingtonban. „A század második felének egyik legnagyobb zongoristája – ha nem a legnagyobb” – mondta róla Rév Livia. Starker János így fogalmazott: „Sebők a legnagyobb zongorista, aki valaha élt. És minden idők egyik legnagyobb tanára is.” A Francia Becsületrend mellett Liszt Ferenc-díjat kapott, a svájci Ernen díszpolgárává avatták, Jacques Chirac Párizs Város Aranyérmével tüntette ki, és kiérdemelte a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztjét. Szülővárosában Szeged Város Emlékplakettjére futotta két évvel a halála előtt. A centenáriumi emléktábla-állítás ötletét a szülőváros hivatalosságai szűkkeblű közönnyel fogadták...

A PAPRIKAPROFESSZOR JUBILEUMA

85 esztendeje, 1937-ben vette át a Nobel-díjat V. Gusztáv svéd király kezéből Szent-Györgyi Albert. A Szegedi Tudományegyetem ünnepi megemlékezéssel, a tudós relikviáiból rendezett kiállítással és drámapályázattal emlékezett meg egykori (1940–1941) rektoráról, mindmáig az egyetlen, szülőföldjén kitüntetett magyar Nobel-díjasról. Az ígéretes fiatal kutatóorvost Klebelsberg

*Szent-Györgyi Albert szobra a Szegedi Tudományegyetem központi épülete előtt
(Bíró Lajos alkotása)*

Kuno kultuszminiszter nyerte meg egyetemépítő programjának, és modern szegedi kutatóintézet építésének ígéretével csábította Szegedre Cambridge-ből. Szent-Györgyi Nobel-díja már Klebelsberg halála után öt esztendővel, 1937-ben igazolta a korszakos kultúrpolitikus nagyratörő álmait, aki kulturális beruházásainak költségvetési vitáiban rendre azzal érvelt, hogy az újonnan létrejött magyar tudományos központok hamarosan világhírt szereznek a háborútól és a trianoni diktátumtól megtépázott nemzetnek.

Szent-Györgyi csupán véletlenszerű epizódnak tekintette Nobel-díjat eredményező fölfedezését, amelyhez Szeged török kortól fogva gyógyhatásúként ismert fűszernövénye, a paprika segítette. Kutatásainak

fókuszában az izomkutatás, a sejtlegzés, az őt ért tragikus családi veszteségek folytán pedig a rákkutatás állt. Széles körű társadalmi elfogadottsága és nemzetközi kapcsolatrendszere révén minden befolyását latba vetette, hogy elősegítse Magyarország kilépését a kudarcra ítélt második világháborúból. A körülötte szerveződő értelmiségi holdudvar egy időben benne látta a háború utáni Magyarország leendő köztársasági elnökét. Az Egyesült Államokba települve is sikerült megőriznie a független tudós nimbuszát. A vietnámi háború és a nukleáris fenyegetettség fölerősítették benne az emberiség jövőjéért aggódó és javáért szót emelő tudós felelősségvállalását: nyilatkozataiban és irodalmi értékű írásaiban (*Az örült majom; A béke élet- és erkölcstana; Psalmus Humanus*) az élet szolgálatára rendelt tudomány ethoszát hirdette. 1973-ban, a Biológiai Kutatóközpont avatásán járt először újra Szegeden, ahol régi egyeteme díszdoktorrá fogadta. 1978-ban tagja volt a Szent Koronát hazánkba visszahozó amerikai küldöttségnek.

*Benedek Elek*A CSÚNYA KIRÁLYFI ÉS
A SZÉP KIRÁLYKISASSZONY

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, volt egyszer egy király, s annak egy olyan szép leánya, mint égen a ragyogó csillag. A szomszéd ország királyának meg volt egy fia, s ez olyan csúnya volt szegény, mint a sötét éjszaka. Meghallotta a híret a királyfi annak a világhíres szép királykisasszonynak, fogta magát, elment leánynézőbe.

Felmegy a király palotájába, mondja a királynak szíve szándékát. Mindjárt hívhatja a király a leányát, jött is a királykisasszony, de amikor meglátta a csúnya királyfit, azt mondotta:

– Ilyen legénnyel még a cipőmet sem takaríttatnám ki.

Búsult nagyon a szegény királyfi, kiment a palotából nagy szégyenkezve, de mehetett, nem tudta kivenni a fejéből a szép királykisasszonyt.

Azt mondta magában:

– Egy életem, egy halálom, enyém lesz ez a lány.

Gondolt erre, gondolt arra, mit gondolt, mit nem, színaranyból veretett egy tyúkot tizenkét csirkével, aztán egy aranyguzsalyt aranykenderrel s egy aranytükröt, olyant, hogy csak bele kellett nézni, s a tükör olyan szépen muzsikált, hogy az angyalok sem szebben. Akkor aztán felöltözött álruhába, visszament a királyhoz, s beszegődött hozzá inasnak. Az aranytyúkot s a csirkéket, az aranyguzsalyt s az aranytükröt bedugta az ágy alá.

De másnap elővette az aranytyúkot s az aranycsirkéket, kitette a szoba közepére. Ott meglátta a királykisasszony szobaleánya.

Szalad a szobaleány a királykisasszonyhoz, s mondja nagy lelkendezve:

– Felséges királykisasszony, jöjjön velem, olyan csudaszép dolgot mutatok, amelyet még nem látott.

Kimennek az inas szobájába, látja a királykisasszony az aranytyúkot s a tizenkét csirkét.

Összecsapja a kezét:

– Jaj de szépek, jaj de szépek! Add nekem ezeket! – mondta az inasnak. – Amennyit kívánsz, annyit fizettetek érte az édesapámmal.

Mondotta az inas:

– Pénzért nem adom, szép királykisasszony, adjon egy csókot, s legyen a magáé.

A királykisasszony egy kicsit tévovázott, de aztán, isten neki, megcsókolta az inast. Azzal felszedte a kötényébe az aranytyúkot, a tizenkét csirkét, szaladott nagy örömmel a szobájába.

Másnap az inas elővette az aranyguzsalyt. Meglátja ezt is a szobaleány, szalad a királykisasszonyhoz, s jelenti:

– Felséges királykisasszony, szép az aranytyúk, szépek a csirkéi, de még szebb dolgot láttam az inas szobájában.

Futottak az inas szobájába, s amint beléptek, a szeme is káprázott a királykisasszonynak a szertelen ragyogástól.

– Jaj de szép guzsaly, de szép kender! De szeretnék ruhát fonni ebből! – mondotta a királykisasszony. – Kívánj akármit, megfizetem érte.

Mondotta az inas:

– Nem kívánok én sokat, szép királykisasszony, adj két csókot, s legyen a tiéd az aranyguzsaly.

Egy kicsit gondolkozott a királykisasszony, de bizony megcsókolta az inast, s szaladott vissza a szobájába.

Hanem volt, ami volt eddig, most jött csak az igazi. Harmadnap elővette az aranytükröt, felakasztotta a falra, s csak várta, hogy jöjjön a szobaleány, bizonyosan tudta, hogy megáll előtte. Hát csakugyan jön a szobaleány, meglátja a tükröt, odaszalad, belenéz, s abban a pillanatban elkezd a tükör muzsikálni, de gyönyörűségesen.

Szaladott a királykisasszonyhoz.

– Jöjjön, jöjjön, felséges királykisasszony, látott-e már muzsikáló tükröt?

Mennek az inas szobájába; hanem mikor beléptek, a tükör nem muzsikált.

– Hiszen ez nem muzsikál – mondotta a királykisasszony.

Szólt az inas:

– Csak állj elébe, szép királykisasszony, nézd meg magad benne!

Odament a királykisasszony, belenézett a tükörbe, egyszerre megzendült a muzsikája, s szólott olyan szépen, olyan keservesen, hogy a királykisasszonynak majd megszakadt belé a szíve.

– Add nekem ezt a tükröt – könyörgött a királykisasszony.

– Neked adom – mondta az inas –, hogyne adnám, de három csók jár érte.

De most nem is gondolkozott a királykisasszony, megölelte és megcsókolta háromszor azt a csúnya legényt.

Éppen abban a pillanatban lépett be a király. Szörnyű haragra gerjedt, amikor látta, hogy az ő leánya, az a világhíres szép királykisasszony csókolja ezt az undok, csúnya legényt.

– Ki a házamból – ordított a király –, ha kedves az életed! – S világgá kergette a leányát, világgá az inast.

Kimennek a városból nagy bánan, de csak a királykisasszony búsult, a legénynek nagy volt az öröme. Világért meg nem mondta volna, hogy ki és mi ő, úgy mentek, mendegéltek keresztül az országon, mígnem eljutottak az inassá lett királyfi városába.

A város végén volt egy fogadó, bementek oda, s ott azt mondta az inassá lett királyfi:

– Most én megmosdom, s te addig takarítsd meg a csizmáimat, hogy mehessek be a városba. Aztán majd visszajövök, te csak várj reám.

Szót se szólott a királykisasszony, vette a csizmát, s szépen megtakarította. Azzal a királyfi bement a városba, fel az apja palotájába, ott magára vette aranyos, gyémántos gúnyját, befogatott hat paripát bársonyhintóba, s úgy hajtatott a vendégfogadóba a királykisasszonyért.

Bemegy a királykisasszonyhoz, s ez csak nézi, nézi, nem akar hinni a szemének.

– Emlékszel-e – mondotta a királyfi –, amikor azt mondtad, hogy még a cipődet sem engednéd velem kitakaríttatni? No látod-e, én nem voltam olyan kevély, megengedtem, hogy te kitakarítsd az én csizmámat.

Nagyot nevetett a királykisasszony, nyakába borult a királyfinak, s mondta lelkes szóval:

– Már akármit mondtam, te az enyém, én a tied, ásó-kapa s a nagyharang válasszon el minket.

Mindjárt a hintóba ültek, behajtattak a király udvarába, s még aznap lett nagy hejehuja, dínomdánom, lakodalom.

Ma is élnek, hogyha meg nem haltak.

ESTE VAN MÁR, CSILLAG VAN AZ ÉGEN

Es - te van már, csil - lag van az é - gen,

Var - ga Jul - csa me - zít - láb a ré - ten;

saj - nál - ja a ci - pő - jét fel - húz - ni,

Gar - zó Pé - ter nem vesz töb - bet né - ki.

Garzó Péter elment katonának,
Acélfegyvert csináltat magának;
Acélfegyvert, rózsafa a nyele,
Rá van írva Varga Julcsa neve.

Reményik Sándor

BÉKESSÉG ISTENTŐL

Nincs nyugalom, nincs nyugalom, – a szív,
Amíg ver, mindörökre nyugtalan.
De mindörökké nyughatatlanul,
Istentől mégis Békessége van.
Nyugalma nincs, de Békessége van.
Békesség Istentől.

Nincs nyugalom, nincs nyugalom, – vihar,
Örök hullámozás a víz felszíne.
De lent a mélyben háborítlanul
Pihen a tenger s az ember szíve,
Hadd hullámozzék a víz felszíne.
Békesség Istentől.

Nincs nyugalom, nincs nyugalom, – s ez a
Nyugtalanság, mint a járvány, ragad.
Te sugarazd szét békességedet
És szóval, kézfogással másnak add.
Az Isten Békessége is ragad.
Békesség Istentől.

Reggel mondd, délben mondd és este mondd
A Feltámadott első, szép szavát.
És ragyogóbbá lesz a reggeled
És csillaghímesebb az éjszakád.
És békességesebb az éjszakád.
Békesség Istentől.

Békesség Istentől: mi így köszönjük,
Hogy köszöntésünkben lélek legyen –
Vihartépett fák – ágainkon mégis
Vadgalamb bűg és Békesség terem.
Békesség: köszöntésünk ez legyen.
Békesség Istentől.

1935. február 5.

Miklós Péter

„A KERESZT ERŐSÍTI A SZELÍDET ÉS SZELÍDÍTI AZ ERŐSET!”

Püspöki életpályák a Szeged-Csanádi Egyházmegye területéről

A csaknem ezeréves Szeged-Csanádi Egyházmegye területén számos főpap született, illetve tevékenykedett az elmúlt évszázadokban. Ezek a püspökök és érsekek nemcsak a csanádi püspökség papjaiként vagy főpásztoraiként szolgáltak, hanem gyakran – főleg a modern korban – más egyházmegye élére kerültek, illetve címzetes vagy választott püspöki címet viseltek. Az alábbiakban azon püspökök közül kerül néhányra az életpályája bemutatásra, akik egyházmegyénk – egykori vagy jelenlegi – területén születtek, vagy tevékenykedtek lelkipásztorként, viszont másutt szolgáltak főpapként.

Az egyháztörténet-írás és a kánonjog megkülönbözteti a megyéspüspök (*episcopus dioecesanus*), a választott püspök (*episcopus electus*) és a címzetes püspök (*episcopus titularis*) jogállását. Míg a püspökség a papság – amelynek jelenleg három rendje van (diakónus, áldozópap, püspök) – tekintetében a papi rend legmagasabb fokozata, amely az apostolutódi méltósággal jár, addig a püspöki hivatal, illetve a püspöki cím egyházjogi – korábbi korokban pedig emellett közjogi – tartalommal is bír.

Megyéspüspöknek nevezzük azt a főpásztort, aki valamelyik egyházigazgatási egység – egyházmegye vagy főegyházmegye, azaz püspökség vagy érsekség – élén áll. Választott püspök volt a történelmi Magyarországon az az egyházi személy, akit az uralkodó püspökké nevezett ki, azonban nem vezetett egyházkormányzati egységet, s jellemzően nem is szentelték püspökké, viszont viselhette a püspöki jelvényeket – például a gyűrűt, a mellkeresztet, illetve

liturgikus cselekmények alkalmával az infulát (püspöksüveget). Általában valamelyik, a történelmi magyar állam területén egykoron létezett, azonban az idők folyamán elenyészett egyházmegye „élén állt”, s címéből adódó föladata volt a püspöksége területén egykor élt hívekért szentmiseáldozatot bemutatni. A címzetes püspököket szintén az apostoli király nevezte ki, őket azonban a püspöki rendre föl is szentelték, s legtöbbször ténylegesen segédpüspökként szolgáltak, és vettek részt valamelyik egyházmegye irányításában, illetve liturgikus föladatellátásban.

Külön érdemes hangsúlyozni, hogy hazánkban 1918-ig a püspöki méltóságokat és címeket az uralkodó adományozta – 1848 áprilisától kezdődően a mindenkori vallás- és közoktatásügyi miniszter ellenjegyzése mellett. A közjogi hagyományrendszerünk – történeti alkotmányunk – alapján a gyakorlatban nem számított, hogy ezt a kinevezést a római pápa megerősítette-e vagy sem, a püspök a magyar jogrend szerint hivatalba léphetett, kormányozhatta egyházmegyéjét, és élvezhette annak jövedelmeit.

A Csanádi Egyházmegye jelenlegi székhelyén, Szeged városában született a középkorban tevékenykedő *Baratin Lukács* (1470 k.–1510), aki itáliai egyetemeken tanult, s aki ugyan egy ideig a csanádi püspöki méltóságot viselte, de előtte boszniai főpásztor volt, majd élete végén zágrábi püspök lett. Részt vett II. Lajos király koronázásán, sőt a fiatal uralkodó koronázási esküjét – amelyben megfogadta, hogy az ország törvényeit és a rendek érdekeit mindig szem előtt tartja – aláírásával hitelesítette. A horvátországi egyházmegye élén állva a tizenhatodik század első éveiben jelentős adományt tett szülővárosa főtemploma, a szegedi Szent Dömötör-templom javára, amely mellett kápolnát építtetett Szűz Mária tiszteletére saját költségén. Ez az egyházi épület, a Baratin-kápolna évszázadokig fennmaradt, és hirdette a szegedi származású főpap egyháztámogató és templomépítő tevékenységét.

Szintén Szegeden született *Jászai Géza* (1857–1914) szeged-rókusai, majd szeged-belvárosi plébános. Előbbi minőségében írta meg *A szegedi Szent Rókus-hoz címzett római katolikus plébánia 100 éves története* (1905) című munkáját. Ez a könyv a szeged-csanádi püspökség mostani székhelye egyháztörténetének fontos forrása, hiszenszámos olyan helyi plébániai, illetve temesvári Ifjúságpasztorá-

*Jászai Géza szeged-belvárosi
apátplébános, Sebenico választott
püspöke*

ségi dokumentumot idéz teljes terjedelmében és szó szerint, amelyek azóta már megsemmisültek, illetve ismeretlen helyre kerültek.

Lelkipásztori és történetírói tevékenysége mellett Jászai Géza – aki 1900-tól a címzetes bodrogmonostori apát címet viselte – aktív közéleti szereplő is volt. Nemcsak a Szegedi Katolikus Köregházi elnökeként, de a Deák Ferenc pártjából létrejött kormánypárt, a Szabadelvű Párt, majd a Nemzeti Munkapárt egyik szegedi elnökeként is tevékenykedett. Vélhetően közéleti szereplése és kormánypárti kiállása elismeréseként I. Ferenc József császár és király Sebenico választott püspökévé nevezte ki. Elismert és tisztelt szegedi papként hunyt el, s a közvéleményt olyannyira érdekelte egészségi állapota, hogy betegsége ide-

jén egészen haláláig a korabeli városi sajtó naponta beszámolt róla.

Ugyancsak Szegeden jött világra dalmata (bunyevác) család gyermekeként *Ivánkovits János* (1846–1910), aki szintén történész és egyházi író volt, hiszen az alsóvárosi templom történetéről több könyvet írt, de számos egyéb egyháztörténeti, katechetikai, erkölcsstani és oktatásügyi – elsősorban az iparoktatás gyakorlati témaköréből – tankönyve, kötete és cikke is megjelent.

Ivánkovits is – hasonlóan a fentebb említett Jászai Gézához – kormánypárti politikus volt. Egy cikluson keresztül, 1887 és 1892 között Szeged egyik országgyűlési képviselője, az 1890-es években pedig a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium katolikus ügyosztályának „osztályfőnöke” – mai fogalmaink szerint osztályvezetője – volt. Szegeden a Belvárosban hitoktatóként és iskolaigazgatóként, majd Rókuson plébánosként és a szegedi kerület espereseként szolgált. 1891-től Szent Lambertről nevezett vásárhelyi címzetes apát, 1895-től dulcinói választott püspök volt. Ivánkovits János 1896. november 22-én az uralkodó által kinevezett, december 3-án XIII. Leó pápa által megerősített, Kalocsán 1897. április 25-én fölszentelt rosznyói megyéspüspök. 1897. december 1-jén az

*Ivánkovits János
rozsnyói püspök*

akkoriban kétkamarás magyar országgyűlés felsőházának, a főrendi háznak a tagja lett. Rozsnyói püspökként nem volt túl sikeres. Rosszul gazdálkodott, és súlyos adósságokat halmozott föl, ami miatt a püspökség vagyonát zárgondnokság alá helyezték. Ezért 1904. október 15-én lemondott a püspökségről. A szentatya 1905. december 11-én sidymai címzetes püspökké nevezte ki. *Czapik Gyula* (1887–1956) egri érsek szintén Szegeden született. Bécsi teológiai doktorátusa után a csanádi püspökség papjaként az egyházmegye akkori székhelyén, Temesvárott komoly sajtótevékenységet folytatott. Szerkesztésében jelent meg a *Havi Közlöny* című hitbuzgalmi népujság. A trianoni békediktátumot követően – miután egy ideig Horthy Miklós gyermekeinek nevelője volt – áttelepült Budapestre, ahol az *Egyházi Lapok*, a *Magyar Kultúra* és *A Szív* című katolikus or-

gánumok szerkesztőjeként dolgozott (utóbbi akkoriban a legnagyobb példányszámban kiadott egyházi periodika volt).

Czapik 1930-tól szalócmonostori címzetes apát, 1935-től pápai prelátus volt. Veszprémi püspökké 1939. július 19-én nevezték ki, s július 26-án szentelték föl. Az egri érsekség élére 1943. május 7-én nevezték ki, amelyet június 30-án foglalt el, de 1943 és 1944 között apostoli kormányzóként tovább irányította a veszprémi egyházmegyét is, amelynek püspöki székében Mindszenty József volt a közvetlen utódja. A Rákosi-diktatúra éveiben, a Mindszenty bíboros, hercegprímás, esztergomi érsek és a Grósz József kalocsai érsek

Czapik Gyula egri érsek, a Magyar Katolikus Püspöki Kar elnöke 1956-ban

elleni koncepciós perek után, 1951-től haláláig Czapik Gyula érsek volt a Magyar Katolikus Püspöki Kar elnöke.

Egyházmegyénk mai területén tevékenykedett, mintegy negyedszázadon keresztül, a gyulai plébánián *Boldog Apor Vilmos* (1892–1945). Békés vármegye akkori székhelyén – amely akkoriban a nagyváradi püspökség Magyarországon maradt részéhez tartozott egyházigazgatásilag – Apor nemcsak a katolikus intézményrendszer és vallásgyakorlás infrastrukturális kereteinek bővítéséért tett sokat, de – és ezt több, jelen sorok írója által készített kortársi visszaemlékező interjú is megerősítette – példás szegénygondozó és szociális tevékenységet folytatott. Egy református vallású emlékező szerint olyannyira komolyan vette az evangéliumi szegénységet, hogy reverendája és felöltője ugyan nem szakadt és rongyos, de kopott és viseltes volt mindig.

A vértanú főpásztor Apor Vilmost 1941. január 21-én győri püspökké nevezték ki. Február 24-én Gyulán szentelte püspökké Serédi Jusztinián bíboros, hercegprímás, esztergomi érsek, Glattfelder Gyula csanádi püspök és Czapik Gyula veszprémi püspök. Főpapként a keresztény közéleti cselekvés és politikai mozgalmak támogatója, a szociális igazságtalanságok bírálója és a földreform szorgalmazója volt, aki kiállt az üldözött zsidókért is. 1945 húsvétján szovjet megszállók gyilkolták meg brutális kegyetlenséggel, mert a győri püspöki székhelyen saját testével védelmezte az oltalmába menekült nőket és gyermekeket.

*Boldog Apor Vilmos vértanú
győri főpásztor*

Az 1993 óta a szeged-csanádi püspökséghez tartozó Hódmezővásárhelyen – amely korábban a váci egyházmegye része volt – született *Badalik Bertalan* (1890–1965) domonkos szerzetes, veszprémi püspök. Kiváló egyházi szónok volt, aki 1916 decemberében az utolsó magyar király, Boldog IV. Károly koronázásán tartott szentbeszédet, s aki a népszerű katolikus lap, a *Rózsafüzér Királynéja* szerkesztője volt. Több évszázados megszakítás után újjászervezte

Badalik Bertalan veszprémi püspök

a domonkos rend magyarországi tartományát, amelynek első vezetője lett. Tiszteletreméltó XII. Piusz pápa 1949 júliusában veszprémi püspökké nevezte ki, Grósz József kalocsai érsek pedig 1949. augusztus 24-én a budapesti domonkos templomban szentelte püspökké. Egyházi konzervativizmusa miatt élete utolsó éveit internálásban töltötte, egyházkormányzati szerepet nem vállalhatott, s a kádári állambiztonság a veszprémi püspökség ügyeitől gondosan távol tartotta (előbb a Borsod megyei Hejcéen, majd a fővárosban kellett élnie). Szeged szülöttje *Paskai László* (1927–2015) bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek, aki előbb a szeged-alsóvárosi rendház lakója volt mint ferences szerzetes (rendi neve: Pacifik testvér), majd

a Szegedi Hittudományi Főiskola oktatója és spirituálisa. Később a budapesti Központi Papnevelő Intézet lelki igazgatójaként, filozófiai tanszékvezetőjeként, majd rektoraként tevékenykedett.

Paskait Szent VI. Pál pápa 1978. március 2-án bavagalianai címzetes püspökké és a veszprémi egyházmegye apostoli kormányzójává nevezte ki. Április 5-én szentelte püspökké Lékai László bíboros, prímás, esztergomi érsek, Kádár László Gábor egri érsek és Kisberk Imre székesfehérvári püspök. 1979-től 1982-ig veszprémi megyéspüspök, majd Ijjas József mellett kalocsai koadjutor érsek, 1987-től esztergomi, illetve – a magyarországi egyházmegyék átszervezése következtében – 1993-tól esztergom-budapesti érsek és Magyarország prímása volt. Szent II. János Pál pápa 1988. június 28-án bíborosi rangra emelte. A rendszerváltozás idején a katolikus egyház társadalmi és közéleti szerepvállalásának újrapozicionálása, s az egyház oktatási, szociális, egészségügyi és egyéb intézményrendszerének újjászervezése és ismételt megindítása volt a legfontosabb főladata.

A Szeged-Csanádi Egyházmegye papjai közül került ki *Katona István* (1927) – aki a püspökség területén Apátfalvától Klárafalván keresztül Szeged-Róku-

sig számos helyen szolgált lelkipásztorként – váci, majd egri segédpüspök. Az 1950-es évektől kezdve az Állami Egyházügyi Hivatal és az állambiztonsági szolgálatok szigorú kontroll alatt tartották. 1989 végén ő volt az első olyan magyar főpap, akit a katolikus egyházfő már úgy nevezhetett ki, hogy előtte nem kellett a szocialista államhatalommal egyeztetni a személyéről.

Katona Istvánt 1989. november 3-án Szent II. János Pál pápa brixellumi címzetes püspökké és váci segédpüspökké nevezte ki. December 9-én szentelték föl. A Katolikus Iskolai Főhatóság vezetőjeként az egyházi iskolák újjászervezésével foglalkozott a rendszerváltozás után. 1997-től az egri főegyházmegye segédpüspöke volt. Hetvenötödik életéve betöltésekor – a kánoni előírások szerint – kérte a szentatyától nyugállományba helyezését, de

II. János Pál ezt elutasította, így folytatta főpásztori szolgálatát egészen 2013.

Katona István egri segédpüspök

Paskai László bíboros, esztergom-budapesti érsek, Magyarország prímása

november 25-ig, amikor is Ferenc pápa elfogadta lemondását. Nyugdíjba vonulásakor ő volt a legidősebb hivatalban lévő európai püspök.

A fenti néhány rövid püspöki pályaképből láthatjuk, hogy a Szeged-Csanádi Egyházmegye egykori és jelenlegi területén született, illetve itt tevékenykedett egyházi emberek közül többen is püspöki méltóságot nyertek, s szolgálták a katolikus egyházat főpásztorként – azonban nem egyházmegyénkben, hanem más püspökség vagy érsekség vezetőjeként. Mindez mutatja a történelmi Csanádi Püspökség és a mai Szeged-Csanádi Egyházmegye kivételesen nagy spirituális hatástörténetét.

Végezetül álljon itt a fentebb említett – egyházmegyénkhez kötődő – püspökök jelmondatai közül néhány:

Apor Vimos:

„*Crux firmat mitem, mitigat fortem.*”

„A keresztt erősíti a szelídet és szelídíti az erőset.”

Czapik Gyula:

„*Cordi Jesu corda omnium.*”

„Minden szív Jézus szívée.”

Badalik Bertalan:

„*Firmitas in veritate.*”

„Az igazság az én erősségem.”

Paskai László:

„*In virtute Spiritus.*”

„A Lélek erejében.”

Katona István:

„*Mane nobiscum Jesu!*”

„Maradj velünk, Jézusunk!”

Juhász Gyula

A FÖLTÁMADOTT

Latrok között, a gyászos, csonka péntek,
Hasadt kárpitja a mogorva égnek,

Az ecet és epe, a szörnyű lándzsa
Már messze, régen elmaradt utána.

Kín és halál csak kusza, kurta álom
És élni, élni jó e szép világon.

Mögötte áldott harminchárom éve,
Előtte: az öröm mély messzesége.

És negyven napra, hogy az égbe tartott,
Úgy hívták, vonták még a földi partok.

Oly idegenül tündökölt a menny még
S oly szédítőnek tűnt a végtelenség.

Folyton lenézett, búcsút mondva halkan
És fájó szívvel szállt a szűz magasban.

S a ragyogó azúron át a lelke
A Genezáret kékségét kereste.

Boldog Apor Vilmos (1892–1945) vértanú győri főpásztor
mintegy negyedszázadon keresztül szolgált
a gyulai plébánián

54. ZSOLTÁR

*A karvezetőnek. Lantra. Maszkil Dávidtól,
amikor Zíflakói Saulhoz mentek és így szóltak:
„Íme, Dávid nálunk rejtőzködik.”*

Isten, szabadíts meg engem nevedben,
hatalmaddal szolgáltatass igazságot nekem!

Isten, hallgasd meg imádságomat,
fogadd füledbe szám szavait.

Mert idegenek keltek föl ellenem,
erőszakosak törnek életemre,
akik nem tekintenek Istenre.

Íme, azonban, Isten segít engem,
s az Úr oltalmazza lelkemet.

Fordítsd a rosszat ellenségeimre,
igazságodban pusztítsd el őket!

Készségesen áldozom majd neked,
és hálát adok, Uram, jóságos nevednek;

Mert minden nyomorúságból kiragadott engem,
és szemem lenézheti ellenségeimet.

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
31 <i>Oszkár</i> Loyolai Szent Ignác	27	28	29	30	1 <i>Tihamér, Annamária</i>	2 <i>Ottó</i> Évközi 13. vasárnap
3 <i>Kornél, Soma</i> Szent Tamás apostol	4 <i>Ulrik</i> Portugáliai Szent Erzsébet	5 <i>Emese, Sarolta</i>	6 <i>Csaba</i> Goretti Szent Mária	7 <i>Apollónia</i>	8 <i>Ellák</i>	9 <i>Lukrécia</i> Évközi 14. vasárnap
10 <i>Amália</i>	11 <i>Nóra, Lili</i> Szent Bene- dek apát, Európa fő védőszentje	12 <i>Izabella, Dalma</i>	13 <i>Jenő</i> Szent Jenő	14 <i>Örs, Stella</i> Lellisi Szent Kamill	15 <i>Henrik, Roland</i> Szent Bonaventura	16 <i>Valter</i> Évközi 15. vasárnap
17 <i>Endre, Elek</i> Szent András	18 <i>Frigyes</i> Szent Hedvig	19 <i>Emilia</i>	20 <i>Illés</i>	21 <i>Dániel, Daniella</i>	22 <i>Magdolna</i> Szent Mária Magdolna	23 <i>Lenke</i> Évközi 16. vasárnap
24 <i>Kinga, Kincső</i> Árpád-házi Szent Kinga	25 <i>Kristóf, Jakab</i> Szent Jakab apostol	26 <i>Anna, Anikó</i> Szent Joakim és Szent Anna	27 <i>Olga, Liliána</i>	28 <i>Szabolcs</i>	29 <i>Márta, Flóra</i> Szent Márta	30 <i>Judit, Xénia</i> Évközi 17. vasárnap

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
31	1 <i>Boglárka</i> Liguori Szent Alfonz	2 <i>Lehel</i>	3 <i>Hermína</i>	4 <i>Domonkos, Dominika</i> Vianney Szent János	5 <i>Krisztina</i> Havas Boldog- asszony	6 <i>Berta, Bettina Évközi 18. vasárnap Urunk színe- változása</i>
7 <i>Ibolya</i> Szent II. Sixtus pápa	8 <i>László</i> Szent Domonkos	9 <i>Emőd</i> Szent Terézia Benedikta (Edith Stein), Európa társ- védőszentje	10 <i>Lőrinc</i> Szent Lőrinc	11 <i>Zsuzsanna, Tiborc</i> Szent Klára	12 <i>Klára</i>	13 <i>Ipoly</i> Évközi 19. vasárnap
14 <i>Marcell</i> Szent Maximilián Kolbe	15 <i>Mária Szűz Mária mennyebe- vétele (Nagy- boldog- asszony)</i>	16 <i>Abrahám</i> Szent Rókus	17 <i>Jácint</i>	18 <i>Ilona</i>	19 <i>Huba</i> Szent Emília	20 <i>István, Vajk Évközi 20. vasárnap Szent István király, Ma- gyarország fővédőszentje</i>
21 <i>Sámuel, Hajna</i> Szent X. Piusz pápa	22 <i>Menyhért</i> Boldogságos Szűz Mária, a Világ Királynője	23 <i>Bence</i> Limai Szent Róza	24 <i>Bertalan</i> Szent Bertalan apostol	25 <i>Lajos, Patrícia</i> Szent Lajos, Kalazanci Szent József	26 <i>Izsó</i>	27 <i>Gáspár</i> Évközi 21. vasárnap
28 <i>Ágoston</i> Szent Ágoston	29 <i>Beatrix, Erna</i> Keresztelő Szent János vértanúsága	30 <i>Rózsa</i>	31 <i>Erika, Bella</i>	1	2	3

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
28	29	30	31	1 <i>Egon, Egyed</i>	2 <i>Rebeka, Dorina</i>	3 <i>Hilda, Gergely</i> Évközi 22. vasárnap
4 <i>Rozália</i>	5 <i>Viktor, Lőrinc</i> Kalkuttai Szent Teréz	6 <i>Zakariás</i>	7 <i>Regina</i> Szent Márk, István és Menyhért kassai vértanúk	8 <i>Mária, Adrienn</i> Szűz Mária születése (<i>Kisboldog- asszony</i>)	9 <i>Ádám</i>	10 <i>Nikolett, Hunor</i> Évközi 23. vasárnap
11 <i>Teodóra</i>	12 <i>Mária</i> Szűz Mária Szent Neve	13 <i>Kornél</i> Aranyszájú Szent János	14 <i>Szeréna, Roxána</i> A Szent Kereszt fel- magasztalása	15 <i>Enikő, Melitta</i> A Fájdalmas Szűzanya	16 <i>Edit</i>	17 <i>Zsófia</i> Évközi 24. vasárnap
18 <i>Diána</i>	19 <i>Vilhelmina</i>	20 <i>Friderika</i>	21 <i>Máté, Mirella</i> Szent Máté apostol és evangélista	22 <i>Móric</i>	23 <i>Tekla</i> Pietrelcinai Szent Pio	24 <i>Gellért, Mercédesz</i> Évközi 25. vasárnap Szent Gellért, egyházmegyeink védőszentje
25 <i>Eufrozina, Kende</i>	26 <i>Jusztina, Pál</i> Elvándorlók és mene- kültek világnapja	27 <i>Adalbert</i> Páli Szent Vince	28 <i>Vencel</i> Szent Vencel	29 <i>Mihály</i> Szent Mihály, Szent Gábor és Szent Rafaél főangyalok	30 <i>Jeromos</i> Szent Jeromos	1

Hajó Edina

TÍZ NAPON ÁT SZERETVE LENNI

Negyedszázados az ÁGOTA Tábor

2022 augusztusában rendezték meg a jubileumi 25. ÁGOTA Tábor, az Állami Gondozottak Országos Találkozóját, amely 24 évnyi vendégeskedés után talált otthonra a Bács-Kiskun megyei Tass-Alsószenttamáson, ÁGOTA Falván. Ebben az évben gyermekekkel és önkéntesekkel együtt mintegy 650-en tapasztalhatták meg, mit is jelent az ÁGOTA-élmény. Az ország minden szegletéből érkező, gyermekvédelmi gondoskodásban élő fiatal kapott lehetőséget arra, hogy megélhesse azt, amelyet a korábbi táborozók gyakran csak úgy emlegetnek, hogy 10 napos mennyország.

Az ÁGOTA Alapítvány 2018-ban vásárolta meg azt a 7 hektáros területet Bács-Kiskun megyében Tass-Alsószenttamáson, ahol megépült az ifjúsági, szabadidős, kulturális, képzési és lelkeségi központ a gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyerekek számára. A terület korábbi tulajdonosa a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság volt, akik a börtönbüntetésüket le-

töltő emberek társadalmi integrációját segítő tevékenységet folytattak itt, majd egy idő után elnéptelenedett. A terület megvásárlása után nagyrészt önkéntes munkával és számos adományozó összefogásával szépült, fejlődött ÁGOTA Falva és vált arra alkalmassá, hogy a jubileumi tábor már itt rendezhesse meg az ÁGOTA Alapítvány és a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató.

Forók: Gémes Sándor

– Az elmúlt 24 év során számtalan különböző helyszínt tettünk nyaranta alkalmassá arra, hogy 10 napra megfelelő otthona legyen az ÁGOTA Tábornak. A legelső táborot 1997-ben a Bács-Kiskun megyei Izsákon rendeztük meg, most pedig 25 év elteltével, megannyi más helyszín bevonása után a tábor végre hazatalált – magyarázta *Kothencz János*, az ÁGOTA Alapítvány alapítója.

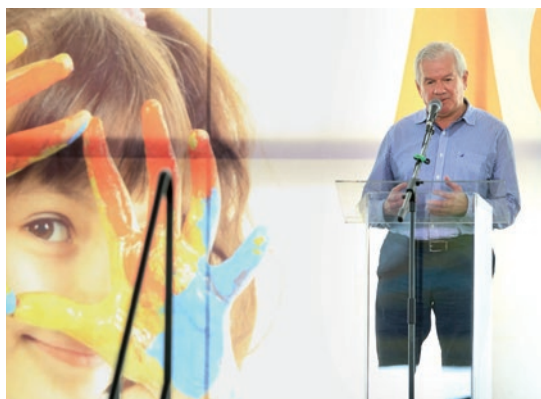
KIRÁLYOK ÉS KIRÁLYLÁNYOK LETTEK

Az ÁGOTA Alapítvány és a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató jubileumi rendezvényén nevelőszülőknél és lakásotthonokban élő gyermekek és fiatalok táborozhattak, akikkel tíz napon át segítő szakemberek, pedagógusok, terapeuták, valamint képzett önkéntesek foglalkoztak. Idén is fantasztikus hangulat, ováció és ünneplés várta a táborozókat a nyitó napon.

– Már többször voltam ÁGOTA Táborban, ám mindig újra és újra meglepődöm ezen a fogadtatáson, olyan, mintha királyok és királynéok lennénk – mondta a 17 éves *Lakatos Evelin*, aki Páhiról érkezett ÁGOTA Falvára.

Az ÁGOTA Közösség számára ez a tábor az év legnagyobb eseménye, amelyre hónapokon át készülnek. A megnyitón *Langerné Victor Katalin* elnöki tanácsadó közvetítette *Novák Katalin* köztársasági elnök személyes üdvözlését. Rámutatott, habár 25 év pont elég arra, hogy valamibe belefáradjunk, az ÁGOTA Táborral azonban ez épp ellenkezőleg történt, negyed évszázados fáradhatatlan munka után teljesedett igazán ki.

– Az ÁGOTA célja az, hogy annak a fiatalnak, akinek valamilyen oknál fogva nem adatik meg, hogy a vér szerinti családjában nőjön fel, lehetőleg minél jobb legyen. Amíg ez a cél vezérli a szervezetet, addig támogatni kell minden olyan ügyet, amelynek ezek a gyermekek a kedvezményezettjei – hangsúlyozta *Fülep Attila*, a Belügyminisztérium gondoskodáspolitikáért felelős államtitkára. *Kiss-Rigó László* szeged-csanádi püspök ÁGOTA Falva létrejöttét egy álom

megvalósulásának, egy csodának nevezte. – Csak hát a csoda az nem magától történik, hanem ránk is szükség van. Amit itt látunk, nagyon nagy példája a széles körű összefogásnak. Azok a fiatalok, akik itt táboroznak, ide látogatnak, az egymásra utaltságuk alapján megtapasztalják az igazi közösségi élményt és nagyfokú szeretetet, ebben gazdagodnak meg – hangsúlyozta, majd püspöki áldásban részesítette a jelenlévőket.

KÖZPONTBAN A BIZALOM KÉRDÉSE

A megérkezést és az ismerkedést követően megkezdődhetett a terápiás munka is a táborban. Első alkalommal a KÁSZPEM módszer kidolgozója, Kothencz János beszélgetett a gyerekekkel a bizalom kérdéséről. Többek közt arról, hogy akik sokat csalódtak a felnőttek világában, mennyire érzik kiszolgáltatottnak magukat, és mernek-e olyan bátrak lenni, hogy megajándékozzanak bárkit a bizalmukkal.

– A család hosszabb távú megoldást kínál a jövőre nézve, mint az, hogy menyit keresel. Higgyél abban, hogy neked is lehet családod – hangsúlyozta Kothencz János. A Jász-Nagykun-Szolnok megyei *Fodor Zsoltnak* sokat jelentettek a tábor vezetőjének szavai: „Az a beszéd nagyon meghatott, amit »Jani« mondott, hogy azért vannak itt a felnőttek, hogy nekünk, gyerekeknek jó legyen. És ez valóban így van.”

A kerecsendi *Pusoma Péter* azt hangsúlyozta, hogy sok jó embert ismert meg a táborban, sok barátja lett, és jó érzés volt itt lenni, hiszen szerinte a táborban mindenki nyitottabb, mint a hétköznapiakban. Barátja, *Rácz Márkusz* szerint olyan ez a tábor, mint egy nagy család, összetartanak a gyerekek és a felnőttek is, és mindenki odafigyel másokra. – Mindig, amikor nincs erőm, visszagon-dolok a tábor pillanataira és felvidulok – mondta a bátonyterenyei fiú.

Számos élményprogram is várta a táborozókat. A sportbajnokságon többféle sportágban, a labdarúgás mellett asztaliteniszből, dartsban, csocsóban, strand-röplabdában mutatták meg erejüket, gyorsaságukat, ügyességüket. Minden ÁGOTA Táborban megidézik a legendás vitéz, Toldi Miklós alakját a Toldi-versennyel. Idén sem törték meg a hagyományt, a tábor egyik napján a gyerekek helytállhattak vicces, mégis komoly kihívást tartogató feladatokban. –

A Toldin először fel kellett futni egy dombra egy zsákkal a hátamon, majd a leérkezés után egy vízzel teli vödört kellett tartani, amíg bírtuk – magyarázta az egyik résztvevő, *Albók Tamás Dávid*.

FONTOS A POZITÍV ÉNKÉP KIALAKÍTÁSA

Három, már évtizedes hagyományokra visszatekintő esten is lehetőségük nyílt színpadra lépni a táborozóknak: a szépségversenyen, a Roma esten, illetve a Ki mit tud?-on. A zsűri a szépségversenyen nem csupán a külső megjelenést vette figyelembe, hanem tekintettel volt a belső szépségre, a kisugárzás varázsára is, így rendkívül sok helyezést és jutalmat osztottak ki. A Roma est az ÁGOTA Táborok egyik legfontosabb programja. Idén egy táncos színdarabbal készültek a fiatalok erre az alkalomra, amely a lányszöktetés hagyományát elevenítette fel.

– A roma identitás erősítése, a büszkeség érzésének kialakítása, támogatása nagyon fontos, hiszen a gyerekek, akik sorsukból kifolyólag gyökértelennek érzik magukat, a roma származásuk megélésével mégis valamiféle gyökereket kaphatnak itt nálunk – emelte ki *Szili-Balog Mária*, a Roma est házigazdája. *Dobosi Bernadett* barát nélkül, Monorról érkezett a táborba. – Itt rengeteg barátot szereztem, egyetlenegy ismerősöm sem volt itt, most rengeteg barátom lett, együtt csinálunk mindent. Mellettem álltak a szépségversenyen is, alig hiszem el, hogy megnyertem a kategóriámat – mondta a szépségverseny egyik győztese.

INTENZÍV LELKI GONDOZÁS

A táborban fontos szerep jutott a pasztorációnak is: szerzetes nővérek, pszichológus és hívő önkéntesek szervezték a hitéletet, hogy minden olyan gyermek, aki gyakorolja a vallását, vagy közel érzi magához az evangélium tanítását, lehetőséget kapjon a lelki gondozásra. Minden évben nagy gondot fordíta-

nak erre a szervezők, ám idén minden eddiginél intenzívebb volt a pasztoráció a tíz nap során. A tábor idejére átrendezték a templombelsőt, esténként égő gyertyákkal, taizéi dalokkal tették hangulatosabbá, hogy minél hívogatóbb legyen a gyermekek, a fiatalok és az önkéntesek számára. Folyamatosan érkeztek is a táborozók, hogy beszélgessenek az érzéseikről, és együtt elmélkedjenek a pasztorációs csoport tagjaival. Mindenkit meghallgattak, közösen énekeltek, imádkoztak, Istenhez szóló gondolataikat a fiatalok szív alakú papírra írták le név nélkül – így hagytak tanulságos üzeneteket másoknak. Az ÁGOTA Tábor egyik napjának középpontjában a gyerekbarát szentmise állt, ahol gitár, hegedű és dob kíséretében közel négyszázan énekeltek együtt.

TERÁPIÁS MUNKA IS ZAJLOTT

A színes programoknak hála óriási felszabadultságot élnek meg a gyerekek, azonban ahogy arra Kothencz János is rámutatott, nemcsak a pozitív érzéseik, hanem a problémáik, kétségeik is felmerülnek. Az önkéntesek az élményprogramokba ágyazott terapeutikus foglalkozások során próbálnak meg releváns válaszokat megfogalmazni a gyerekekben felvetődő féltelmekre, kérdésekre. A KÁSZPEM módszer egy egyedülálló, terapeutikus alapú pedagógiai rendszer, amely kimondottan a családból kiemelt gyermekeknek nyújt segítséget, és a segítő szenzitivitásán és a feltétlen szereteten alapul. Erre a módszerre épül a tábor gyógyító jellege.

– Itt, ÁGOTA Falván velem egysorsú gyermekekkel vagyok, nem kell attól félnem, amiatt aggódnom, hogy elítélnék. Ebben a pár napban kaptam önbi-zalmat, megkaptam azt az érzést, hogy igenis tartozom valahova. Elfogadtam azt az élethelyzetet, amiben vagyok, rájöttem, nem kell mindig szomorúnak lenni, és észrevettem, hogy vannak emberek, akikre számíthatok, és az idege-nek nem mindig rosszak – magyarázta a bácsalmási lakásotthonban élő *Gaz-dóf Szimonetta*.

JÖVŐT, LEHETŐSÉGET ÉS UTAT MUTATNAK

Lakatos Evelin, aki Páhiban nevelőszülőknél nevelkedik az ismerkedésről be-szélt.

– Különböző csoportokba osztottak minket, általában úgy, hogy a csoport-tagok különböző gondozási helyekről érkeztek. A tábor első három napjában csoportvezetők segítségével ismerkedtünk, formáltuk a csoportot. Sokat be-szélgettünk, csapatépítő feladatok voltak, sokat játszottunk. Ezek alatt min-denki elfogadó volt, segítettük, biztattuk egymást, nagyszerű csapatunk volt. A gyermekekkel önkéntesek foglalkoztak, köztük autentikusok, vagyis olya-nok is, akik maguk is voltak gyermekként az ÁGOTA Táborban.

– Kilenc évvel ezelőtt voltam itt, akkor még táborozóként, az óriási élmény, életfordító esemény volt számomra. Az a célom, hogy önkéntesként csak azt adjam, amit itt akkor én kaptam: jövőt, lehetőséget, hogy több legyek annál, amit a sors nekem szán – fogalmazott *Erdei Márk*.

A tábor, mint minden évben, Kothencz János záró gondolataival ért véget.

– Gyerekek vagytok még, reményteljes és csodálatos csemeték, ne kövessétek el a felnőttek hibáit. Ha láttok a felnőttekben erényt, kövessétek inkább azt, és akkor jobb felnőttek lesztek, mint azok, akik felelősei a ti kereszteteknek.

Ezzel az útravalóval búcsúztatta a táborozókat Kothencz János, megköszönve a gyermekeknek és a fiataloknak, hogy megajándékozták őket a bizalmukkal, és elfogadták, értékelték jó szándékukat.

József Attila

ÁLDOTT LÉGY, JÓ MAGYARORSZÁG!

Te voltál áldott menedékünk
Mikor ránk zúdult száz baj és gonosz
És most szívünk hálára békül
Ma felköszönt az elfáradt orosz:
Üdvözlégy, áldott légy, jó Magyarország!

Szegény, kifosztott Hungária
Magadhoz vettél árva gyermeket
S jószágodért nem adhatunk mást
Csak forró, hálás, áldó sziveket:
Üdvözlégy, áldott légy, jó Magyarország!

1923. február 18.

Benedek Elek

KUTYA, MACSKA, EGÉR

Volt idő, gyermekek, mikor a kutya és a macska közt nagy volt a barátság. De ez csakugyan régen volt, még a világ teremtetésekor.

Mikor az Úristen a világot teremtette, akkor a macska ette a szilvát, a kutya is a gombát. De később a macska erősen beleunt a szilvába. Megy a kutyához, s mondja:

– Komám, én erősen meguntam a szilvát, bizonyosan te is meguntad a gombát, cseréljünk!

– Én nem bánom – mondotta a kutya –, mert szó, ami szó, én is meguntam a gombát, jól van, cseréljünk. Hanem azt előre megmondom, úgy egyél ezentúl szilvát, hogy ha rajtakaplak, megöllek.

Hát a macska csakugyan nem is evett azóta szilvát, nem eszik ma sem. Azonképpen a kutya sem eszik gombát. Emiatt nem is vesztek volna össze soha, hanem egyszer a kutya eladta a házát, arról írást kapott, s nem tudta, hová tegye. Szaladott ehhez az állathoz is, ahhoz az állathoz is, kérte ezt is, kérte azt is, hogy tegyék el az írását, nehogy valamiképpen elveszen.

De az összes állatok között sem akadt egy, amelyik az írást elfogadta volna. Akkor a kutya elmegy a macskához:

– Macska komám, vedd át ezt az írást, s őrizd meg, míg nekem is lesz házam.

– Jó szívvel – mondotta a macska –, hogyan őrizném! – Elvette az írást, s aztán felszúrta a mestergerendába.

Telik-múlik az idő, a kutyának szüksége lett az írásra, szalad a macskához:

– Ide a írást, macska koma, van már nekem is házam.

Fölszalad a macska a mestergerendára, kiveszi az írást onnét, leszalad, odaadja a kutyának, nézi a kutya kívül-belül, mindenfelől, s hát uramteremtőm, egy szó nem sok, annyit sem tudott leolvasni róla, pedig végigjárta az iskolákat, volt még külső országban is. De hiába, az egér összerágta a papirost.

Megmérgeződik a kutya, jól pofon nyalja erről is, arról is a macskát, s megfenyegeti:

– No, megállj, macska, nem vigyáztál az írásomra, amíg élek, mindig üldözlek, nem hagyok neked békét!

De szalad a macska is az egérhez, nyakon csípi, pofon nyalja erről is, arról is, s megfenyegeti:

– No, megállj, egér, összerágtad az írást, de többet nem is lesz nyugodalmad tőlem! Ahol látlak, ott foglak el, s megeszlek – és mindjárt meg is ette az egeret. Azóta üldözi a kutya a macskát, a macska meg az egeret.

BUJDOSIK AZ ÁRVA MADÁR

Buj - do - sik az ár - va ma - dár,

E - gyik ág - rul má - sik - ra száll.

Hát az i - lyen ár - va, mint én,

Hogy-ne buj - do - kol - na sze - gény?

Elszaladt az aranygulya,
Nem szól már a csengő rajta.
Csak egy maradt a karámba',
Az is beteg, fáj a lába.

Én is vagyok olyan gulyás,
Nem járok a gáton, mint más.
Sorban legel az én gulyám,
Gyönyörű, drága violám.

Csiszér Áron

HÁROM ÉVSZÁZADA ÁLLT TALPRA BÉKÉS VÁRMEGYE

A magyar törvényhozás 2022 nyarán úgy döntött, hogy ismét a magyar közigazgatás alapvető területi egységének, a Szent István-i eredetű vármegyének a nevét használja. Ezzel a kommunista diktatúra államigazgatása által a Rákosi-korszakban, 1950-ben bevezetett „megye” elnevezést ismét az ezeréves keresztény magyar államra utaló „vármegye” név váltja fel. Ennek apropóján foglaljuk össze az alábbiakban Békés vármegye újjászervezésének három évszázaddal ezelőtti történetét.

Egy budai malom értékével vetekedett Békés vármegyéé, amikor az udvari beszállító *Harruckern János György* megszerezte. A korabeli viszonyok még akkori mércével mérve is nagyon kemények voltak: nyáron a sok bögöly miatt csak esős vagy erősen szeles időben lehetett utazni, a szúnyogok ellen pedig a házakban marhatrágya égetésével védekeztek. Békés vármegye szép lassan mégis benépesült, az ideérkezők a század második felére kultúrtájt építettek az elvadult vidékből.

A híres, tizenhetedik századi török utazó, *Evlia Cselebi* a szabályozatlan, terjedős Körös miatt egy erősebbnek tetsző költői képpel élve Velencéhez hasonlította Gyulát. Ezzel persze nem az itáliai pompára utalt, hanem arra, hogy még a szomszédok is inkább csónakkal mentek meglátogatni egymást, mert egyszerűbb volt így közlekedni. Vagyis az élet már akkor sem lehetett

egyszerű ezen a tájékon, de legalább többé-kevésbé béke honolt, és a hódoltsági viszonyok minden problémája ellenére is kialakult itt egy állandónak nevezhető népesség.

Bécs 1683-as, sikertelen török ostroma után nagyban megváltozott a helyzet, legalábbis ami a hatalmi viszonyokat illeti. Már a század nyolcvanas éveiben keresztény kézre került Szolnok, Arad és Szarvas, így egyre szűkült a gyűrű Gyula körül. A törökök a hatékony védekezés kulcsát abban látták, hogy elmocsarasították a környéket, ez pedig ahhoz vezetett, hogy a várat nem lehetett bevenni egy ostrommal, mint 1566-ban, hanem hosszú háborúra kellett felkészülni. A császári keresztény seregek jobb híján ezt az utat választották. Mindez azt jelentette, hogy sorra elfoglalták a még megmaradt, környékbeli településeket, és Gyula élelmiszer-ellátásának sikeres akadályozásával arra kényszerítették a törököket, hogy 1694 végén feladja a várat.

A török hódoltság végére a térség szinte elnéptelenedett, lakatlanná vált, és a Rákóczi-szabadságharc időszaka sem kecsegtette sok jóval az itt megtelepülni szándékozókat. Igaz, ilyenek akkor nem is akadtak túl sokan, a keveseket pedig hol a török szövetségben dúló tatárok, hol a Rákóczi-szabadságharc idején császári zsoldban szolgáló rácok pusztították.

Az viszont kétségtelen tény, hogy *Löwenburg János Jakab* 1699-es főispáni kinevezése már egy új korszak kezdetét jelentette, noha 1711-ig, vagyis a Rákóczi-szabadságharc lezárásáig a megye lakossága inkább pusztult, semmint gyarapodott.

A tudós történész, nagyváradi kanonok *Karácsonyi János* így írt erről az időszakról: „Az áldott rónaságokat akkora gaz és dudva lepte be, hogy még az egykori falvaknak helyeire sem találtak reá, magukat a templomok romjait is elborította s a felismerhetetlenségig befedte a dudva; az egykori határjelek elmosódtak, a falvaknak még nevei is feledésbe mentek.”

A helyzetet kiválóan érzékelteti, hogy amikor az udvari hadi beszállítóként jelentős vagyont szerző, és a korábbi ígérvényeket beváltani óhajtó Harruckern János György magyar földbirtokot kért, a Császár fürdő forrásaira épülő budai hévízmalmot szeretne volna megszerezni. Mivel ez nem sikerült neki, beérte Békés vármegyével is, amely ekkoriban néhány települést, egészen pontosan

Békést, Csabát, Dobozt, Gerlát, Gyarmatot, Gyulát, Körösladányt, Öcsödöt, Szeghalmot, Vésztőt és a pusztáikat jelentette. A gyulai székhelyen ekkoriban összesen négy olyan téглаépület maradt, amely már 1566-ban, a vár török bevételekor is állt.

Már későbből, a század közepéről, vagyis a helyzet jobbra fordulásának idejéből származik az a leírás, mely az akkori békési tájat mai szemmel nézve úgy írja

Fotó: Szabó Zoltán

A gyulai vár

le, mintha egy Európától távoli, egzotikus, vadregényes vidéken járnánk, ahol az élet szinte alig elviselhető. *Markovicz Mátyás* jellemzését szintén Karácsonyi tollából ismerjük. Markovicz így fogalmaz: „Nyáron át a legyek és bögölyök oly roppant rajokban és seregekben tanyáznak itt, hogy a bögölyök az egyedül járó szarvasmarhát megölik s azért a bögölyök vérszomjas serege miatt nem is biztos itt junius, julius és augusztus hónapokban nappal kocsin vagy lóháton egyik helyről a másikra utazni, kivált tiszta, csendes időben, mert a lovak és egyéb barmok a csípések kiállhatatlansága miatt vagy elragadnak, vagy a földre hengerednek s mind a kettő az utazó életét veszélyezteti. Azért jobb itt ilyen időben egész éjszaka, vagy kora-reggel, vagy későn este utazni. Ha erős szél vagy eső leveri a bögölyöket, akkor ezt a körülményt fel lehet használni utazásra. Ha végre valami nagy szükség kényszeríti az embereket nappali utazásra, be kell varrni a lovakat ponyvába és pokróczba, vagy pedig az ostor hegyére jó szőrös bivaly farkat kell kötni s azzal a kocsis roppant fáradsággal részint megöli, részint elűzi a bögölyöket. A méhek gyanánt rajokat képező szúnyogok pedig mindjárt napnyugatkor roppant zúgást csapnak és nyári időben annyira ártalmasak mind az embereknek, mind az állatoknak, hogy ha szobádat már minden földmivestől készített szúnyoghálóval be nem feded, azon éjszaka semmi esetre sem alhatsz el. Nincs olyan hely, nincs olyan kamara, nincs olyan

szeglet, a hol nyári időben szűnyog ne volna... az ajtók mellett szalmatüzet gyújtanak, mások a házon kívül tőzeget (szárított marha trágya) égetnek s annak tüzével akarják a kegyetlen szűnyogsereget távol tartani, de még így sem érik el teljesen kívánságukat. Ha nincsen takaród felett szűnyogháló, előbb elepedsz vagy izzadságban úszol, mintsem álmod láss!”

A helyzet annyira súlyos volt, hogy *Károlyi Antal* és *Harruckern Jozefa* házasságkötésén utóbbi katalán nemesi származású duennája, vagyis társalkodónője Bécsből Gyulára érkezve hamarosan ágynak esett az itteni klímától, és sokáig kérdéses volt, hogy egyáltalán felépül-e. Ez végül megtörtént, de olaszul írt naplójából az derült ki, hogy a császárváros állandó lakójaként igen nehezen viselte az itteni viszonyokat.

A közel sem optimális körülményekkel kapcsolatban elég beszédes tény, hogy Löwenburg János Jakabnak sikerült közel harminchárom éven át úgy betöltenie a főispáni tisztséget, hogy személyes jelenlétével ezen idő alatt egyetlen alkalommal emelte egy tisztújító gyűlés fényét. Ekkor egyébként 157 év után látta újra saját főispánját Békés vármegye, mert Löwenburg még az 1699-es bekiktatására is mást küldött maga helyett, előtte e tisztség birtokában erre a földre 1566-ban a várvédő *Kerecsényi László* lépett.

A békésiek mindezek ellenére kedvelték Löwenburg János Jakabot, a feljegyzések szerint számos alkalommal látták el ajándékkal, a megye címerének egy részét is az ő családi címeréből kölcsönözték.

A megye benépesítése kisebb-nagyobb megingásokkal folyamatosan zajlott. *Erdész Ádám*, a Békés Megyei Levéltár nyugalmazott igazgatója úgy jellemezte ezt az időszakot, hogy a gazdasági szükségszerűségek felülírták a törvényeket.

Az újraterelítés országos politikai keretbe illeszkedett. Ez egyrészt azt jelentette, hogy az uralkodó az egész területet fegyverrel visszaszerzett területnek tekintette, a korábbi birtokosok csak nagyon szigorú feltételek mellett igazolhatták tulajdonukat, az újak viszont jelentős könnyítéseket kaptak.

Törvényesen az örökös jobbágyságok nem hagyhatták el a helyüket, de amíg a Felvidéken jelentős túlnépesedés nehezítette az ott élők helyzetét, addig Békésben nagy kereslet volt a munkáskéz iránt.

Ahogy Erdész Ádám fogalmazott, kialakult egy vákuum, amelynek szívóhatása erősebbnek bizonyult a rendeleteknél. A felvidéki, Hont, Gömör vagy éppen Nógrád megyei örökös jobbágyság gyakran fogták magukat, és miközben úgy csináltak, mintha hajnalban a határba mentek volna dolgozni, felpakolták szekerükre, amit és akit bírtak, aztán meg sem álltak Csabáig, Berényig vagy Szarvasig. Amint fény derült a turpisságra, a vármegye hatóságai persze megpróbálták elcsípni őket, de ez nem volt könnyű feladat. Ha mégis sikerült, vagyonukat lefoglalták, fele a vármegyéé, másik felének egyharmada pedig az őt elfogóké lett. Megegett, hogy már csak a letelepedésük után bukkantak rájuk, ilyenkor az új földbirtokosuk gyakran megváltotta őket, vagyis nem kellett visszamenniük.

Először persze a Békésből elmenekült népesség települt vissza,

és zajlott egy spontán beszivárgás is a szinte üres területre. Gyula fejlődése például a tízes évek közepén katolikusok révén nyert új lendületet, bár mint utóbb kiderült, volt egy református folyamatosság is, ők Gerla környékén húzták meg magukat a legnehezebb időkben.

Az igazi lendületet, a nagy áttörést Harruckern János György hozta meg. Ő a megye nagy részének birtokosaként megtehetette, hogy jelentős kedvezményeket adjon az idetelepülő jobbágyságoknak, akik több esetben évekre szóló adómenteséget és más előnyöket kaptak.

Harruckern nem bízta a véletlenre a dolgokat, ezért inpopulátorokat, vagyis toborzókat igazolt, hogy szervezett formában hozzon családokat a megye különböző területeire. A római katolikus földesúr nem ellenezte a vallásszabadságot, ez pedig szintén előny volt a békési földekre áhító jobbágyság számára. Mivel Harruckern János György és fia, Ferenc csak egy kisebb területen foly-

Erdész Ádám

tatott hagyományos földesúri gazdálkodást, ezért a robot sem terhelte igazán az érkezőket.

Erdész Ádám felidézte: a gyulai katolikus németek például hároméves adómentesség fejében érkeztek, hamarosan önkormányzatot alapítottak, és a tizenkilencedik század közepéig ezt meg is tartották, önálló várost alkottak a városon belül. Voltak persze olyanok is, akik a két-három éves kedvezmény lejártá után a már bemutatott módon új útra indultak.

A betelepítés során Harruckern kívánságának megfelelően egy-egy településre általában egy nemzetiség érkezett, de a korban még ennél is fontosabb volt a hitbéli hovatartozás. Az azonos vallásúak azonos helyre kerültek. Kivételek persze ekkor is voltak. Gyulára a katolikus németek mellett katolikus és református magyarok is érkeztek. Kivétel, egyben üdítő példa az 1723-ban újraalakult Mezőberény, ahol az evangélikus németek, a szintén evangélikus szlovákok és a református magyarok közös, jól működő önkormányzatot működtettek, egymással megegyezve abban, hogy melyik tisztséget ki és mennyi ideig töltheti be. Hogy kedvezzen jobbágyainak, Harruckern igyekezett a vármegyei terheket is mérsékelni, ez többévnnyi küzdelem után úgy sikerült neki, hogy elfoglalta a főispáni széket.

A korszak közigazgatása külön írást érdemelne, de az akkori állapotok ékes példaként hozható fel az az eset, amikor a bánási, vagyis Békéstől jelentős távolságra lévő Torontál vármegyét a gyulai adminisztrációhoz csatolták. Az intézkedés elé az sem gördített akadályt, hogy Torontál akkor még javában török uralom alatt állt.

Karácsonyi megyetörténeti munkájából is tudjuk, hogy a török hódoltság másfél évszázada alatt sok település nevével együtt elenyészett, térképek nem voltak, az újak pedig nem egy esetben úgy készültek, hogy a derék osztrák hivatalnokok a környéken sem jártak. Így került például egyes térképeken Gyula Sarkadtól nyugatra, vagy írták el több település nevét oly módon, hogy az már a felismerhetőség határát súrolta.

Egy ilyen elírásból adódott az is, hogy a tizennyolcadik század elején a nagyszombati egyetemen úgy tanították, hogy Torontál vármegye a Túr és a Sebes-Körös között, vagyis a mai Békés megyétől északra található.

A valóságban a Mezőtúr melletti Túr nevezetű vízfolyás másik oldalára eső területet, vagyis a Túrontúlt írták át tévedésből Torontálra.

Karácsonyi ezzel kapcsolatban úgy fogalmaz, hogy ezen ordas földrajzi tévedésnek a mi vármegyénk lakossága itta meg a levét. Löwenburg főispán 1719-ben értesült arról, hogy Torontált a nádor Békéshez csatolta. Mindez persze nem lett volna gond, mert nőtt a megye területe, vagyis nőtt volna, ha az intézkedés valós területeket érintett volna. Azt persze ott nem érinthetett, de az adókat igen, a tévedés miatt ugyanis a békésiek két éven át az addigi mennyiségnek a negyedével megnövelt értékét voltak kénytelenek fizetni.

A vármegye Pozsonyban és Bécsben is próbált megszabadulni a nem létező, mégis jelentős adótöbbletet eredményező növekménytől, de próbálkozásaik sikertelenek voltak, a felsőbb hatóságok engedékenységét sem a *Tolnay István* pénztárnok által ajándékba vitt fácánok, sem más anyagi javak nem tudták előmozdítani. Pozitív döntés csak 1721 nyarán született, de ekkor sem a hivatalnokok, hanem egy tudós jezsuita, *Timon Sámuel* állapította meg Torontál valódi hollétét. Az esemény viszont olyan mély nyomokat hagyott a békésiekben, hogy még a következő években is utasították országgyűlési követeiket, hogy a vármegyét az ilyen összeházasításoktól óvják meg.

Mint látható, meglehetősen rögzös út vezetett odáig, hogy Mária Terézia idején már az ország éléskamrájaként emlegessék Békést, amely a század végére mintegy hetvenezer lakossal bírt.

Juhász Gyula

BÉKE

És minden dolgok mélyén béke él
És minden tájak éjén csend lakik
S a végtelenség összhangot zenél
S örök valók csupán mély álmaink.

És minden bánat lassan béke lesz
És mindenik gyötrődés győzelem
S a kínok kínja, mely vérig sebez,
Segít túllátni a szűk életen.

Testvéreim: a boldogság örök
S e tájon mind elmúló, ami jó
S az élet, a szép, nagy processzió,

Mely indul örvény és sírok fölött,
Az égi táj felé tart csendesen
S egy stációja van: a végtelen.

Tóth Marcell

A HITELES KERESZTÉNY SEGÍTSÉGNYÚJTÁS JEGYÉBEN

*Példaértékű összefogás jött létre a kárpát-
aljai menekültekért az egyházmegyében.*

A 2022. február 24-én kitört orosz–ukrán háború hadszíntérré tette a békeidőben 40 milliós Ukrajna területének komoly hányadát. Milliók indultak el Európa felé, a nyár közepéig 9 millióan hagyták el az országukat. Magyarországra érkezett a harmadik legtöbb menekült, a határt Kárpátalja vagy Románia felől átlépők száma meghaladta az egymillió főt néhány hónap alatt. Az egész ország összefogott a menekültekért – szállást, adományt, segítséget nyújtva. A Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitás az elsők között lépett: biztonságot és teljes ellátást biztosítottak mintegy 300 főnek. Szeged és térségében az összefogás motorja lett a szervezet – önkéntesek, önkormányzatok, szervezetek mozdultak meg a menekültek érdekében.

Forók: Gémes Sándor

AZONNAL CSELEKEDETT AZ EGYHÁZMEGYEI KARITÁSZ

A Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karításhoz a konfliktus kitörése után sorra érkeztek a segítségkérések, így nagyon hamar, már február 26-án az ukrán–magyar határon voltak, és felállították a domaszéki táborukat *Kiss-Rigó László* püspök atya támogatásával. Felmérték azt is, hogy a megszokottnál nagyobb összefogásra van szükség: az ÁGOTA közösség önkénteseit is bevonták az első perctől kezdve.

– Az első menekülteket az egyházmegye tulajdonában lévő, domaszéki Zöldfás Lelkigyakorlatos Házba tudtuk befogadni. Szinte mindannyian kárpátaljai magyarok voltak, többségük sokgyermekes család – mondta *Kothencz János*, a Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitás vezető koordinátora. Nemcsak a menekülteknek az ukrán határtól Zöldfásra való eljuttatása jelentett feladatot, hanem az is, hogy a szétszóródott családtagokat összegyűjtsék: Szolnokról, Kaposvárról, Nagykanizsáról, Budapestről, Békéscsabáról is hoztak el olyanokat, akik már korábban átjutottak a határon, és most Domaszéken újból együtt lehetnek szeretteikkel. Küzdöttek azokért is, akiket elsőre nem akartak átengedni az ukrán–magyar határon: így egy ötéves kisfiú és a nagymamája érdekében, akiknek a hozzátartozói már hazánkban voltak, a beregszászi konzullal és *Lucsok Péter Miklós* kárpátaljai püspökkel is egyeztettek.

A Zöldfás Lelkigyakorlatos Ház megtelte után a szegedi egyetem Öthalmi Diáklakásaiban, továbbá a helyi plébánia segítségével Ásotthalmon tudtak

menedéket nyújtani az érkezőknek. A három csoport létszáma 200–300 fő között változott, néhányan továbbutaztak, de érkeztek újak a helyükre. Minden reggel összeült a vezetői stáb, egyeztették a napi feladatokat, hogy az összes reszort végrehajtása gördülékenyen haladjon. A táborvezetők hetente váltották

egymást, sokuk több turnust is vállalt.

Már rögtön az érkezésük-kor Covid-szűrésen estek át a menekültek (a koronavírussal fertőzöttek átmenetileg karanténba kerültek), majd felmérték egészségügyi állapotukat. Ekkor és a későbbiekben is egészségügyi ellátást biztosítottak az önkéntes

orvosok – köztük egy gyermekorvos –, valamint gyógyszerészek bevonásával. *Dr. Szabó Andrea* az orvosi ellátás megszervezésében jelentős szerepet vállalt, a menekültek is megkedvelték őt: neki köszönhetően lett fogászati szűrés, valamint terhesgondozást is végeztek, hiszen voltak olyan menekültek, aki várandósan érkeztek, és a gyermekeik már itt születtek meg. A menekültek többségét kiskorúak tették ki, különösen sok volt közöttük az apró gyermek, beleértve még a pár hónaposakat is.

– Nemcsak a megszokott ruhagyűjtést kellett megszervezni, hanem mindenre szükség volt: az okmányok ügyintézésében *Bálint Csaba* önkéntes jogász segített – mutatott rá az egyházmegyei karitás vezető koordinátora. Együttműködtek a határrendészettel, a kormányhivatallal, hogy minél zökkenőmentesebben lehessen intézni a menekültek ügyeit.

Nem egy család szó szerint egy-egy szatyorral a kezében érkezett, így szinte mindennel el kellett őket látni. Napi ötszöri étkezést biztosítottak, az egyházmegyei Katedrális Étterem folyamatosan főzött a rászorulókra. A gyermekek részére tanodát állítottak fel a táborban: megszervezték az oktatást és a korrepetálást. Néhányan itt tanultak meg írni-olvasni. A családoknak életvezetési tanácsadást nyújtottak az önkéntesek, de segédkeztek az óvodába, iskolába beiratkozásban is.

Habár a Zöldfás Lelkigyakorlatos Ház átmeneti lakóinak 99 százaléka beszélt magyarul, egy családnak tolmácsra volt szüksége. Szerencsére önkénteseik kö-

zött is volt orosztanár, de *Nagy Gábor* és *Tajti Andrea* családjának köszönhetően ukrán nyelvi tolmácsolást és fordítást is biztosíthattak. Az utóbbira is szükség volt, hiszen több menekült tartós betegségben szenvedett, az ukrán nyelvű orvosi és gyógyszerészeti dokumentumok lefordításával találhatták meg, hogy az ukrainai készítményeket milyen magyarországi gyógyszerekkel lehet helyettesíteni. Nagy Gáborék nemcsak ebben, hanem minden beszerzésben segítettek – új ruhákat, papucsokat, fertőtlenítőszereket biztosítottak barátaikkal összefogva. Római katolikusok mellett görögkatolikusok is érkeztek: szentmiséket, ökumenikus jelleggel imaórákat, esti szentségimádásokat, punktával egybekötött meditációkat tartottak két szalvatoriánus nővér, *Anna Mária* és *Jyothi* koordinálásával. A teológushallgatók és a pasztorációs csoportok tagjai e munkát is segítették. Biztosították, hogy felekezettől függetlenül mindenki szabadon élhesse imaéletét: a kisebb, csoportos esti imádságra való összegyűlések segítették a traumatikus élmények feldolgozását. A tapasztalatuk az volt, hogy a menekültek többsége Istennel élő ember.

Ásotthalmon *Biacsi József* plébános úgy fogadta be a menekülteket, hogy szinte közöttük élt. Segített a családegyesítésben, a munkakeresésben, többen egy közeli zöldségfeldolgozóban kaptak munkalehetőséget. Bevonta a helyieket is,

ennek szép példája volt, hogy egy ásotthalmi pékség mindennap kenyeret adott a kárpátaljaiaknak.

Programokat szerveztek: színházba, vadasparkba, sportrendezvényekre vitték a menekülteket. – Nagyon kedves felajánlás volt a püspök úrtól, hogy az egyik kárpátaljai család legkisebb gyermeke, egy

kislány egy NB II-es mérkőzés kezdőrúgását is elvégezhetette – fogalmazott Kothencz János. A kicsik hangosan drukkoltak a szegedi csapatnak: nem egy gyermek, sőt felnőtt életében először látott stadiont, a meccs után vendégül

is látták őket. A Szegedi Nemzeti Színház meglátogatása hasonló újdonságot jelentett a menekültek számára – a darabot követően az épület zegzugait, beleértve a padlást is, megnézhatték – az előadás főszereplője, *Vajda Júlia* pedig saját maga készítette süteménnyel kedveskedett. Ezeket a programokat még hónapokkal később is emlegették, ha egyszer véget ér a háború, akkor ezeket a pozitív élményeket is hazaviszik magukkal.

EGÉSZ SZEGED ÉS A DÉL-ALFÖLD MEGMOZDULT

Kothencz János megjegyezte, igazi közösségi tapasztalatot adott nekik ez az időszak, mindenkire számíthattak, sorra érkeztek a felajánlások. Az ÁGOTA Alapítvány és az egyházmegyei karitászcsoportok önkéntesei nem egy esetben 24–48 órás ügyeletet vállaltak, vigasztaltak, odafigyeltek. A háború okozta mentális krízis feldolgozásában pszichológusok, lelkipásztorok, önkéntes gimnazisták, valamint a pasztorációs csoport tagjai segítettek.

Sok támogatást kaptak a katolikus szervezetektől, többek között a Katolikus Egyetemi Lelkészségtől, de más felekezetek tagjai is csatlakoztak a munkához – a Szeged Honvéd Téri Református Egyházközség többször gyűjtött adományokat. A Dugonics András Piarista Gimnázium, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégiumban *Jusztinné Nedelkovics Aliz* igazgató segítségével az iskola diákjai tanodát, játszóházat hoztak létre: tanórákat tartottak, ruhákat szortíroztak, étkeztek, szabadidős programokkal készültek.

A Csongrád-Csanád Megyei Kormányhivatal dolgozói gyűjtést szerveztek, alig egy hét alatt három tonna adomány – tartós élelmiszerek, tisztálkodási szerek, ruhák, játékok – gyűlt össze, amelyet *Juhász Tünde* kormány megbízott személyesen vitt el Domaszékre. A szegedi önkormányzat humán közszolgáltatási irodájának munkatársai is hasonlóan cselekedtek: *Novkov Veszélinka* irodavezető adta át az adományaikat. A domaszéki önkormányzat és a település polgármestere, *Sziráki Krisztián* is mindent megtett a menekültekért – adományokat gyűjtöttek, de nagyon jólesett a menekülteknek az is, hogy a településvezető édesanyja rendszeresen megvendégelte őket bundás kenyérrel. A tábortól meszebb található kisebb települések – például Tiszasziget, Klárafalva, Sándorfalva önkormányzatai – szintén segíteni igyekeztek.

A Karitáció Alapítványtól rengeteg ruhanemű, babaholmi, pelenkacsomag érkezett. Több más szegedi civil szervezet is segített.

A szegedi média március elején adott hírt arról, hogy milyen munkát végez a Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitás, amelynek hatása szinte azonnal jelentkezett. A szegediek, a domaszékiek, az átotthalmiak és sok más település, valamint a tanyavilág lakói megmozdultak a jó ügy érdekében.

– Rengetegen jöttek a Csongor téri decentrumunkba és a Zöldfás Lelkigyakorlatos Házba, hozták az adományokat – mondta a vezető koordinátor. A hódmezővásárhelyi Villeroy & Boch üzem (régén Alföldi Porcelángyár) egyik női munkatársa és kollégái munkahelyüket bevonva szervezték meg, hogy étkészlettel lássák el a menekülttábort. Egy Németországban dolgozó sándorfalvi férfi is rendszeresen segítette őket: hol vízforralót szerzett, hol használt mosógépet garanciával és kiszállítással – a menekültek számának csökkenésével az eszköz egy rászoruló családhoz került, így szó szerint igazzá vált a latin mondás: kétszer ad, aki gyorsan ad.

Kothencz János és kollégái hozzátették: az előbbieket csak kiragadott példák lehetnek, hiszen lehetetlen felsorolni, hogy hányan és miképpen tettek a jó ügy érdekében. Szavaikat alátámasztja, hogy első felhívásukban serpenyőt, főzőedényeket, evőeszközöket, lisztet, olajat, cukrot, fűszereket, tésztát, valamint papucsokat, takarókat és törülközőket vártak, de több tételből annyi adomány érkezett, hogy változtatni kellett néhány nap múlva: ekkor már elsősorban nem vényköteles gyógyszereket, babaholmikat, bébiételeket, illetve készételeket, konzerveket vártak.

HÁLÁSOK A MENEKÜLTEK

Kerekes Larissa és családja is a befogadott menekültek közé tartozott. A háromgyermekes édesanya márciusban több Csongrád-Csanád megyei sajtóorgánumnak – többek között a Promenad24-nek, a Szeged.hu-nak és a Szeged365-nek – nyilatkozott élményeiről.

Az ukrán–szlovák–magyar határ közelében található, ma is magyar többségű Rát településről indultak el a magyar határ felé a bombázások hírére február 25-én. Csapnál azonban az ukrán határőrök nem engedték ki őket, mert

a gyermekeinek nem volt útlevele. Ezt követően Szlovákia felé ment 10 és 14 éves gyermekével, valamint 20 éves, várandós lányával.

A hatalmas tömegben reggel nyolctól este tizenegyig várakoztak, mosdó nem állt rendelkezésre, az emberek lökdösődtek, dulakodtak, legkisebb gyermeke el is ájult a sorban állás közben. Eleinte az ukránok óránként öt embert en-

gedtek ki, később már többet, végül ők is elhagyhatták az országot. Ezután Magyarország felé vették az irányt, mert a férje itt dolgozik.

Hangsúlyozta, meleg teával, élelemmel, tisztálkodási szerekkel várták őket hazánkban, hatalmas meglepetés volt számára az a szeretet, amivel fogadták. Először Szolnokra, majd onnan Domaszékre, a Zöldfás Lelkigyakorlatos Házba kerültek, ahol újabb pozitív élményekkel gazdagodtak.

Úgy érezte, az átéltek után soha többé nem akar visszamenni Ukrajnába: fél attól, hogy egy újabb háború esetén ismét menekülnie kell. A saját otthonunkból, Kárpátaljáról úgy érzem, kitértek bennünket – nyilatkozta.

A legnagyobb család Lakatosék voltak: a nagymama, az édesanya mellett hat – kettő és tizenhárom év közötti – gyermek érkezett az Ungvár melletti Szürtéről Zöldfásra, később pedig az édesapa is csatlakozni tudott, így kilencen voltak együtt. Kerekcs Lariassához hasonlóan embertelen körülmények között keltek át a határon, s utolsóként hagyták el a Zöldfás Lelkigyakorlatos Házat, hiszen nem volt könnyű ennyi gyermekkel bérleményt találni. Végül Domaszéken találtak szállást, az édesapa pedig az építőiparban munkát.

Habár úgy tűnt, hogy a család végre el tudja kezdeni önálló életét a Dél-Alföldön, egy váratlan probléma félbeszakította a sikeres lépéseket. A nagyszülő iratai rendezése céljából visszautazott Kárpátaljára, de tartós betegsége súlyosbodott, így végül a többi családtagja is hazatért, hogy segítsék őt. Kothencz János elmondta, most a részükre gyűjtenek pénzt, mert nem könnyű az újrakezdés:

munkalehetőségük nincs már, viszont vályogból vert kis házukat fel kell újítani, szükségük van hűtőre és más elektronikai berendezésekre. A tapasztalatuk az, hogy a nagyobb tárgyi adományok átjuttatása a határon hektikus, ezért előnyösebb a pénzbeli támogatás – az adományokat a cikk végén feltüntetett folyószámlára várják.

AZ UTOLSÓ LÉPÉS: A SAJÁT LÁBRA ÁLLÍTÁS

Őszre kiürült a három tábor: Zöldfást családonként hagyták el, az Öthalmi Kollégiumból Makóra költöztek a kárpátaljaiak, az Ásotthalomra kerülők a helyi plébános, Biacsi József segítségével kezdtek új életet. A hónapokon keresztül segített menekültek önálló lábra állítása is fontos feladat volt, hiszen a munka világán keresztül tudtak beilleszkedni a magyar hétköznapiakba. A Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitás ez ügyben igyekezett minden segí-

séget megadni – szerencsére a fogadókészség is megvolt erre. Igyekeztek az összes családnak munkahelyet, majd albérletet találni – a kaució és az első néhány hónap bérleti díjának befizetését magukra vállalták. Elsősorban a fizikai munkát igénylő helyeken tudtak elhelyezkedni a menekültek, mert többségük nem rendelkezett magas iskolai végzettséggel. Az építőiparban,

kereskedelmi és mezőgazdasági vállalkozásoknál találtak megélhetést, valamint elsők között ajánlott fel segítséget *Kiss Sándor Csaba*, a Szegedi SZEFO Fonalfeldolgozó Zrt. vezérigazgatója.

A HITELES KERESZTÉNY SEGÍTSÉGNYÚJTÁS PÉLDÁJA

Kothencz János kiemelte, több millió forintot tudtak a kárpátaljai menekültek megsegítésére fordítani. Hálás mindenkinek, aki részt vett e munkában: Kiss-Rigó László püspöknek, *Ancsa-Molnár Hajnalkának*, a Szeged–Csanádi Egyházmegyei Karitász irodavezetőjének, a táborvezetőknek – *Harcsás Gizel-*

lának, Kiss Juditnak, Szalma Évának, Mihály Anikónak, Szemán Zsanettnek, akik Zöldfáson vállaltak egy vagy több turnust, valamint Kocsis Gábornak, aki az Öthalmi Kollégiumban tette ugyanezt –, dr. Miseta Mária gyógyszerésznek, Balla Gusztávnak és Zsuzsának, az alsóvárosi karitászcsoporthoz tagjainak, akik raktároztak, szelektáltak, adományokat gyűjtöttek, az éjjel-nappal dolgozó önkénteseknek, a segítőknek, minden partnerüknek.

– Úgy gondolom, a hiteles keresztény segítségnyújtás példáját mutatta meg a Szeged-Csanádi Egyházmegye – vélekedett.

NINCS VÉGE A HÁBORÚNAK – A SEGÍTSÉGRE MINDIG SZÜKSÉG VAN

Nem mindenki maradt Magyarországon, voltak olyanok, akik továbbutaztak, mások visszatértek Kárpátaljára.

A korábban említett Lakatosék mellett beszélgetésünk idején két, Szegedről Makóra átkerült család önállóvá válását készítették elő. Ez a munka folyamatosan zajlik, újabb és újabb menekülteket segítenek, így folyamatosan keresik azokat, akik kiadnák az ingatlanjukat az érintett, jellemzően nagycsaládoknak. A kaució összegét, illetve az első hónapok bérleti díját ezekben az esetekben is biztosítja a Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitás.

Kothencz János kifejtette, hogy szükség esetén felkészültek egy újabb menekülthullám fogadására, mivel a háború még nem ért véget.

Aki segíteni szeretne, az a támogatást a Szeged–Csanádi Egyházmegyei Karitás **11735005-20392886-00000000** számlaszámára utalhatja. A szervezet kéri, hogy a közleményben tüntessék fel, hogy *„a kárpátaljai családok megsegítésére”* küldik az összeget.

További felvilágosítást e-mailben a **szegedikaritasz@gmail.com** címen, a **+36 20 823 3779**-es telefonszámon vagy személyesen az egyházmegyei karitás **Szeged, Csongor tér 12.** szám alatti épületében kaphatnak a segíteni szándékozók.

Reviczky Gyula

SZENT-ISTVÁN NAPJÁN

I.

Hatalmas, bölcs, előrelátó
Jézus tanát megismerő;
Néped' pogányságból kiváltó,
Te jószág, bölcsesség, erő!...
Kinél dicsőbbet és nagyobbat
Nem szülnek hosszú századok:
Első királya magyaroknak,
Áldassék áldott jobb karod!

Hazámnak szentje, nagy királya!
Tisztelni meg nem szűn' e nép.
Kezében a kereszttel állta
Meg ezer éven át helyét.
Török félhold, tatár s a német
Hiába vívták ekkorig:
A vésszel mindig szembe nézett,
Mohácstól le Világosig.

Ha néha hallád is fohását,
Midőn kitört az érczebel,
Panaszkodón, hogy ős hazáját
Egy rosszabbal cserélte fel:
Véres csatákban, végveszélyben
Azért nem ingott, csüggedett;
Mint büszke czédrus, oly kevélyen
Állott meg századok felett.

S lesz még idő, jön még olyan nap,
Midőn, dicsőséges király,
Hatalmát a rég' vert magyarnak
Majd nem gyöngíti belviszály,
Ha majd a népek viharába'
Csak a te koronád nem ing,
S a magyarok fölkent királya
Magyar király leszen megint!

Badalik Bertalan (1890–1965) veszprémi püspök,
domonkos szerzetes
hódmezővásárhelyi családból származott

93. ZSOLTÁR

Király lett az Úr! Fölségbe öltözött,
felöltözött az Úr, erővel övezte fel magát.
Megerősítette a föld kerekességét,
hogy ne ingadozzék.

Trónod kezdet óta szilárd,
te öröktől fogva vagy.

Emelkednek a folyóvizek, Uram,
emelkedik a folyóvizek hangja,
emelkedik a folyóvizek zúgása.

De a nagy vizek zúgásánál,
a tenger hatalmas hullámainál
is hatalmasabb az Úr a magasságban.

Törvényeid igen megszilárdultak,
szentség illeti házadat,
Uram, örök időkre.

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
30 <i>Alfösz</i>	31 <i>Farkas</i> Boldog Romzsa Tódor	27	28	29	30	1 <i>Malvin</i> Évközi 26. vasárnap
2 <i>Petra</i> Szent Őrző- angyalok	3 <i>Helga</i> Termény- betakarítási ünnep, Boldog Bogdánffy Szilárd	4 <i>Ferenc</i> Assisi Szent Ferenc	5 <i>Aurél</i>	6 <i>Brúnó, Renáta</i>	7 <i>Amália</i> Rózsafüzér királynője	8 <i>Koppány</i> Évközi 27. vasárnap (Szűz Mária, magyarok nagy- asszonya)
9 <i>Dénes</i>	10 <i>Gedeon</i>	11 <i>Brigitta</i> Szent XXIII. János pápa	12 <i>Miksa</i>	13 <i>Kálmán, Ede</i>	14 <i>Helén</i>	15 <i>Teréz</i> Évközi 28. vasárnap
16 <i>Gál</i> Szent Hedvig, Alacoque Szent Margit	17 <i>Hedvig</i> Antiochiai Szent Ignác	18 <i>Lukács</i> Szent Lukács evangélista	19 <i>Nándor</i>	20 <i>Vendel</i>	21 <i>Orsolya</i> Boldog IV. Károly	22 <i>Előd</i> Évközi 29. vasárnap
23 <i>Gyöngyi</i> Nemzeti ünnep Kapisztrán Szent János	24 <i>Salamon</i>	25 <i>Blanka, Bianka</i> Szent Mór püspök	26 <i>Dömötör</i>	27 <i>Szabina</i>	28 <i>Simon</i> Szent Simon és Szent Júdás Tádé apostolok	29 <i>Nárcisz</i> Évközi 30. vasárnap

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
30	31	1 <i>Marianna</i> Minden- szentek ünnepe	2 <i>Achilles</i> Halottak napja	3 <i>Győző</i>	4 <i>Károly</i> Borromeo Szent Károly	5 <i>Imre</i> Évközi 31. vasárnap
6 <i>Lénárd</i>	7 <i>Rezső</i>	8 <i>Zsombor</i>	9 <i>Tivadar</i> A lateráni bazilika felszentelése	10 <i>Réka</i> Nagy Szent Leó pápa	11 <i>Márton</i> Tours-i Szent Márton	12 <i>Jónás, Renátó</i> Évközi 32. vasárnap
13 <i>Szilvia</i> Magyar szentek és boldogok	14 <i>Aliz</i> A szegények világnapja	15 <i>Albert, Lipót</i>	16 <i>Ödön</i> Skóciai Szent Margit	17 <i>Hortenzia, Gergő</i>	18 <i>Jenő</i>	19 <i>Erzsébet</i> Évközi 33. vasárnap (Árpád-házi Szent Erzsébet)
20 <i>Jolán</i>	21 <i>Olivér</i> A Boldog- ságos Szűz Mária bemutatása a templomban	22 <i>Cecília</i> Szent Cecília	23 <i>Kelemen, Klementina</i>	24 <i>Emma</i>	25 <i>Katalin</i> Alexandriai Szent Katalin	26 <i>Virág</i> Krisztus, a Mindenség Királya
27 <i>Virgil</i>	28 <i>Stefánia</i>	29 <i>Taksony</i>	30 <i>Andor, András</i> Szent András apostol	1	2	3

hétfő	kedd	szerda	csütörtök	péntek	szombat	vasárnap
27	28	29	30	1 <i>Elza</i>	2 <i>Melinda, Vivien</i>	3 <i>Ferenc, Olivia</i> Advent 1. vasárnapja
4 <i>Borbála, Barbara</i>	5 <i>Vilma</i>	6 <i>Miklós</i> Szent Miklós	7 <i>Ambrus</i> Szent Ambrus	8 <i>Mária</i> A Boldog- ságos Szűz Mária szeplőtelen fogantatása	9 <i>Natália</i>	10 <i>Judit</i> Advent 2. vasárnapja
11 <i>Árpád</i>	12 <i>Gabriella</i> Chantal Szent Johanna	13 <i>Luca, Otília</i> Szent Lúcia	14 <i>Szilárda</i> Keresztes Szent János	15 <i>Valér</i> Boldog Brenner János	16 <i>Etelka, Aletta</i>	17 <i>Lázár, Olimpia</i> Advent 3. vasárnapja, (Örvendezés vasárnapja)
18 <i>Augusztá</i>	19 <i>Viola</i>	20 <i>Teofil</i>	21 <i>Tamás</i>	22 <i>Zénó</i> Szent Flórián	23 <i>Viktória</i>	24 <i>Ádám, Éva</i> Advent 4. vasárnapja
25 <i>Eugénia</i> Karácsony, Jézus születésének ünnepe	26 <i>István</i> Karácsony 2. napja (Szent István első vértanú)	27 <i>János</i> Szent János apostol és evangélista	28 <i>Kamilla</i> Apró- szentek, vértanúk ünnepe	29 <i>Tamara, Tamás</i> Becket Szent Tamás	30 <i>Dávid</i>	31 <i>Szilveszter</i> Szent Család ünnepe

Csiszér Áron

ERŐSÖDÖTT AZ AKADÉMIA MEGTARTÓ EREJE

*Egyre inkább beérik az elmúlt évek munkája –
formálódik a szegedi stílus*

Nem egy olyan fiatal szegedi játékos van, akit az ország legjobb akadémiái csábítottak, mégis a Tisza partján maradt. A szakemberek szerint ez leginkább annak köszönhető, hogy az elmúlt évek munkája egyre inkább beérik. A Szeged-Csanád Grosics Akadémia utánpótlás-együttesei képesek olyan képzést kínálni, mely elgondolkodtatja a tehetségeket akkor is, ha az ország legnevesebb klubjai szeretnék leigazolni őket.

Nem kevesebb, mint öt akadémia érdeklődött a közelmúltban az Újkígyósról induló *Pap Botond* iránt. A 2007-es születésű, kiemelkedően szorgalmas játékos Gyulán kezdte pályafutását. Edzői hamar felfigyeltek rá, gyakran az idősebbek között is lehetőséghez jutott, hogy nehezebb ellenfelekkel szemben mutathassa meg, mit tud. Gyulán olyan jól teljesített, hogy két éve a szegedi központba hívták, ő pedig élt a lehetőséggel, és a klubon belül váltott állomáshelyet. Szegeden is jól beilleszkedett, játéka pedig olyannyira fejlődött, hogy a legnagyobb hazai akadémiák szerették volna játékosaik között tudni, de ő úgy gondolta, marad.

Az U15-ös csapatból a Honvéd és a Debrecen keresett meg a Szeged-Csanád Grosics Akadémiában futballozó fiatalokat, de ők is Szegedet választották, az U17-ből öt játékost szerettek volna átigazolni a Magyar Labdarúgó Szövetség rendszerében magasabban jegyzett klubok, de a maradás mellett döntöttek. Mindez az elmúlt évek fényében azért különösen értékelendő, mert eddig a nagyobb egyesületek hívásának nehezen tudtak ellenállni a tehetséges sze-

gedi játékosok, és több olyan eset volt, amikor egy ígéretes labdarúgó inkább ment, mintsem maradt volna.

A változások okát nehéz lenne egy-két mondatban összefoglalni. *Halász László*, a szegedi futballakadémia operatív igazgatója szerint legalább öt olyan terület van, melyeken előrébb léptek, ez pedig összességében azt jelentette, hogy sok szempontból fel tudják venni a versenyt a legjobbakkal.

Halász László elsőként említette az edzői stábbal kapcsolatos változásokat. Az MLSZ a szegedihez hasonló, a kiemelt akadémiák után következő tehetségközpontok számára, mint amilyen a szegedi is, nyolc főállású edző alkalmazását határozza meg. Mindezt azért fogalmazták meg, hogy ezek a szakemberek teljes munkaidőben, vagyis nagy energiaráfordítással foglalkozhassanak a gyerekekkel. Szegeden viszont nemhogy teljesítették ezt az előírást, hanem meg is haladták, hiszen nem kevesebb, mint tizenhat főállású edző foglalkozik a fiatalokkal. Közülük hárman vezető pozíciót töltenek be, Halász László operatív igazgatóként dolgozik, *Herczeg Gábor* szakmai vezetőként tevékenykedik, *Vágó Mihály* pedig a grassroots korosztályokat irányítja. Az edzői stáb figyelemre méltó létszáma mellett a másik tényező, ami előrébb vitte a klubot, az az, hogy nemcsak a játékosok esetében beszélhetünk kiválasztásról, nemcsak közülük kerülhetnek a régió legjobbjai Szegedre, hanem így van ez a szakmai stábbal is. Halász László kiemelte, csak olyan edzőt alkalmaznak, aki megfelel az általuk támasztott követelményeknek, ezek közül az egyik legfontosabb az, hogy az érintett szakemberek nemcsak elhivatottak és jó képességűek, hanem megvan bennük a szándék a fejlődés iránt, vagyis ők maguk is fejlődni, tanulni akarnak, ez pedig a későbbiekben még nagyon sokat hozhat nemcsak a klubnak, hanem személyesen nekik is.

A szegedi szakemberek közösen készítettek el egy olyan szakmai programot, mely a fő, minden korosztályra érvényes útmutató mellett meghatározza azokat az irányvonalakat is, melyektől nem szabad eltérni sem az edzőknek, sem a játékosoknak.

Halász László a program megalkotásával kapcsolatban úgy fogalmazott, a klub küldetése az, hogy a régióban a legjobb legyen a legjobb edzők és a legjobb játékosok bevonásával, ehhez pedig már adott a kiváló környezet. Mindezekhez

szükség van egy olyan szakmai programra, mely kijelöli a kereteket, és tartalommal tölti meg azokat. Ezek alapján nem túlzás azt állítani, hogy kialakulóban van egy olyan, szegedinek nevezhető stílus, mely ideális esetben hosszabb távon jellemzője lesz az itteni futballnak.

Ez pedig nem más, mint egy jó értelemben vett agresszív, támadó futball. Ennek jelei

Forók: Gémes Sándor

Halász László, a Szeged-Csanád Grosics Akadémia operatív igazgatója

egyébként nemcsak az utánpótlás-, hanem a felnőtt együtteseknél is markánsan megjelennek. A szegedi stílust az jellemzi, hogy labdatartásra, a játék irányítására törekszik, támadni akar, próbál gólt szerezni. Ha nincs a csapatnál a labda, akkor a játékosok próbálják megszerezni azt, igyekeznek letámadni az ellenfelet, hogy az ne tudjon kibontakozni.

A gyakorlatban mindez azt jelenti, hogy már most minden korosztály ebben a szellemben futballozik, és egyáltalán nem is igazolnak Szegedre olyan gyereket, aki nem alkalmas erre a nagy fizikai igénybevételt jelentő, bátorságot, gyors döntéseket, a csapatmunkát, a párharcok felvállalását és a magas szintű technikai képzettséget igénylő játékra.

Ezzel kapcsolatban persze nemcsak a gyerekeknek van feladatuk. Az edzői stáb tagjaival szemben alapvető elvárás, hogy tökéletesen ismerjék és alkalmazzák ezt a rendszert, de még a szülőkre is jut munka abban, hogy elfogadják ezt a programot, és kellően motiválják a fiatalokat.

Egy játékos fejlődését nézve közel sem mindegy, milyen ellenfelekkel találkozik pályafutása során. Az ideális az, hogy mindig erős ellenfelekkel játsszon, hiszen ilyenkor mozgósít a játékos több energiát, ez készíti nagyobb erőbedobásra, ez jelent igazán erős kihívást és motivációt. Azt pedig aligha kell külön magyarázni, hogy miért hasznosabb, ha kemény, kiélezett, nagy iramú meccs-

cseket játszik valaki, nem pedig egy gyengébb együttes ellen arat többgólos, könnyed győzelmet.

A Magyar Labdarúgó Szövetség rendszerében a Szeged-Csanád Grosics Akadémia tehetséggözpont státuszban van, ez azt jelenti, hogy a néhány kiemelt akadémia után a szegedihez hasonló régiós központok következnek a sorban. Mindez szerencsére nem jelenti azt, hogy a szegedi fiúk nem találkoznak a legjobbakkal. A rendszert úgy alakították ki, hogy a tizenkettes és a tizenötös korosztályok között a tehetséggözpontok csapatai is együtt játszanak az akadémiákkal, az idősebbeknél pedig a tizenkét együttest felvonultató kiemelt és a szintén tizenkét gárdát magában foglaló alapsoport között szabad az átjárás, vagyis a szegediek itt is erős gárdákkal meccselnek. Ha mondjuk a tizenhatos korosztályt vizsgáljuk, akkor a Grosics ugyan az alapsoportban van, vagyis „csak” a legjobb huszonnégy csapat közé fért be, de ebben a csoportban is olyan együttesekkel játszhat a Tisza-parti legénység, mint a Fehérvár, az UTE vagy a Zalaegerszeg. Nem mellékes, hogy a szegediek ezen sorok begépelésekor a feljutáshoz közel álló helyen álltak, vagyis a szűk elithez közel találhatók. A helyzet hasonló az U17-ben is, az U19-es korosztály tagjai pedig a kiemelt csoportban, vagyis a legjobb tizenkét gárda között bizonyíthatnak hétről hétre.

A klub megtartó erejét növeli az, hogy egy erős közösség van kialakulóban. Ezt azok a programok is erősítik, melyek elsősorban az utánpótlásban játszó gye-

rekekre, illetve az ő családjaikra vannak szabva. A felnőtt gárda iránti kötődést is erősíti a „Mindenki szegedi” program. A bajnoki mérkőzések előtt egy órával a Szent Gellért Fórum előtt találkoznak az utánpótlás-játékosok és az ő családjuk, hogy tiszteletjegyekkel, együtt tekintsék meg a „na-

gyok” összecsapását. Mindez a meccs előtt megfelelő alkalmat teremt a közös kikapcsolódásra a játszótéren, a csarnoknál, de ekkor kötetlenebb formában lehet beszélgetni az edzőkkel, a szakmai stáb tagjaival.

Hasonló célokat szolgál a „Szülők akadámiája”; ez a program betekintést enged a gyerekek családtagjainak az akadémiai munkába. Az átláthatóság jegyében a szülők megismerhetik, hogyan zajlik a képzés, milyen munka folyik a klubnál, hogyan építik fel az edzők a tréningeket, vagyis a legapróbb részletekig mindennel tisztába kerülhetnek. A klubot erősíti az a régebbi hagyomány, mely a tanév végén Sziksósra invitálja a teljes közösséget, ekkor a jutalmazás, az ünneplés a főszerep.

Ezek tehát azok a fontos szempontok, melyek megerősítették a Szeged-Csanád Grosics Akadémia utánpótlásképzését, Halász László azonban úgy nyilatkozott, hogy semmiképpen sem szeretnének itt megállni, a cél ugyanis az, hogy előbb-utóbb a legjobbak közé emeljék a szegedi futballt.

Ady Endre

ÜZENET EGYKORI ISKOLÁMBA

Június volt s ujjongtunk, nincs tovább,
Most gyertek szabad mellü örömök
S pusztuljatok, bilincses iskolák.

De elcsitult a jókedv-förgeteg
S helyére ült a döbbent némaság:
Köröttünk már az Élet csörtetett.

Óh, ifui, szent megjőzanodás,
Komoly, nagy fény, hős férfiú-szerep,
Emléketek ma is milyen csodás.

Hős harc az Élet és megélni szép,
Ha hozzáedzik tüzes szív-kohók
Ifjú vitézlők lengeteg szivét.

Ha élet zengi be az iskolát,
Az élet is derűs iskola lesz.
S szent frigyüket így folytatják tovább.

Én iskolám, köszönöm most neked,
Hogy az eljött élet-csaták között
Volt mindig hozzám víg üzeneted.

Tápláltad tovább bennem az erőt,
Szeretni az embert és küzdeni
S hűn állni meg Isten s ember előtt.

Június van s nagyon magam vagyok
S kísértének élt éltém árnyai
S az elbocsátó iskolapadok.

S én, vén diák, szivem fölemelem
S így üdvözlöm a mindig újakat:
Föl, föl, fiúk, csak semmi félelem.

Bár zord a harc, megéri a világ,
Ha az ember az marad, ami volt:
Nemes, küzdő, szabadlelkű diák.

EGY JÓ PEDAGÓGUS FELISMERI A GYERMEKBEN AZ EGYEDIT, A MEGISMÉTELHETETLENT

2022 szeptemberétől új rektora van a Gál Ferenc Egyetemen: az öt évre kinevezett Dux László professzor, korábbi államtitkár-helyettes komoly célokat tűzött ki: szeretné, ha a fiatalok mellett még több tanulni kívánó felnőttet is megtudnának szólítani, de szándéka a külföldi hallgatók bevonása is. Az európai energiaválság hatásai a Gál Ferenc Egyetem számára is kihívást jelentenek, de úgy véli, hogy átgondolt tervekkel és felelős gazdálkodással meg lehet küzdeni az így támadt nehézségekkel.

– Az ön neve sokaknak ismerősen cseng: akár volt államtitkár-helyettesként, akár keresztény-konzervatív értékrendet valló oktatóként, egyetemi tanárként. Arról azonban keveset hallottunk, hogy milyen út vezetett a felsőoktatásig.

Forók: Tóth Marcell

– Szegeden születtem, mindkét szülőm gyermekorvos, a Belvárosban éltünk. Ügyeletből ügyeletbe rohanó orvosok gyermekeiként nőttünk fel a testvéreimmel, mindhárman később az orvosi pályát választottuk. A Radnóti Gimnázium biológia–kémia tagozatára jártam, az iskola igazi „versenyistállónak” számított: szinte erősebb tanári kar tanított minket mint az egyetem első két évfolyamán. A tanulmányi versenyeken elért eredmények miatt „duplán” nem kellett felvéte-

liznem, így 1972-ben bekerültem az akkor még önálló Szegedi Orvostudományi Egyetemre.

– Az orvosi pályában rengeteg szépség van, de egyben ön és a testvérei láthatták a nehézségeit is, azt, hogy a munka miatt kevés szabadidejük van a szüleiknek. Miért döntött mégis úgy, hogy követi édesanyja és édesapja példáját?

– Mert láttam azt, hogy sok örömet, elégedettséget is ad – a szüleim nagyon boldogok voltak gyermekorvosként, ez megjelent a család lelkületében is. E tudás továbbadása szép életpálya: sem én, sem a testvéreim nem töprengtünk azon, hogy más pályát kellene választanunk.

– Összeforrott a neve a Biokémiai Intézettel is.

– A középiskolából kapott indíttatásnak köszönhetően rögtön kerestem, hogy hol van a Biokémiai Intézet, mert ott szerettem volna dolgozni. A Dóm tér túloldalán (*a Gál Ferenc Egyetemről nézve – szerk.*) ezt megtaláltam elsőévesként, így 50 éve vagyok ott állásban. E fél évszázadból 27 évben én voltam a tanszék vezetője. Fogorvosokat, orvosokat tanítunk biokémiára magyar, angol és német nyelven, korábban pedig az Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar és a Természettudományi és Informatikai Kar hallgatóit is oktattuk.

– Mely kutatásaira a legbüszkébb?

– Az izomműködés szabályozásában fontos szerepet betöltő fehérjének, a kalciumtranszportáló ATP-áz enzimének a világon először állítottuk elő a kristályos formáját, ezzel lehetett megalapozni a molekulaszervezetének vizsgálatát is. Azt gondolom, talán tudományos működésem során ez a legjelentősebb eredmény.

– Említette, hogy 27 évig a tanszék vezetője is volt. Ez egyben felelősséget is jelent a jövő generációi felé.

– 34–35 évesen elkészítettem az akadémiai értekezésemet, s felmerült a kérdés: mit szeretnék csinálni az életem hátralévő részében? Összesen hét esz-

tendőt dolgoztam az Egyesült Államokban, Németországban, Angliában, de mindig megvolt az állásom Szegeden is. A rendszerváltás után Surján László népjóléti miniszter hívott haza Amerikából. Azóta a rendszer működtetése, felépítése volt az elsődleges kihívás, s közben olyan kollégák, tanítványok felnevelése, akik viszik tovább a kutatásokat. Mostanáig hét volt munkatársamból lett egyetemi tanár itthon vagy külföldön. Ragaszkodtam mindig a tanításhoz, amikor a felsőoktatásért és tudománypolitikáért felelős helyettes államtitkár voltam, akkor is csak a felsőoktatási törvény megalkotásáig kívántam a poszton maradni.

– Most ismét egy új feladatkört vállalt el, Ön lett 2022 szeptemberétől a Gál Ferenc Egyetem rektora. Hogyan érkezett a felkérés a rektori tisztség elvállalására? Mennyi ideig gondolkodott a lehetőségen?

– Ha jól emlékszem, Kiss-Rigó László püspök úr július első felében hívott fel. Éppen nem Magyarországon voltam, ezért megegyeztünk, hogy a következő héten, amikor itthon leszek, leülünk beszélgetni. Ekkor mondta el e lehetőséget, s kérdezte meg, hogy elvállalnám-e a Gál Ferenc Egyetem rektori tisztségét. Nem volt szükségem gondolkodási időre, igent tudtam mondani ott a felkérésre: Szeged, az egyetem, a Szeged-Csanádi Egyházmegye lelki-kulturális élete ismert volt számomra.

– A Gál Ferenc Egyetem egy különleges intézmény: Szeged mellett Gyulán, Békéscsabán és Szarvason is működnek karai, több településen közoktatási intézményei. Miként lehet erősíteni az egyetemen az összetartozás érzését?

– Komoly előrelépések történtek az elmúlt években ezen a területen. Az egyházmegyének, a püspök úrnak nagyon sok olyan kulturális, sport-, egyházi eseménye volt, amelyek azt segítették elő, hogy ezek a közösségek itt otthonra találjanak, jól érezzék magukat. Ezt kell továbbra is erősíteniünk. Fontos még elmondani, hogy a vidéki városokban egy-egy egyetemi kar nagyon fontos társadalomszervező tényező: kultúrát tud hozni, a fiatalok jelenlétét biztosítja, de a sport fellendítésében is szerepet játszhat. Összességében az emberek helyben megtartását segítjük elő azzal, hogy kisebb településeken is találhatók karaink.

Közben igyekszünk maximálisan tiszteletben tartani a befogadó városok saját kezdeményezéseit.

– Az egyetem kapcsolódik tevékenysége miatt egyrészt a felsőoktatáshoz, másrészt fenntartójának köszönhetően a Szeged-Csanádi Egyházmegyéhez. Milyen jellegű együttműködésekben tud részt venni az előbbieknél köszönhetően a Gál Ferenc Egyetem?

– Már az érkezésem előtt megindultak az egyeztetések a pedagógus-, a szociális, az egészségügyi képzés területén: jól haladnak az előkészítő munkák. A Szegedi Tudományegyetemmel személyem is kapcsolatot jelent – Rovó László rektor úrral, Fendler Judit kancellár asszonnyal és a karok többségével nagyon jó viszonyban állok – remélem, hogy e munkákat a mind a két egyetemmel való kötődéssel, tapasztalataimmal gyorsítani, erősíteni tudom.

Az országos lefedettségű hálózatok lelki-szellemi központja Szegeden, az egyházmegyében van. Már az is egy hasznos feladat, ha informális megbeszélésekkel, tanácsadással segítjük az oktatás, a felsőoktatás felé irányuló megkereséseket. Azt gondolom, a Gál Ferenc Egyetem komoly perspektívák előtt áll az egészségügyi, a szociális, a gyermeknevelési és a pedagógiai területeken. Szerepsére kiváló, elkötelezett oktatógárdánk van: itt is a folyamatos erősítés, bővítés, a doktori fokozatok megszerzése a cél.

– Az oktatók tudományos fejlődése mellett fontos, hogy meg tudják szólítani az ifjabb generációkat. Ma milyen kihívások jelennek meg a fiatalság nevelése terén? Milyen értékeket tud közvetíteni egy katolikus egyetem a mai fiataloknak? Hogyan képes a hagyományok, a kultúra továbbörökítését segíteni?

– Az egész magyar felsőoktatásnak, de azon belül a katolikus egyházi intézményeknek feltétlenül feladatuk, hogy ezeket a hagyományos értékeket nagyon tudatosan és koncentráltan megőrizték. Különösen fontos ez olyan személyek tanítása esetében, akik a későbbiekben szélesebb társadalmi csoportokat érnek el, multiplikátorként működnek közösségükben. Tudjuk, hogy ez számos támadási felületet jelent: amerikai, nyugat-európai egyetemeken ezen értékek

vállalásáért már kollégákat kiközösítenek, elbocsátanak. Azonban úgy hiszem: e feladatot nem lehet feladni, megkerülni.

– Ön szerint mik azok a kulcsfogalmak, tartópillérek, amelyeket mindenképpen át kell adni az újabb generációnak? Mire épülhet egy keresztény társadalom a Kárpát-medencében, Közép-Európában?

– Egymás tisztelete elengedhetetlen. Ebbe beleértem a természet, a munka, a családok, a gyermekek, az idősek iránti felelősségvállalást, szükség esetén áldozatvállalást. Ezek megerősítéséhez megjelenik szinte minden közösségben valamilyen transzcendentális dologhoz való kötődés. A világ teremtése és működése mögötti rendezőelvek, erők, magának az istenfogalomnak a megjelenése.

– Ha a Gál Ferenc Egyetem karait nézzük, akkor mindezek megjelennek: a Gazdaságtudományi Karon a munka világa, a tanítóképzésben a gyermekek, a fiatalok segítése, vagy az Egészségügyi és Szociális Karon az idősek, sőt minden generáció támogatása. Egy jó tanító, tanár mit adjon át a tanítványainak?

– Egy jó pedagógus felismeri a gyermekben az egyedit, a megismételhetetlent, s valamilyen különleges lehetőséget nyújt, hogy a tanítvány kisgyermekként, fiatal felnőttként, családosként ki tudja bontakoztatni a kapott képességeit. Ha ezek a képességek biológiai vagy szociális okokból sérültek, korlátozottak, akkor segítse ezek korrekcióját, vagy ha erre nincsen reális esély, akkor támogassa az ezekkel való boldog együttélést.

– A kutatások szerint a diploma megszerzése az egyik út a társadalmi felemelkedéshez. Hazánk sem kivétel a tekintetben, hogy minél magasabb szintű végzettséggel rendelkezik valaki, annál nagyobb eséllyel talál (jól fizető) állást. Hogyan segíti a Gál Ferenc Egyetem a hátrányos helyzetű, problémás családi háttérrel rendelkező fiatalokat ezen az úton?

– Természetesen ez egy egész nemzetre, pedagógustársadalomra kiterjedő feladat. Előttünk sorakoznak a történelmi példák: Trianon után a klebelsbergi

oktatáspolitikai egyenesen előírta a tanítóknak, a plébánosoknak, hogy figyeljék, keressék azokat a fiatalokat, akiket később kiemelt oktató-nevelő munka által a képességeik teljes kibontakoztatásában segíthettek, s egészen a felsőoktatási diploma megszerzéséig juttathattak. Ezek a feladatok továbbra is léteznek, és meggyőződésem, hogy az egyházi iskolák betöltik ezt a küldetésüket.

– Az egyetem szóban az egyetemesség fogalmát két értelemben is megközelíthetjük. Egyrészt mint a tudományok egyetemességét, másrészt akként, hogy figyelembe vesszük azt a középkorban kialakult hagyományt, hogy a világ – akkoriban a nyugati keresztény világ – minden részéből fogadnak hallgatókat az egyetemek. A Szegedi Tudományegyetem – főleg az ön által jól ismert Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Kar – rengeteg külföldi hallgatót fogad a világ minden tájáról. Kiss-Rigó László püspök úr is évek óta szívügyének tekinti, hogy támogassa az Afrikából érkező diákokat. A Gál Ferenc Egyetem szeretné növelni a külföldi hallgatók számát?

– E kérdéskör tőlem sem áll távol, az orvoskaron több mint 30 éve tanítok angol, 23 éve német évfolyamokon. Ez nyilvánvalóan függ az intézmény képzési profiljától, az elérhető szociális, lakhatási körülményektől, sőt a sportolási lehetőségeket is nagyon hangsúlyosan szokták említeni a hallgatók, amikor arról kérdezik őket, hogy mi alapján választanak egyetemet. Az önköltségen tanulók szabadabban mozognak, míg aki valamilyen szervezet – akár egyházi, akár állami – támogatására szorul, annak behatároltabb a mozgástere.

Valóban van olyan elképzelésünk, hogy a Gál Ferenc Egyetem képzési kínálatát minél szélesebb körben tudjuk külföldi hallgatók felé is kínálni. Ez az

Dux László rektor a Gál Ferenc Egyetem tanévnyitóján

egyetem mindennapjait is színesebbé teszi, a kulturális sokszínűség hasznára válik a magyar nyelvű képzésben részt vevő hallgatóknak is. S főleg az olyan fejlődő régiókból érkező nehéz és hátrányos helyzetű diákoknak lehet ez nagy segítség, akik itt békés körülmények között tudnak tanulni, hazatérve pedig az itt megszerzett tudásukkal a közösségüket segíthetik, egyben a megszerzett ismereteket továbbadhatják. Az eddigieknél jelentősebb számú külföldi hallgatót szeretnénk vonzani az egyetemre.

– A teológia mellett mely szakok, karok lehetnek népszerűek a köreikben?

– Úgy gondolom, az Egészségtudományi és Szociális Karban hatalmas potenciál van e szempontból. A szociális gondozás, az idősgondozás, a magyar szociál- és családpolitika még nem került be olyan mértékben a nemzetközi felsőoktatási tananyagokba, mint amekkora érdeklődés, kíváncsiság övezi a világ konzervatívabb, családcentrikusabb részeiben. Bízom abban, hogy a Gál Ferenc Egyetemnek jelentős szerepe lehetne ennek megjelenítésében a külföldi egyetemi hallgatók előtt.

– Szintén hatalmas lehetőséget jelent az idősebb korosztály oktatása: kulcsfogalomává vált az élethosszig tartó tanulás.

– Az új körülmények egy újabb célt adtak. Ma már ritkán képzelhető el, hogy valaki úgy jön ki az egyetemről a diplomával, hogy többet nem kell tanulnia, váltania. Egyes kutatások szerint a fiatalok 40-50 százaléka olyan munkakörben fog dolgozni 10-15 év múlva, amely ma nem is létezik. Ezért azon képességek megerősítése fontos, hogy a fiatalok később tudjanak a határterületeken vagy azon túl újabb ismereteket szerezni. Segíteni kell őket abban, hogy alkalmazkodhassanak a változásokhoz, legyenek képesek újabb tudás befogadására idősebb korban is. Ez a természettudományokban nem újdonság: azt mondják, hogy hét-nyolc évente témát kell módosítani. Az élet, a munka világa is lassan ilyen lesz a gazdasági változások miatt.

– A gazdasági változások érintenek minket most is. Hihetetlen mértékben megnövekedtek az energiaárak: a villany, a gáz költsége. Hogyan érinti ez

az egyetemet? Hiszen mind az állam, mind az egyházmegye részéről érthető elvárás a spórolás igénye.

– Ez természetes, sőt, ha nem lennének ilyen sokkoló áremelkedések az energia-piacon, akkor is fontos kérdés lenne: környezetünk védelme, megőrzése érdekében is fontos, hogy feleslegesen ne fűtsünk, ne hűtsünk, ne világítsunk. Igaz, ez egy szorító anyagi kényszerként is megjelenik, olyan új megoldásokat kell keresni, amelyekre eddig nem volt szükség. Minden helyesen gazdálkodó szervnél, intézménynél zajlik ez a munka. Most *(az interjú október első felében készült – szerk.)* át kell tekintenünk az épületállományt, azok kihasználtságát, a tanév időbeli lefutását, hogy megtudjuk, melyek azok az időszakok, amikor kisebb energiafogyasztással elvégezhető a munka. Több forgatókönyvet, próbakalkulációt készítettünk, A, B és C tervvel készülünk. Egy földrajzilag széttagolt, működési profiljaiban telephelyenként eltérő intézmény vagyunk. Egészen más egy tanműhelynek az energiatakarékossága, hogy közben még az oktatómunka se szakadjon meg, és más egy könyvtár vagy egy kis csoportos szeminárium megtartásának energiaigénye – a Gál Ferenc Egyetemen mindegyikre található példa. Ezekhez a kihívásokhoz kell alkalmazkodnunk, még ha a megszokott komfortzónából való kilépést is jelenti mindez.

– Tehát mindegyik „intézménytest” esetében külön tervvel készülnek?

– Így van. Igyekezünk minden esetben az adott intézmény, kar számára legmegfelelőbb megoldást találni. Célunk, hogy az adott helyen folyó működést a lehető legkisebb mértékben zavarjuk meg.

– A nagy volumenű terveknek ez a gazdasági helyzet nem kedvez, a fejlődés azonban nem állhat meg. Milyen fejlesztéseket terveznek az egyetemen a következő időszakban?

– A következő néhány évben extenzív fejlesztésekre kevés az esély. Azonban a Szeged-Csanádi Egyházmegyének és benne a Gál Ferenc Egyetemnek komoly méretű infrastrukturális bázis áll rendelkezésére, amely jó kiindulópontot jelent, akár a szociális és a köznevelési intézmények, akár a 13 megyére kiterjedő hálózattal bíró Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató révén. Szin-

tén lehetőséget teremt az a döntés, hogy az egyházmegye a koordinátora az egyházi kórházaknak, így az egészségügyi dolgozók, ápolók képzése tekintetében komoly továbblépési lehetőség. Irigylésre méltóan kiépített a testnevelési és sportinfrastruktúra – a gyermeknevelés vagy a rekreáció területein ez nagyobb hangsúlyt kaphat.

Komoly támaszt jelentenek a Szeged-Csanádi Egyházmegyében működő gazdálkodó szervezetek, amelyeknek a szakemberigényét a Gál Ferenc Egyetemmel együttműködve, vagy az egyetem keretein belül lehet biztosítani. Már kialakultak partneri kapcsolatok, de érkeztek újabb megkeresések, amelynek örömmel állunk elébe.

– **Beszélt a gazdálkodó szervezetekkel való együttműködésről. Hozzátehetjük, ma a duális képzés egyre nagyobb teret nyer az ipar és a felsőoktatás együttműködésének részeként. Hogyan jeleníthető meg ez a Gál Ferenc Egyetemen, amely képzéseinek többségében az emberekkel való kapcsolatot helyezi az előtérbe?**

– Egyrészt meg kell említenünk a szakképző iskola és gyakorlóiskola bázist, amelyekre közép- és felsőfokú képzéseket építhetünk. Az emberközpontúság bizonyos területeken valóban prioritásként jelenik meg, de ha egy egyházi egyetem a reálszférához kapcsolódó gazdálkodási, gazdasági, ipari, agrárismereteket oktat, akkor is megmutatkozik egyfajta értékrend: moralitás, etika – ez komoly hozzáadott értéke a diplomáknak.

– **Megismerkedett rektori működésének első hónapjában az összes karral. Milyenek az első benyomásai? Érkeztek-e javaslatok, kérések Önhöz?**

– Baráti fogadtatásban részesültem mindenhol, s a jövőben is igyekszem a dékánokkal, a kari vezetőkkal a lehető legjobb munkakapcsolatot kialakítani, fenntartani. Kaptam javaslatokat, ezek megvalósításán már elkezdtünk dolgozni, sőt volt olyan, amit már meg tudtunk valósítani. Az utóbbira példa, hogy a Békés Megyei Központi Kórház – amely magában foglalja Békéscsaba, Gyula, Orosháza intézményeit – oktatókórházi címet kapott az egyetemtől, így elismerve eddigi munkájukat. Október közepéig a tanév zökkenőmentes

elindítását éreztem feladatomnak, ez sikerült. Ezt követően tudjuk elővenni az újabb elképzeléseket akár az intézményfejlesztési tervből, akár az akkreditációs bizottság javaslatai közül azokat, amelyeket már ebben a tanévben meg tudunk valósítani. E listákat már a kollégák is tanulmányozzák, s sokszor újabb ötletek is előkerülnek.

– **Milyen Gál Ferenc Egyetemet szeretne látni az ötéves rektori ciklusa végén?**

– A keretek adottak, együtt szeretnénk növekedni az egyházmegyével és, reményeink szerint, Magyarországgal. Még a jelenleginél is láthatóbb, sokak számára vonzó intézményként kívánunk megjelenni. Olyan egyetemenként, amelynek képzési programjai a Dél-Alföld mellett a Vajdaságra, a Partium déli részére, azaz a régi Csanádi Egyházmegye területére is hatást gyakorolnak. Minél több belföldi és határon túli magyar felsőoktatási intézménnyel kívánunk együttműködni, egyben erősíteni szeretnénk a Gál Ferenc Egyetem nemzetközi láthatóságát, hiszen ez a hallgatók és az oktatók érdeke is. Bízom benne, hogy a következő öt évben e célok többségét sikerül megvalósítani.

Benedek Elek

ATTILA FÖLDJE

Világhódító Attila halála után úgy négyszáz esztendő múlhatott el már, mikor Hunor testvérének, Magyarnak a maradvái¹ megmozdultak, s fölkerekedtek Szittyaországból², hogy visszaszerezzék Attila földjét. Azt a földet, melyről csudálatos szépeket regélt a visszatért Csaba. A legszebb mindamaz országok között, melyeket Attila meghódított. Fekete a földje. Édes a vize. Zöld selyemnél zöldőbb s puhább a füve. Megmérhetetlen síkságon keresztül két nagy folyam hömpölyög: Duna és Tisza. S körös-körül a végetlen síkságot erdőborította hegyek szegik. Tündérek földje nem lehet szebb és ékeesebb.

– Jertek velem! – mondotta Csaba. – Elvezetlek apám földjére. A legszebb föld ez kerek e világon.

– Hisszük minden szavadat s mondásodat – szóltak az öregek. – Mennénk is veled, Attila fia, a te apádnak földjére, ha meg nem öled vala entestvéredet.³ Ám az a föld most még testvérvértől piros. Te mondad, hogy két pártra szakadt a hun nemzetség: testvér testvérnek vérént ontotta. Hej, a testvérvért a föld nem issza be hamar! Nem megyünk veled, Csaba. Várjuk az idő múlását. Számontartjuk apád földjét. Ha mi nem is láthatjuk meg, meglátják majd fiaink, maradváink. A magyarok Istene sok csudálatos dolgot jelentett meg már minékünk, bízunk benne: ő megjelenti nekünk vagy maradváinknak: induljunk-e Attila földjére.

Nagy, erős bánat nehezedett Csaba királyfi szívére. Bú volt éjjele, bú volt nap-pala. Minek is jött vissza! Miért hagyta ott azt a háromezer hun vitézt tenger ellenség prédájának! Szittyaország felé jöttében háromszor fordult vissza: elő-

1 maradvá – leszármazott, utód

2 Szittyaország – Székelyország, régi krónikákban Szkítia

3 entestvér – régies szóhasználat: saját testvérem

ször a földnek indulása, másodszor a vizeknek áradása, harmadszor a szeleknek zúgása hozta hírül, hogy bajban van a székely! Mind a háromszor győzedelmeskedett. Ha ő akkor gondolta volna, hogy a magyar testvérek nem hallgatnak a szavára: nem hagyja ott azt a maroknyi népet. „Elzüllődnek, el!” – kesergett magában Csaba királyfi.

Szegény Csaba! Nem láthatta többet apja földjét. Csak egyszer: a másvilágról. Oda vitte hírül a Szaturnusz csillag: bajban van a székely.

A fényes mennyországból kerekedett föl vitézeivel, s a csillagos ég boltozatján vágatott vissza Attila földjére, hogy még egyszer megvédje a székelyt. Meg is védte. És fölszállott ismét a csillagos ég boltozatára, vele a vitézek. Ragyogó fehér út verődött a paripák lába nyomán. Láthatjátok csillagos estéken: a *Hadak útja* ez.

* * *

Telt-múlt az idő, esztendőre esztendő terült: nem mozdultak a magyarok Szittyaországából. De ahogy esztendő esztendőre terült, szaporodtak, sokasodtak Hunor és Magyar maradvái: minden esztendővel szűkült a föld. Tanakodni kezdetek az öregek, s meg-megmozdultak a fiatalok. Apáról fiúra szállott Csaba emlékezete, az ő sok szép szava, mondása Attila földjéről.

– Odamegyünk s visszavesszük, akárki bírja most! – mondták az ifjabbak egy szívvel, lélekkel.

Felbolydult az egész ország, öreg, fiatal, mind készülődött Attila földjére. Hegyek-völgyek zengtek a lelkes szózatoktól: visszavesszük Attila földjét. Szájról szájra szállott Csaba mondása az elhagyott hazáról: fekete a földje, édes a vize, zöld selyemnél zöldebb s puhább a füve. Örvendezett minden lélek, csak Előd volt szomorú. Előd s a felesége: Emese, Előd, Attila másodunokája, Szittyaországban az első ember, az elsők elseje. Vitéznek a legvitézebb, bölcsnek a legbölcsőbb, öregnek is a legöregebb. Megmérhetetlen bánat ült a lelkén: nem volt gyermeke. Abban még megnyugodnék, hogy nem látja meg Attila földjét, csak az ő véréből való vér vezetné a magyart az új hazába.

Éjjel-nappal ezen kesergett ő is, a felesége is.

– Lám – mondotta Emese –, a fűben mászó bogárnak is van gyermeke, csak énrajtam nem könnyörül az Isten!

Este lefektében, reggel fölkelésében csak egyért imádkozott Emese, fiúért, aki fölváltsa az apját.

Isten meghallgatta Emese könyörgését. Csudálatos álmot látott egy éjszaka. Látta Attilát és fiait, amint szárnyas paripákon végigszáguldanak Szittyaország földjén. Nyomukban a hun vitézek. Attila kezében lengő lobogó. A lobogón turulmadár⁴, szárnyát csattogtatja, s egyszerre csak leröppen a lobogóról, és száll egyenest az ő ölébe, kebelére hajtja a fejét, s ottan elszenderül. És ím, halljátok a csudálatos álmot: Emese kebele megnyílik, s kebele nyílásán patak vize csörgedez elé. Aztán a patak nő, nő, nagy folyammá duzzad, elterül Szittyaország földjén, áttör erdőkön, hegyeken, át az ország határán, s úgy folyik tovább az egész világon...

Ez igazán csudálatos álom volt. Vajon van-e halandó ember, aki megfejtse, magyarázza? Egyszeriben hívták a táltosokat: magyarázzák meg. Egybeültek a táltosok, hét nap s hét éjjel folyton tanakodtak, és mondának olyan jövendőt, melytől felvidult a szíve Elődnek is, Emesének is, s amelyet nagy szívbeli örömmel vettek hírül öregek, fiatalok, minden renden lévők.

– A te álmodnak magyarázatja – mondá a táltosok eleje – nagy öröm minénk. Azt jelenti az az álom, hogy isten egy fiúgyermekkel áld meg, aki meg-növekedvén, elvezérel a magyart Attila földjére.

Azt emberi szó ki nem tudja beszélni, mely nagy volt az öröme Emesének és az ő urának. De nagy volt öröme a népeknek is mind közönségesen. Hát még amikor be is beteljesedék a táltosok jövendőmondása, s Emesét egy szép, erős fiúgyermekkel áldotta meg az Isten! Még aznap egybehívatá a nép bölcseit Előd, hogy adnának nevet az ő fiának.

– Álom jelentette meg a születését, legyen Álmos a neve – mondták a bölcssek. Tetszett ez a név Elődnek is, Emesének is. És nevelék nagy gonddal, szeretettel Álmost. És teltek-múltak az évek, dali szép vitézzé serdült Álmos, nagyra nőtt észben, erőben. Eszének, vitézségének híre ment messze földön. A csüggeteg, aggóskodó lelkűek is megbátorodtak, s Álmos indító szavára elindulának mind: öregek, ifjak, asszonyok, gyermekek.

⁴ turul – az ősi magyar mondavilág sólyomszerű madara

Ám minekelőtte elindult volna a magyar nép honszerző útjára, a hét főnemzetség vezérei hűséget esküdtek Álmosnak. Vérrel pecsételték meg esküjüket. Vért eresztettek mind a karjukból egy edénybe; ebbe a vérbe mind a heten belemártották kardjukat, s úgy esküdtek meg, hogy valameddig csak Álmos nemzetségéből lesz egy fiúivadék, más nemzetségbeli nem lehet a magyarnak vezére. De vért eresztett Álmos is a karjából, s megesküdött, hogy a hét vezér és maradvái minden időben megmaradnak az *elsőségb*en.

– Aki esküjét megszegi, így folyjon vére! – kiáltott föl Álmos, midőn piros vére kicsordult.

– Így folyjon, így! – kiáltottak a vezérek mind.

Rengett a föld, a fák hajladoztak, amerre a magyarok vonultak. A férfiak lóháton és gyalogszerrel, az asszonyok, a gyermekek ökrös szekereken. Erdőből pusztaságba, pusztaságból erdőbe, hegyeken-völgyeken át, járatlan utakon hömpölygött elébb, elébb a honszerző magyarok áradatja; mindent sepert magával, ha ki nem tért útjából: embert, állatot. Közbe-közbe tenger nép verődött össze ellenük, hogy viasszasorítsák, de meg is lakoltak keservesen. Ott, hol feltartották honszerző útjokban: kő kövön nem maradt.

Hanem esztendő múlt esztendő után, s csak nem tudtak rátalálni Attila földjére. Hányan haltak meg idegen földön, Istenem! Messze Szittyaországtól, az édes anyaföldtől s messze, ki tudja, milyen messze a földtől, hová törekedtek! Fiatalon, virágjában indult el Álmos is, s ím már leöregedett, legyengült. Sokszor mondotta fiának, Árpádnak, ki a hosszú vándorlásban serdült dali vitézzé: örömmel szállanék koporsóba, fiam, csak bár megpillanthatnám Attila földjét! Csak odavezethetném az én népemet!

Egyszer találtak is olyan földre, mely hasonlatos volt Attila földjéhez. Fekete volt a föld, édes a víz, zöld selyemhez hasonlatos a fű. Végtelen nagy mezőség, azon nagy folyamok s körös-körül erdős hegyek. Már azon is voltak, hogy itt letelepedjenek. De mikor éppen sátorverésnek láttak, egyszerre tenger sok keselyű csapott le a levegőégből, hogy ég s föld elfeketedett. Rászállottak a legelő barmokra, vágták, csipkedték, s éktelenül vijjogtak, károgtak, mintha mondták volna: tovább, tovább, nincs itt helyetek!

Az is volt a vijjogások értelme. Így magyarázták azok a táltosok, kik értették a madarak beszédét.

– Tovább! Tovább! Ez nem az Attila földje!

És fölkerekedtek újra, s mentek, mendegéltek, erdőkön-mezőkön, folyóvizeken által, sokat sanyarogva, de sohasem csüggedve. Velük volt az Isten. S ím, midőn azt hitték, hogy messze, nagyon messze vannak még Attila földjétől, valami csudálatos sejtelem szállotta meg az öreg Álmost. Szólt Árpádnak:

– Gyűjtsd egybe a nemzet vezéreit, fiam. Érzem, hogy a föld, melyen állok, Attila földje. Nézz csak körül, amit én sejtek, te látod is bizonynyal. Ameddig a szem ellát, sík rónaság, s körülszegik ezt erdők és hegyek. Mintha látnám azt a két folyamot is, melyről eleinknek Csaba oly sokszor beszélt. Ez az a föld, ez! Eközben összegyűltek a vezérek s a nép bölcsei mind, örvendező és búsongó szívvel hallgatták Álmos szavait. Örvendezett a szívük, hogy ím, megérkezének Attila földjére, s nehéz bánat ült rá, látván a szeméből Álmosnak, hogy utolszor hallják szózatát.

– Kövessétek őt! – mutatott Álmos a fiára, s holtan hanyatlott a vezérek karjai közé.

* * *

Sebes szélnél sebesebben szárnyalt a híre, hogy Attila földjére értek a magyarok. Duna, Tisza, Maros és Olt mentén, erdőn, pusztán hangyabolyként bolydulnak fel a népek. Mert még nem halt volt meg Attila emlékezete... Fussanak-e, szembeszálljanak-e Isten ostorának ivadékaival? Csupán a székelyek tudták, hogy mit kell cselekedni. Négyszáz esztendeje várták a magyar testvéreket, s most, hogy valósággal eljövénék, fölkerekedett a székelység eleje, mentek éjjelnappal, hogy színről színre lássák a testvéreket, akik után annyit sóhajtoztak. Lám, nemhiába sóhajtottak: itt vannak a magyarok. Egymás kebelére borul a magyar és székely; sírnak örömben. Egy a nyelvük, megértik egymást. És ülnek nagy áldomást. Lovakat áldoznak a magyarok Istenének, aki megsegélte, aki ide vezérelte őket.

– Együtt élünk, együtt halunk! – kiáltott magyar és székely, hogy ég-föld zengett belé.

– Induljunk! Előre! – tüzeskedtek a fiatalok.

– Megálljatok, várjatok! – csendesítették az öregek, a bölcsek. – Előbb meg kell tudnunk, ki s miféle nép lakja most ezt a földet. Adja-e kezünkre szépszerént Attila örökét vagy nem. Ha lehet: ősi jusson, ha nem lehet: karddal foglaljuk el. Fiatal volt Árpád, ám észben öreg: helyeselte az öregek tanácsát. Mindjárt szólt Kusidnak, Kund vezér fiának, aki ugyanvalóst fiatal volt, de nagyeszű; akinek okos volt minden gondolatja, s okos gondolatját is kétszer is megrágta, mielőtt kimondta.

– Hallod-e, Kusid, eredj és járd be Attila földjét egymagad! Lássad, halljad, miféle népek lakják. Ki most e földön az elsők elseje? Amíg te vissza nem térsz, nem mozdulunk innét. Hadd pihenjen a népem addig, míg te visszajössz.

Elment Kusid, s amerre járt, jól megsejmelte mindent. Erdőt-mezőt, pusztaságot, folyót, patakot. Csakúgy dagadt a szíve a nagy gyönyörűségtől, s fel-felkiáltott: ez a föld az, ez, amelyről Csaba regélt! Egyszer aztán egy városba ért. Abban a városban lakott a fejedelem, akinek Szvatopluk volt a neve. Fölment egyenest Szvatopluk palotájába. Nem hímezett-hámozott: elmondta, hogy ki s mi ő, kinek az embere.

– S mit akartok itt? – kérdezte Szvatopluk büszkén.

Mondta Kusid:

– Nem vagyunk rossz szándékkal, én mondom azt neked, Kund fia, Kusid. Meg akarunk telepedni eme földön.

– Hát telepedjete, van hely az én országomban elegendő – biztatta Szvatopluk. – Jó dolgotok lesz, ha hűséggel szolgáltok engem!

Hiszen éppen eleget értett Kusid ebből a beszédből. De nem járt el a szája, s csak annyit mondott Szvatopluknak:

– Megértettem mondásodat, Szvatopluk. Visszamegyek, s megmondom az én uramnak.

Visszafelé mentében nem állotta meg, hogy a kulacsát tele ne töltse a Duna vizéből; a tarisznyájába egy darab földet tett, s egy marék füvet, hadd lássa Árpád, s lássák a magyarok, hogy nem volt mese, amit Csaba mondott.

Megérkezik Kusid, s Árpád összegyűjti a vezéreket, hogy hallják, mivel járt Kund fia.

Kusid először is a földet mutatta meg.

– Nézzétek ezt a földet, fekete és puha. Nincs ennek párja a világon. Kézről kézre adták a maroknyi földet, s szemlélték sokáig nagy gyönyörűséggel. Akkor elővette a marék fűvet.

– Nézzetek ide! Ugye zöldebb a zöld selyemnél? S most vegyétek a kezetekbe: ugye puhább a selyemnél?

– Puhább a selyemnél – mondták valamennyien.

– S most igyatok egy cseppet ebből a kulacsból. A Dunából merítettem tele. Sorra járt a kulacs, s mondták valamennyien:

– Édesebb a méznél!

– S miféle nép lakja most e földet? – kérdezte Árpád. – S ki ezen a földön az elsők elseje?

Arca, szeme lángban égett, mikor ezt kérdezte.

– Sokféle nép lakja ezt a földet – mondotta Kusid. – Ám az elsők eleje Szvatopluk, a tótok s a morvák fejedelme. Hallhatok ide, mit üzent! Nem bánja, telepedjünk le, van hely elegendő, csak hűséggel szolgáljuk őt!

Hej, szörnyű haragra gerjedt Árpád! Szikrát vetett a kardja, amint megforgatá nagy felindultában.

– Halljátok?! Szolgaságra hív engem és népemet! Megyünk!

Megfújatta mindjárt a harci kürtöt. Lábra kelt mind, aki fegyverfogható volt. Kusidot azonban előreküldötte Árpád. Mondta neki:

– Válassz paripáim közül egy fehér paripát. Tétess rá aranyos nyerget, húzass a fejébe gyémántos féket. Menj előre, s vidd ezt a lovat Szvatopluknak. Mondd meg neki: Árpád, a te urad küldi. Azért küldi, hogy legyen, amin kiszaladjon Attila földjéről!

Kund fia csakugyan előrement, s Szvatopluk elé vezette a fehér lovat. Megmondta egyenesen, bátran, amit Árpád üzent.

– Mit beszélsz, te? Mondd el csak még egyszer!

S akkorát kacagott Szvatopluk, hogy még a föld alatt is ekhót⁵ vetett a kacagása.

⁵ ekhó (echo) – 1. visszhang; 2. nagy kocsiernyő, gyékényből vagy vászonból, két rúddal alátámasztott nádtető

– El én, százszor is – mondotta Kusid. – Ha kedves az életed, ülj fel a fehér lóra, Szvatopluk, mert bizony mondom, kardhegyre kerül a fejed.

De most már nem kacagott többet Szvatopluk. Arcát elfutotta a méreg s a bosszúság.

– No, hát mondd meg a gazdádnek: nem ülök a lovára. Bunkósbottal agyonütöm a dögállatját; aranyos nyergét a Dunába, gyémántos fékjét a fűbe vetem! Értetted-e?

– Értettem, Szvatopluk. Csak üsd agyon a lovat, majd megeszik a húsát a mi kutyáink. Vesd a nyergét a Dunába: kihalásszák a mi halászaink. A féket is vetheted a fűbe: majd megtalálják a mi kaszásaink. Értetted-e?

Hej, kürtöt fúvatott egyszeriben Szvatopluk, s mire Árpád a Duna mellé ért: akkora sereggel várta, hogy az ég is elfeketedett az árnyékától. Fele sem volt a magyar, egynek jutott három is. Juthatott tíz is: legelől rohant Árpád s a hét nemzetség élén a hét vezér. Hullott Szvatopluk népe, mint a hulló kéve. Duna vize megáradt s kicsapott medréből, annyi vér folyt bele. Futva futott Szvatopluk serege. Futva futott Szvatopluk is, s beleugratott a Dunába, de nem tudott átvergelődni a megáradt vízen: ahová Árpád nyergét dobta, a Duna feneke lett az ő sírja is...

KIS KARÁCSONY, NAGY KARÁCSONY

Kis - ka - rá - csony, nagy - ka - rá - csony,
ki - sült - e már a ka - lá - csom?
Ha ki - sült már, i - de vé - le,
hadd e - gyem meg me - le - gé - be.

Jaj de szép a karácsonyfa,
Ragyog rajta a sok gyertya.
Itt egy szép könyv, ott egy labda,
Jaj de szép a karácsonyfa!

Nagykarácsony éjszakája,
Krisztus Jézus születése!
Szűz Mária édesanyja,
mely gondosan ápolgatja.

Kisded Jézus, aranyalma,
Boldogságos Szűz az anyja,
fogadj minket oltalmadba,
vezess be szent hajlékodbba.

Csanádi Imre

KARÁCSONY FÁJA

A Karácsony akkor szép,
hogyha fehér hóba lép –
nem is sárba, latyakba...
Ropog a hó alatta.

Hegyek hátán zöld fenyő,
kis madárnak pihenő –
búcsúzik a madártól,
őzikétől elpártol.

Beszegődik, beáll csak
szép karácsony fájának –
derét-havát lerázza,
áll csillogva, szikrázva.

Ahány csengő: csendüljön,
ahány gyerek: örüljön,
ahány gyertya: mind égjen,
karácsonyi szépségben!

Papp Gábor

ESEMÉNYEK, RENDEZVÉNYEK BÉKÉS MEGYÉBEN, 2022

Országos összehasonlításban is különleges kiállítások, nívós színházi előadások, települési évfordulók, történelmi események jellemezték Békés megye kulturális rendezvényeit az idei évben. A programokon idén is sok ezren vettek részt.

AZ AGYAGHADSEREG ÉS SISI IS A MEGYÉBE „ÉRKEZETT”

Joggal övezte óriási érdeklődés a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban rendezett, *Az első császár üzenete* című kiállítást, a kínai terrakotta hadsereg tárlatát. Az agyagkatonák, a lovak, harcikocsi-modellek egyenesen Csian tartományból érkeztek a megyeszékhelyre. Az élet- és anyaghű másolatok súlya 150–180 kilogramm is lehet, a lovaké eléri a 600 kilogrammot.

Ha nem is távoli, de hasonlóan izgalmas időutazásra hívja a látogatókat az *Úton Erzsébet királynéval* címmel nyílt, jövő májusig látogatható kiállítás a gyulai Almásy-kastélyban. A látogatóközpont időszaki kiállítóterének négy he-

Foró: Bencsik Ádám

Az agyagkatonák Békéscsabára érkezése igazi szenzáció volt

lyiségében mintegy hatvan műtárgy és ábrázolás mesél Sisiről, s egy tucat interaktív installáció is közelebb hozza személyiségét a látogatóhoz. A hazánkban is hosszú ideje különleges kultusszal bíró Erzsébet királyné pontosan 165 évvel

a tárlat megnyitása előtt, 1857. május 25-én érkezett Békés megyébe, és töltötte férjével, Ferenc Józseffel az éjszakát az akkor a Wenckheimék tulajdonában lévő gyulai kastélyban. A megyében ugyancsak Gyulán tekinthették meg a látogatók a *Magyar Gênio*s című vándorkiállítást. A Kohán Képtárban bemutatott tárlatra a Magyar Vidéki Múzeumok Szövetsége kezdeményezésére hatvanhét intézmény válogatott össze 154 műtárgyat néprajzi, régészeti, képzőművészeti és történeti gyűjteményeiből. A gyulai Erkel Ferenc Múzeum Erkel Ferenc aranykoszorúját ajánlotta fel a kiállításra.

Forók: Lehoczky Péter

A Sisi-kiállítás különleges időutazásra hívja az érdeklődőket

APOR VILMOS ÉLETÉT ÉS A JÁNOS VITÉZT IS SZÍNRE VITTÉK

A színházi élet is bővelkedett az érdekességekben, az egészen különleges bemutatókban 2022-ben. A Gyulai Várszínház idei nyári évada minden előzetes várakozást felülmúlt. A legjobban várt előadások egyike volt a *Mindenkinek minden* című nagyszabású történelmi ősbemutató. A két háború közötti legenda hírv gyulai apátplébános, majd győri püspökként vértanúhalált halt Apor Vilmos életéről szóló darabot Dér András írta a Gyulai Várszínház felkérésére, és ő is rendezte az előadást, amelyet a Győri Nemzeti Színházzal közösen hozott létre a Gyulai Várszínház.

A Békéscsabai Jókai Színház nívós darabokkal, kiváló előadásokkal szerzett kellemes élményeket a közönségnek. A teljesség igénye nélkül érdemes kiemelni a *János vitéz* című daljátékot, amelyet eredeti zenével, de rockra hangszerelve állított színre a teátrum. A társulat ezzel a Petőfi Sándor szellemiségét megidéző előadással tisztelt a költő születésének 200. évfordulója előtt.

Egy új műfajteremtő, úgynevezett folk musicalt vitt színpadra *Békési Betyárok* címmel márciusban a szarvasi Cervinus Teátrum. Az előadás témája az

1848–49-es forradalom és szabadságharc volt, célközönsége pedig az általános iskola felső tagozatos tanulói. A folk musical céljaként egy olyan zenei világ megteremtését jelölték meg, amely a magyar zenei motívumokat ötvözi a világzene dallamvilágával, ezáltal létrehozva egy új, egyedi zenei stílust.

A bábszínházi élet is megtartotta azt a magas szakmai nívót, amely már hosszú évek óta jellemzi. A békéscsabai Napsugár Bábszínház amellelt, hogy egészen kiváló előadásokkal szórakoztatta az érdeklődőket, immáron tizennyolcadik alkalommal rendezte meg júniusban a *Nemzetközi Bábfesztivált*. Öt nap alatt 18 társulat 20 előadást tartott a megyeszékhelyen. A programban nyolc külföldi társulat képviseltette magát, francia, angol, spanyol, lengyel, bolgár és román bábosok érkeztek Békéscsabára. A hazai társulatok és független bábosok közül tíz hozta el legizgalmasabb előadásait.

Ugyancsak számos különlegességet tartogatott a Szarvasi Vízi Színház idei programja, amely a Békéscsabai Jókai Színház előadásában Koltay Gergely–Kormorán–Koltay Gábor zenés, történelmi darabjával, a *Trianonnal* kezdődött.

EMLÉKÉVEK: SZARVAS 300, ORLAI 200, KNER 140

A megye több településén ünnepeltek fontos évfordulókat 2022-ben. Egész éves programsorozattal emlékezett meg újratelepítésének 300. évfordulójáról a történelmi Magyarország közepén fekvő Szarvas. Az esztendő során voltak helytörténeti vetélkedők, városismereti túrák, helytörténeti társasjáték, a Tessedik Múzeumban és a Szlovák Tájházban a korabeli mesterségeket, népviseleteket, szötteket bemutató időszak kiállítások.

Július 23-án nagyszabású programmal ünnepeltek, ugyanis 1722-ben ezen a napon írták alá a letelepedési szerződést. A rendezvény keretében meg is újították az egykori dokumentumot, kitüntetések adtak át, koszorúztak, koccintottak, kiállítást nyitottak meg, könyvet mutattak be, zenéltek, és színházi előadást tartottak Tessedik Sámuel emlékére.

Mezőberényben *Orlai 200* elnevezéssel ugyancsak egész éven át tartó rendezvénysorozatot hívtak életre a település híres festőjének tiszteletére. Orlai Petrich Soma 1822. október 22-én született Mezőberényben, szülőháza a jelenlegi városháza helyén állt. Az eseménysorozat egyik csúcspontja volt, amikor *Orlai*

festmények a Városházán címmel bemutatták Orlai Petrich Soma *Szent Margit (v. Erzsébet) zárdába vonulása* című festményét, illetve a Zách Felicián című alkotásának reprodukcióját a városháza dísztermében. A programon Siklósi István polgármester köszöntötte a megjelenteket. Kiss-Rigó László szeged-csanádi püspök kiemelte, Orlai egész életműve történelmi távlatokat nyit előttünk. Mint mondta, az emlékévvél a szervezők társadalmi és kulturális szolgálatot teljesítenek, hiszen erősítik Mezőberény identitását és önbecsülését.

2022-ben volt 140 éve, hogy Kner Izidor megalapította a Gyomai Kner Nyomdát, amely jubileum apropójából 2022 Kner Emlékév lett Gyomaendrődön. A sorozat részeként egyebek mellett bemutatták Parti Nagy Lajos *Árnyékpöröcska* című könyvét és Kner Piroska szakácskönyvét, Kner Kávéházat szerveztek, illetve egy különleges óriáskönyvet is átadtak.

JÓTÉKONYSÁG, SEGÍTSÉG A NEHÉZ SORSÚ GYEREKEKNEK

Az idei évben még inkább felértékelődött a jótekonyság, a karitatív gondolkodás több okból is. Októberben mintegy félezen vettek részt a Gál Ferenc Egyetem

és a Békés Megyei Kormányhivatal *II. Fuss és segíts!* elnevezésű békéscsabai jótekonysági futóversenyén, amelyet ebben az évben az árva, nehéz sorsú gyerekek érdekében hívtak életre. Az eseményen több mint 1,3 millió forint gyűlt össze a nemes célra. Takács Árpád, a Békés Megyei Kormányhivatal vezető főispánja kiemelte, a résztvevők minden lépéssel és min-

den méterrel egy-egy hátrányos helyzetű gyermek életét, életének egy pillanatát tették szebbé. Mint mondta, a nevezési díjakból befolyó összeget a Szeged-Csanádi Egyházmegye égisze alatt működő ÁGOTA Alapítvány által gondozott nehéz sorsú, árva, gondoskodásra szoruló gyermekek megsegítésére ajánlották fel. Dux László, a Gál Ferenc Egyetem rektora megnyitóbeszédében elmondta: a Szeged-Csanádi Egyházmegye intézményeként működő Gál Ferenc Egyetem

küldetése, hogy embertársaik, így a nehéz helyzetben élő gyerekek, idősek, el-
esettek javát szolgálja.

Kothencz János, az ÁGOTA Alapítvány főigazgatója elmondta, jó érzés volt
látni, hogy mennyien, így békéscsabai, gyulai, Békés megyei sportemberek fu-
tottak, tettek erőfeszítéseket a család nélkül felnőni kénytelen fiatalokért.

– Ez óriási, felemelő dolog, és egyben minta is azoknak, akik nem ismerik
a családokból kiemelt gyerekek életét, sajátos szocializációját – hangsúlyozta.
Mint kifejtette, huszonöt éve foglalkoznak családból kiemelt gyermekekkel és
fiatalokkal minden megyében, közel 10 ezer gyermeket támogatnak.

MEGELEVENEDETT A TÖRTÉNELEM

Immáron tizedik alkalommal rendezték meg ebben az évben a *Gyulai Végvári
Napokat*. A sok ezer néző előtt megtartott programon az érdeklődők ezúttal is
megismerhették az oszmánok és a végvári vitézek mindennapi életét, és több
mint kétszáz hagyományőrző játszott újra a gyulai vár ostromát, majd az erő-
dítmény visszavételét. Az eseményt több könnyűzenei koncert is színesítette.

Idén, 2022-ben emlékezhettünk a magyar jogtörténet jeles évfordulójára.
Nyolcszáz évvel ezelőtt, 1222-ben adta ki II. András király azt az oklevél-
be foglalt törvényt, melyet – az oklevél megerősítésére szolgáló aranypecsét-
ről – *Aranybulla* néven ismer a magyar hagyomány. Az Aranybulla korának,

valamint a híres törvény emléke-
zetének, kutatástörténetének fon-
tos Békés megyei vonatkozásai is
vannak. Aki ellátogat az Ország-
gyűlés épületébe, az Országház-
ban, a „főrendiház” üléstermében
megtekintheti a békési születésű
Jantyik Mátyás festményét, mely
II. András királyt és az Aranybulla
kihirdetését ábrázolja. A témáról
Békésen előadás-sorozatot tartot-
tak a helyi könyvtárban.

Gyulai Végvári Napok

MEGÚJULT A SZABADKÍGYÓSI WENCKHEIM-KASTÉLY

Ha nem is rendezvény, de megyei szempontból az év egyik kulturális és turisztikai szenzációja is volt, hogy átadták a 3,2 milliárd forintból felújított szabadkígyósi kastélyt. A rezidencia a 19. század végén Ybl Miklós tervei alapján készült, és akkoriban a legmodernebbnek számított.

KÖZÉPPONTBAN A GASZTRONÓMIA

Az idei évben is számos nivós gasztronómiai programot szerveztek Békés megyében, amelyek jelentősen hozzájárultak a tradíciók megőrzéséhez és átadásához. Az események közül kiemelkedett a szeptemberi *Gyulai Pálinkafesztivál*, illetve az októberi *Csabai Kolbászfesztivál*. Előbbi rendezvényen amellet, hogy nagyszerű előadók és kiváló ízek szolgálták a kikapcsolódást, ezúttal is megszületett a *Nemzeti Összetartozás Pálinkája*. A különleges nedűt ebben az évben hazai almapálinkákból és határon túli magyar területekről érkezett almapárlatokból házasították, a ceremóniát pedig az Almásy-kastély Stefánia-szárnyában tartották. A 25. *Jubileumi Csabai Kolbászfesztivál* bizonyította, hogy nem véletlenül tart-

Koccintás a Nemzeti Összetartozás Pálinkájával

ják az ország és Európa egyik legnagyobb gasztronómiai programjának. A koncertek és a rengeteg rendezvény közepette az egyik fő eseményt ezúttal is a nemzetközi frisskolbász-töltő verseny szolgáltatta. A CsabaPark csarnokában és a Mokry-nagysátorban ötszáz csapat töltötte a kolbászt, rengeteg látogató szurkolása közepette.

TÖRTÉNELMI ÍJÁSZOK VERSENGTEK

Sok nagyon különleges, az élet egy-egy érdekes területét érintő rendezvényt is szerveztek idén Békés megyében. Huszonkét nemzet több száz versenyzőjének részvételével tartották meg a *Történelmi Íjász Világbajnokságot* Gyulán.

A Kerecsényi László Íjász Egyesület és a Magyar Íjász Szövetség által szervezett látványos eseményen az indulók korhű ruhában álltak rajthoz, ahogy az eseményt az is különlegessé tette, hogy korabeli, legfeljebb 16. századi vagy azt megelőzően használt íjak hasonmásaival mérhették meg magukat a versenyzők. Gyomaendrődön

25. alkalommal gyűltek össze az ország Volkswagenjei. Mezőberényben 16. alkalommal rendezték meg a motoros *Streetfighter Napot*, Békéscsabán pedig 18. alkalommal a *Nemzetközi Vasútmodell Kiállítás és Mozdonyparádét*.

CSoÓRI SÁNDOR NÉPMŰVÉSZETI FESZTIVÁL SZARVASON

Júniusban mintegy húszezren táncoltak egyszerre Kárpát-medence-szerte a *Csoóri Sándor Népművészeti Fesztivál* keretében, amelynek Békés megyei helyszíne Szarvas volt. A rendezvény helyi szervezésének jogát a település

a 300 éves újrateremtésének apropóján nyerte el. A fesztivál helyben ökumenikus istentisztelettel kezdődött az Evangélikus Ótemplomban. A rendezvény összesen 30 helyszínen – Magyarország összes megyéjében és a határainkon túl – zajlott egyszerre, mintegy 20 ezer néptáncos, népzeneész és kézműves közreműködésével.

EMLÉKMŰVET AVATTAK A MEG NEM SZÜLETETT GYERMEKEKÉRT

Októberben Kiss-Rigó László szeged-csanádi püspök szentmise keretében áldotta meg a megújult békési katolikus templomot, majd ezt követően felavatták a meg nem született és korán elhalt gyermekekért állított emlékművet. A püspök a szentmisén úgy fogalmazott, bízunk benne, hogy a templom külső megújulása a hívő közösség és az egész város számára fontos és jó dolog.

– Ne felejtjük el, hogy egy dolog a kőből, téglából épült templom, de még fontosabb az a templom, amelyet maga a közösség jelent – tette hozzá.

A beruházás a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. kiírásán elnyert mintegy 15 millió forintos támogatás segítségével valósulhatott meg. A fejlesztés részeként az épület külső része, főként a bádогоzás újulhatott meg. Köszöntőt mondott még Kálmán Tibor, Békés polgármestere, Ágoston atya és Pálmai Tamás békési háziorvos, a helyi katolikus közösség tagja.

Az emlékművet Kiss-Rigó László püspök áldotta meg, aki elmondta, hogy Istentől kaptuk az életet, amit mindannyiunknak kötelességünk, felelősségünk szeretettel óvni-védeni.

Kiss-Rigó László püspök áldotta meg az emlékművet

Ágoston Julián

ÁDVENTI KOSZORÚ

Ádvent. Imbolygó gyertyaláng,
fenyőkoszorú. Gyantaszag.
A szállingózó hópihék
a pislá fénnel játszanak.

Az út mentén, mint kőcsirkék,
gubbasztanak évezredek
lesve – ha az idő letelt –,
hogyan jön Ő egyre közelebb.

Egy-egy magányos jegenye
az égbe fúrja be a fejét,
mint egy próféta, s hirdeti
a magasság üzenetét,

hogyan téli fagyra új tavasz
közeleg, az idő lejárt,
s elsöpri a tél havát
az első meleg napsugár.

Állunk, várunk: én és a fák, –
az országúton közeleg,
s ha kitárod szíved-füled,
hallod az angyaléneket:

Mária, József, pásztorok...
Már elérem kicsiny kezéd.
Leborulnak fák s századok
köszönteni a Kisdedet.

DIAKÓNUSSZENTELÉS

„Ha Krisztust szeretjük, embertársainkat is szeretjük.”

Kiss-Rigó László püspök 2022. június 15-én diakónussá szentelte *Aleksza Jánost* és *Tapodi Krisztiánt*, a szegedi Szent Gellért Szeminárium V. éves növendékeit a gyulai Nádi Boldogasszony-templomban.

A püspök a szentmise homíliájában a diakónusokhoz szólt: „Krisztus lelkipásztori szeretettel szolgálta az embereket, nem uralkodott fölöttük, így nekünk is lelkipásztori szeretettel kell szolgálnunk őket. A legnagyobb dicsőség az, ha Krisztusnak szolgálhatunk és Krisztusnak akkor szolgálhattok, ha az emberek szolgálatára lesztek” – bátorította a püspök a két jelöltet.

A telekgerendási származású **ALEKSZA JÁNOSRA** már általános iskolás éveitől nagy hatást gyakorolt

Szent II. János Pál pápa személye, merítve a szent egyházfő életéből és papi szolgálatából. A jövőben fontosnak tartja megtapasztalni, hogyan működik

Krisztus rajta keresztül, hogyan lehet az ő szava, élete eszköz az Isten kezében. Diakónusi szolgálatát a békéscsabai Páduai Szent Antal Plébánián tölti.

TAPODI KRISZTIÁN Bordányból származik.

Hívását mélyen meghatározta a plébániai közösségben megélt kapcsolatok gazdagsága és az ifjúsági táborokban kapott élmények. Közel áll hozzá a közösség szeretete és az ifjúságpasztoráció.

Egyéves diakónusi gyakorlatát a csongrádi Nagybaldogasszony Plébánián tölti.

JUBILÁNS LELKIPÁSZTOROK

A Szeged-Csanádi Egyházmegye papjai közül Bauer Csaba, Perlaki György és Salamon László 2022-ben ünnepelte ezüstmiséjét, pappá szentelésének 25. évfordulóját, 1997. június 7-én Gyulay Endre püspök szentelte pappá őket a szegedi székesegyházban. A jubiláns atyákat a 2022. június 15-én, a gyulai Nádi Boldogasszonytemplomban tartott olajszentelési szentmise keretében köszöntötte Kiss-Rigó László püspök.

■ BAUER CSABA

Született: 1963. március 31-én Szegeden. *Tanulmányok:* 1991–1997 Szeged. *Papszentelés:* 1997. június 7. Szeged. *Káplán:* 1997–1998 Gyomaendrőd, 1998–1999 Kistelek. *Plébános:* 1999–2008 Mezőkovácsháza, oldallagos: Kaszaper, Végegyháza. *Esperes:* 2000–2008. *Plébános:* 2008–2011 Sándorfalva, oldallagos: Balástya,

Dóc. *Betegszabadság:* 2011–2012. *Plébános:* 2012-től Békéscsaba, Jézus Szíve Plébánia, filia: Kamut.

■ PERLAKI GYÖRGY

Született: 1955. szeptember 26-án Szegeden. *Tanulmányok:* 1992–1997 Szeged. *Papszentelés:* 1997. június 7. Szeged. *Káplán:* 1997–1998 Úszeged. *Templomigazgató:* 1998–1999 Makó, Csanád vezértér. *Plébános:* 1999–2006 Mindszent, 2006–2015 Szeged-Tápé, oldallagos: Szeged-Petőfitelep. 2015-től Nagyszénás, oldallagos: Gádoros, Fábiánsebestyén és filia: Eperjes, Árpádhalm.

Egyházmegyei Bíróság: 2006–2013 ügyvéd.

■ SALAMON LÁSZLÓ

Született: 1973. június 11-én Kisteleken. *Tanulmányok:*

1991–1997 Szeged. *Kánonjogi licenciátus:* 2011.

Papszentelés: 1997. június 7. Szeged. *Káplán:* 1997–

1998 Szentés-Belváros, 1998–2000 Gyula, 2000–2001

Szeged-Belváros. *Szeminárium prefektus:* 2001–2005,

közben kisegítő lelkész: Szeged-Rókus. *Hittudományi*

Főiskola: 2003-tól zenetanár. *Plébános:* 2005–2009 Apátfalva, oldallagos:

Magyarcsanád és Királyhegyes, 2009–2011 Csongrád-Belváros, oldallagos:

Csongrád-Szent József. *Esperes:* 2009–2011. *Egyházmegyei Bíróság:* 2009–

2013 kötelékvédő. *Plébános:* 2011–2012 Körösladány, oldallagos: Szeghalom

és filiák: Bucsa, Kertészsziget és Füzesgyarmat. *Kisegítő lelkész:* 2012–2013

Balástya. *Elbocsátva a ferences rendbe:* 2013–2015. *Plébániai kormányzó:*

2015 Nagyszénás, oldallagos: Gádoros és Fábiánsebestyén. *Plébános:* 2015–

től Mindszent, oldallagos: 2015–2020 Mártély, filia: 2016–2018. 2019-től

Derekegyház.

ELHUNYT LELKIPÁSZTOR

KATONA PÁL címzetes prépost, püspöki tanácsos,

nyugalmazott plébános életének 85., papságának

60. évében, április 4-én elhunyt. Gyászmiséje április

11-én a Makó-Belvárosi Plébániatemplomban, temetése

ezt követően a Makó-Belvárosi temetőben volt.

Katona Pál 1937. június 26-án született a szlovákiai

Vízkeleten. Tanulmányait 1957–1962 között Szegeden végezte, papszentelése

1962. június 17-én volt a székesegyházban. *Káplán:* 1962–1966 Szatymaz.

Vic. oec.: 1966–1979 Makó-Belváros. *Püspöki tanácsos:* 1980. *Plébános:* 1982–

2004. Makó-Belváros, kisegít: Makó-Újváros és Kiszombor. *Szentlélekről*

nevezett szegedi c. prépost: 1986. *Esperes:* 1999–2004. *Plébános:* 2004–2014

Földeák, oldallagos: Maroslele és Óföldeák. 2016-ban vonult nyugállományba.

SZEGED-CSANÁDI EGYHÁZMEGYEI KRÓNIKA, 2022

2021. december 1. • A minorita rend Szegedről való távozását követően a felsővárosi Szent Miklós Plébánia oldallagos ellátását Kondé Lajos pasztorális helynökre bízta Kiss-Rigó László püspök 2022. július 31-ig.

December 2. • Sávai János atya online előadásával folytatódott a Pasztorális Helynökség *Hét-köznapi teológia* című rendezvénysorozata.

• *Jó szívvel, jó szóval a gyógyítókért* elnevezésű akciót hirdetett a Pasztorális Helynökség Kórház-lelkési Szolgálat. A csatlakozók kézzel írott, bármilyen technikával készített üzeneteket, idézeteket tartalmazó képeslapokat készíthettek a Covid-járvány elleni küzdelemben országnak részt vállaló egészségügyi dolgozóknak.

December 3. • *Egy szívvel, közösen* címmel ajándékgyűjtő akciót kezdeményeztek a Szent Gellért Szeminárium papnövendékei. Az összegyűlt adományokat száz, nehéz sorsú gyermek otthonába vitték.

• Második alkalommal adott otthont a Szent Gellért Fórum az *Adventfesztnak*. A fiataloknak szóló lelkinapot „*Képzeld el!*” mottóval, online formában szervezte az Ifjúságpasztorációs Iroda.

December 4. • Egy jelképes kapunyitással ünnepelték az ÁGOTA közösség fennállásának 25. évfordulóját Tass-Alsószenttamáson, ÁGOTA Falván. Az alapítók, valamint a közösséghez a kezdetekben és az utóbbi években csatlakozók együtt nyitották meg a település kapuját a következő 25 év és a közös folytatás előtt.

• Megszépítette a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató gyermekotthonaiban és nevelőszülői hálózataiban élő, valamint családjából kiemelt fiatalok karácsonyát a Pick Handball Team. A gyermekvédelmi intézmény fiataljai több száz

tábla csokoládét, szaloncukrot, kekszet és plüssállatot kaptak a kézilabdacsapat szurkolóitól és játékosaitól.

• A Belvárosi Plébánia és a Katolikus Ház közössége idén 7. alkalommal rendezett adventi ablaknyitást. A Katolikus Ház Dugonics térre néző ablakaiba naponta egy-egy iránymutató gondolat, inspiráló kép került az adventi készülődés jegyében.

December 5. • Szent Miklós-ünnepet tartottak az algyői Szent Anna-templomban és a móravárosi Szent Kereszt-templomban, melynek keretében ajándékban részesültek a közösség tagjai.

• Podcast-adást indított fiatalok számára, „*Nektek soul*” címmel az Ifjúságpasztorációs Iroda. A szervezők olyan hanganyagok feltöltésével szerettek volna hozzájárulni az ifjúság lelki feltöltődéséhez, melyek gondolatébresztően hatottak a várakozással teli időszakban.

December 7. • A kialakult járványhelyzet miatt átalakította hajléktalan-teajáratát a Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitás. Zsíros kenyér és tea helyett ezúttal zárt dobozokban élelmiszert, valamint konzervet vittek közvetlenül a rászoruló lakóhelyeire, akik még meleg ruhát, kesztyűt, sapkát, takarót is kaptak.

December 9. • *Keresztény iránytű az elérhető jövőhöz* címmel rendezett online konferenciát a GFE és a Szeged-Csanádi Egyházmegye Gelsey Vilmos Pedagógiai Intézete. Az eseményen neves előadók tartottak teológiai, egyháztörténeti, pedagógiai és filozófiai előadást.

December 12. • Hálaadó szentmise keretében Kiss-Rigó László püspök megáldotta a felújított királyhegyesi Szent Kereszt-templomot.

- Karácsonyváro hangversenyt rendeztek a szegedi Szent Gellért-templomban, melyen közreműködött Simon Bálint orgonán, valamint a plébánia kamarakórusa.

- Hálaadó szentmisét tartottak örömvasárnap a Szent József-évben kapott kegyelmekért az algyői Szent Anna-templomban és a szeged-móravárosi Szent Kereszt-templomban.

- Jótékonyági hangversenyt tartottak a Békés megyei Elek Sarlós Boldogasszony-templomában. A Szarka Tamás: *Európa karácsonya* című lemezbemutatóján összegyűlt összeget a templom homlokzatának felújítására fordították.

December 15. • A dóm Szentségi-kápolnájában december 23-ig, minden délután felelevenedett a *Szállást keres a Szent Család* összejövétel hagyománya.

December 17. • Gelsey Vilmos-díj a szoborral elismerést vehetett át dr. Korzenszky Richárd OSB, emeritus perjel a Szegedi Dóm Látogatóközpontban. A Szeged-Csanádi Egyházmegye és a Gelsey Vilmos Pedagógiai Intézet által alapított Gelsey Vilmos-díj a plakettel 2021. évi díjazottja Hegyi László miniszteri biztos lett.

- A Szegedi Dóm Látogatóközpontban tartotta karácsonyi ünnepségét a Szent Gellért Katolikus Iskolai Főhatóság.

- Rendhagyó karácsonyi kézműves műhelyre várta az érdeklődőket a Katolikus Ház közössége. Olyan díszeket, ajándékokat készíthettek a résztvevők, melyek alapanyaga hozzájárult az újrahasznosítás népszerűsítéséhez, a környezet-tudatos szemléletformáláshoz.

- Megjelent a *Toronyirány* magazin idei utolsó száma, melyben többek között a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat jubileumi konferenciájáról, a Szent Rókus-templom felújításáért celebrált hálaadó püspöki szentmiséről, a Szent Dömötör Kórházlelkészi Szolgálat ünnepi képeslapakciójáról olvashattak az érdeklődők.

December 18. • A Kondé Lajos pasztorális helynök által a dómban celebrált esti szentmise keretében a Szegedre érkezett „Betlehemi lángról”

gyújtották meg az adventi koszorú negyedik gyertyáját.

December 19. • A jezsuiták Szent József-templomában az adventi triduum keretében Zatykó László plébános celebrált szentmisét és mondott lelkigyakorlatos beszédet.

- Advent 4. vasárnapjának esti szentmiséjét követően karácsonyi koncertet adott a Szegedi Szülők Kórusa az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet-templomban.

December 21. • Mintegy 2300 alkotás érkezett a *Jó szívvel, jó szóval a gyógyítókért* című képeslapkészítő akcióra. A képeslapokat a Szent Dömötör Kórházlelkészi Szolgálat munkatársai juttatták el a szegedi egészségügyi dolgozóknak.

December 24. • Szentestén 16 órakor vigília szentmisét, éjféltkor pedig püspöki szentmisét tartottak a székesegyházban.

December 25. • Urunk születése napján az ünnepi szentmisét Kiss-Rigó László püspök celebrálta a dómban.

December 26. • Online fotókiállítás nyílt a móravárosi Szent Kereszt Plébánia közösségi oldalán. A tárlat a plébánia irattárából előkerült, a templom régi betlehemeit ábrázoló képeket mutatta be.

December 27. • Szent János ünnepén az esti szentmise után hagyományos, Szent János-napi borszentelést tartottak a dómban.

December 31. • Szent Szilveszter ünnepén Kiss-Rigó László püspök celebrálta az ünnepi hálaadó szentmisét, amely után Kondé Lajos plébános vezetésével hálaadó ünnepséget tartott a székesegyházban a Belvárosi Plébánia közössége.

2022. január 1. • Az új esztendő első napján a békéscsabai Páduai Szent Antal-társszékesegyházban Kiss-Rigó László püspök celebrált szentmisét.

Január 6. • Vízkereszt ünnepén a hagyományos vízszentelés szertartás az esti szentmise keretében volt a székesegyházban.

Január 8. • A doni áttörés 78. évfordulója alkalmából az elhunyt katonákért és a háború áldozataiért szentmisét mutatott be Serfőző Levente oktatási helynök a jezsuiták Szent József-templomában.

Január 11. • A Kateketikai és Ifjúságpasztorációs Iroda találkozóra várta azokat a pedagógusokat, hitoktatókat, munkatársakat, akikkel az elmúlt év során a közös célok megvalósításán dolgoztak.

Január 13. • Első díjban részesült *A legjobb elméleti előadás* kategóriában a Szegedi Tudományegyetem szociális medicina karának TDK-ján a Szegedi Keresztény Roma Szak kollégium korábbi orvostanhallgatója, Jáki Tamás. Az V. éves medikus *Előítéletes-e az orvostanhallgató?* című tudományos kutatása felhívta a figyelmet az orvosképzés szemléletformáló módszereinek széles körű alkalmazására.

Január 14. • Egyházmegyénk békési technikuma századik intézményként csatlakozott a Honvéd Kadét Programhoz. A GFE fenntartásában működő intézmény részéről Moldován-Garas Helga igazgató írta alá a megállapodást az egyetem békéscsabai kampuszán a Magyar Honvédséget képviselő Polyák András ezredessel.

Január 15. • *Dömötör-séta* címmel különleges programra várták az érdeklődőket a Szegedi Dóm Látogatóközpont munkatársai. A tematikus séta során a Dömötör-torony építésének, valamint az Aba-Novák Vilmos falfreskójával díszített keresztelőkápolna történetének legérdekesebb eseményeit ismerhették meg a résztvevők.

Január 18. • A keresztény egyházak az Ökumenikus Imahetet az egységért január 18–25. között rendezték. Az imahét keretében a székesegyházban Fekete Károly református püspök, Kondor Péter evangélikus püspök, Kiss-Rigó László püspök, valamint a szegedi keresztény közösségek felelős lelkipásztorai és híveinek képviselői részvételével tartottak ökumenikus istentiszteletet.

Január 19. • A csongrádi Nagyboldogasszony-templomban mintegy 600 hívő előtt tartott szentmisét Bőjte Csaba ferences rendi szerzetes.

Január 20. • Kiállításokkal és rendezvényekkel csatlakozott a CsaládKözPont által szervezett *Házasság hete* szegedi rendezvénysorozatához a Somogyi-könyvtár.

• „*Mert az orvos is ember*” címmel tematikus találkozót szervezett a Szent Dömötör Kórházlelkeszi Szolgálat a klinikai szakorvosoknak a szegedi Katolikus Házban.

Január 22. • A Gál Ferenc Egyetem szegedi Teológiai Kara nyílt napra várta a hitéleti tanulmányok iránt érdeklődőket.

Január 23. • *Pro Unitate in Christo*-díjat adományozott Benyik Györgynek, a Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia igazgatójának a Both Antal Teológiai és Kulturális Alapítvány kuratória. A díjat a debreceni református nagytemplomban adta át Fekete Károly, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke.

• Együttműködési megállapodást kötött a Békéscsabai Tankerületi Központtal a Gál Ferenc Egyetem. Az együttműködés célja, hogy az egyetem tevékenységével hozzájárulhasson a Békéscsabai Tankerületi Központ által fenntartott köznevelési intézmények fejlődéséhez.

Január 24. • Száztízezer forint adomány gyűlt össze a *Szeretet nevében Szent Erzsébet ünnepétől karácsonyig* elnevezésű jótékonsági akció során, melyet a Belváros Plébánia szervezett. Az adományt a Kálvária Védőotthon rászorultjaihoz juttatták el.

Január 28. • Kihirdette betlehemkészítő pályázatának eredményét a Szegedi Dóm Látogatóközpont. A szakmai zsűri által értékelt kategóriák legjobbjai a díjkiosztó ünnepségen vehették át ajándékaikat. A legtöbb pályamű a szegedi Gedói Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola diákjaitól érkezett.

Január 29. • Orgonasétára várták az érdeklődőket a Szegedi Dóm Látogatóközpont munkatársai. A tematikus séta során a székesegyház,

valamint az 1928–1930 között a pécsi Angster József és Fia Orgonagyárban készített főorgona történetével ismerkedhettek meg a látogatók.

Január 31. • A Magyar Légiipari Klaszter tagja lett a Gál Ferenc Egyetem. Palkovics László miniszter és Lepsényi István miniszteri biztos jelenlétében az ITM-ben tartott alapító ülésen a GFE is aláírta a Magyar Légiipari Klaszter Alapító okiratát, különös tekintettel a Békéscsabán elvégzendő felsőoktatási képzési feladatokra.

Február 1. • *Vendégségben az Úrnál* címmel nyílt vándorkiállítás a székesegyház nyugati tornyában.

Február 2. • Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén a székesegyházban Kiss-Rigó László püspök celebrálta az ünnepi szentmisét, melyen részt vettek a Szeged-Csanádi Egyházmegye területén dolgozó szerzetesközösségek, világi intézmények és az apostoli élet társaságának tagjai.

Február 3. • A Balassi-kard átadását megelőző hagyományos Balassi-emlékmise és a kardok megáldása a szlovéniai Lendva Alexandriai Szent Katalin-plébániatemplomában volt. A szentmisét Kiss-Rigó László püspök celebrálta.

• Folytatódott a Pasztorális Helynökség *Hét-köznapi teológia* című online előadás-sorozata, melynek előadója ezúttal Kovács József általános helynök volt.

Február 4. • Megkezdődött az elmúlt év végére megújult üllési Páduai Szent Antal Plébánia felújítása. Egy sikeres pályázatnak köszönhetően új közösségi teret, valamint új mosdókat alakíthatnak ki.

• A Gál Ferenc Egyetem és Gyula Város Önkormányzata szervezésében „*Képzés a jövőért – A jövő egészségügyi képzése*” címmel tartottak online konferenciát az V. Gyulai Felsőoktatás Napja keretében.

Február 5. • Közös ruhabörzét rendezett a Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitás és az ÁGOTA Alapítvány. A Csongor téri központ udvarán háromkamionnyi ruha, cipő és játék várta Tarján városrész rászoruló lakóit.

Február 7. • Ünnepeles keretek között Krakóban vehette át Szent Hedvig csontereklyéjét Negyela Zoltán ruzsai plébános.

Február 10. • Megnyílt a *Bálint Sándor Eucharisztia tisztelete* című időszaki kiállítás a Szege-di Dóm Látogatóközpontban. A kiállításon az érdeklődők megismerkedhettek a szegedi néprajztudós Eucharisztia tiszteletével, ennek tárgyi hagyatékával, valamint az Eucharisziáról szóló kutatásaival, írásaival.

• A lourdes-i Mária-jelenések évfordulójához közeledve a Belvárosi Plébánia közössége az idén is lourdes-i kilencedet végzett, melyre Szűz Mária tisztelőit várta.

• A szinodális folyamat 2. online konferenciáját rendezte a Pasztorális Helynökség „*Részvétel*” témában. Előadó: dr. Thorday Artilla plébános és Bucskóné Lehota Ágota volt.

Február 11. • A Betegek Világnapjáról emlékeztek meg a móravárosi Szent Kereszt-templomban, mely alkalmából szentmisét mutatott be Fazakas Attila kórházlelkész.

Február 12. • A Dóm Művészeti Szalon keretében a *Tényérvonal* című irodalmi estet láthatták az érdeklődők Borovics Tamás és Poroszlai Kristóf színművészek előadásában a Szegedi Dóm Látogatóközpontban.

Február 14. • Bence Lajos szlovéniai magyar költő és Elena Lavinia Dumitru román műfordító kapta az idén a Balassi Bálint-emlékkardot, melyet Budapesten, a Központi Papnevelő Intézet dísztermében adtak át. Az immár 26. kardátadási ceremónián a szablyát Kiss-Rigó László püspök nyújtotta át a kitüntetetteknek.

Február 15. • Ünnepezt a Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium: tíz évvel ezelőtt írta alá Kiss-Rigó László püspök az intézmény alapítólevelét.

Február 17. • *Hitre, tudásra – a piaristák 300 éve Szegeden* címmel nyílt kiállítás a Szegedi Dóm Látogatóközpontban.

Február 19. • Február 13–19. között rendezte egyházmegyénk Pasztorális Helynökségének

CsaládKözPontja a *Házasság hete* szegedi rendezvénysorozatát, melynek mottója: „*Maradjunk együtt!*” volt. A szentmiséken, előadásokon, kerekasztal-beszélgetéseken, kulturális esteken mintegy 1200 személyes érdeklődő vett részt, míg az online élményfőzésbe, illetve interaktív alkalmakba csaknem 500 házaspár kapcsolódott be.

Február 21. • A *keresztény misztikáról* című előadással folytatódott a Jezsuita Szabadegyetem. Az előadó dr. Görföl Tibor bölcész, teológus, a *Vigília* folyóirat főszerkesztője a Szent József-templom hittantermében várta az érdeklődőket.

Február 22. • „*Újra indulni Krisztustól*” mottóval face2Face imaestet szerveztek az Ifjúságpasztorációs Iroda munkatársai. A dőmban tartott alkalom előadója Kopasz István plébános volt.

• Interaktív online előadást tartott Gyulay Endre nyugalmazott püspök a Szent Dömötör Kórházlelkészi Szolgálat munkatársainak.

Február 24. • *Nagybőjti Füzet* címmel napi elmélkedéseket, gondolatokat tartalmazó kiadványt jelentetett meg az Ifjúságpasztorációs Iroda.

Február 25. • Megjelent a *Toronyirány* magazin 2022/1. száma, mely többek között beszámolt a kardszentelő Balassi-émlék-miséről és a Katolikus Társadalmi Napok szegedi programsorozatáról.

Február 26. • Gelsey Vilmosra emlékeztek halálának első évfordulóján a budapesti Fiumei úti temető Ave Domine kriptájában, ahol Kiss-Rigó László püspök celebrált szentmisét az életének 100. évében elhunyt báró Gelsey Vilmosért.

• Hamvazószerda előtti szombaton tartotta farsangi bálját az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia közössége. A Bálint Sándor Művelődési Házban rendezett farsangon mintegy száz fő vett részt.

Február 27. • Az orosz–ukrán háború borzalmai elől menekülő 30 kárpátaljai családnak biztosított menedéket a Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitás. A segélyszervezet munkatársai

Domaszéken, a Zöldfás Lelkigyakorlatos Házban helyezték el az Ukrajnából érkezőket, ahol a családok külön szobát, teljes körű étkezést és vitaminokat kaptak, továbbá orvosi ellátásukat is biztosították.

• Ezen a napon minden magyarországi katolikus templomban a szentmisék perselyadományait az egyházi fenntartású köznevelési intézmények, katolikus iskolák javára gyűjtötték.

Február 28. • A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia tavaszi rendes ülését tartotta a püspöki kar budapesti székházában.

Március 1. • A Gál Ferenc Egyetem szociális munka és karitás szakosai is csatlakoztak az egyházmegyei karitás adománygyűjtéséhez. Az egyetem gyulai hallgatói tanáraikkal együtt szervezték és továbbították az adományokat, melyekbe bevonták a szarvasi, békéscsabai és szegedi karokat is. A GFE szarvasi és békéscsabai kollégiumai 150 menekült elhelyezését ajánlották fel.

Március 2. • Megkezdődött a nagybőjti időszak. A székesegyházban az esti szentmisét Kondé Lajos pasztorális helynök mutatta be.

• Hamvazószerdán a Szegedi Katolikus Egyetemi Lelkészség összegyűlölt nagybőjtindító szentmisét tartott a dőmban.

• Budapesttől Gyuláig és Nagyváradig vettek részt az érdeklődők az MTA szakbizottsága online formában tartott konferenciáján az iskolai szociális munkával kapcsolatos tanácskozáson, melyre a Gál Ferenc Egyetem gyulai Szociális Munka Tanszéke is meghívást kapott.

Március 3. • A Pasztorális Helynökség *Hétköznap teológia* címmel hirdetett zoomsorozatának előadója Serfőző Levente oktatási helynök volt. Előadásának címe: *Bevezetés a kateketikába – új utak lehetősége.*

• Sándorfalván, a Szűz Mária Szent Neve-templomban tartott szentmisét Böjte Csaba ferences rendi szerzetes.

Március 4. • Ünnepeles házszenléssel nyitotta meg kapuit a Stella Maris Vendégház képzési

és közösségi központ Domaszéken. A többfunkciós épületet – mely modern képzési központ, közösségi tér és szálláshely egyaránt – Kiss-Rigó László püspök szentelte fel.

Március 7. • A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia az idei nagyböjtben is meghirdette hagyományos tartósélelmiszer-gyűjtési akcióját *Tartós szeretet* címmel. A gyűjtést ezúttal az ukrainai menekültek, valamint a háborús övezetben maradt rászorulóknak megsegítésére fordította a Katolikus Karitás.

Március 9. • A gyomaendrődi Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Gimnázium is csatlakozott a Honvéd Programhoz, így szeptembertől a gimnázium 9. évfolyamos diákjai közül nyolcan kadétként kezdhették meg tanulmányaikat.

Március 10. • Az algyői Szent Anna-templomban ezen a napon kezdődött a Szent József-kilenced, melyet minden szentmise után együtt imádkoztak a közösség tagjai, kérve Szent József pártfogását.

Március 15. • Több évtizedes lelkipásztori szolgálata, a papi utánpótlás nevelése és teológiai felkészítése érdekében végzett munkája, valamint az egyházmegye és a helyi közösségek kapcsolatát segítő tevékenysége elismeréseként a Magyar Érdemrend tisztikeresztje kitüntetést kapta dr. Kovács József kanonok, a Szeged-Csanádi Egyházmegye általános helynöke. A kitüntetést Budapesten, a karmelita kolostorban vehette át Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettestől Kovács József atya.

• Az algyői Szent Anna-templomban, valamint a szeged-móravárosi Szent Kereszt-templomban a szabadságharc áldozataiért ajánlották fel a szentmisét.

Március 18. • A *Magyarok a Kárpát-medencében* című előadással folytatódott a Dóm Művészeti Szalon 2022-es tavaszi évada. Benkő Péter Jászai Mari-díjas színművész önálló irodalmi estje a honfoglalástól napjainkig tartó időszakot ölelte fel.

• Megjelent Zakar Péter: *A Csanádi egyházmegye az 1848/49-es forradalom és szabadságharc időszakában* című könyve, mely az egyházmegye 1848–49-es történetét és az időszak papi életpályáit mutatja be.

Március 19. • A 100 templomi jótékonyági koncertsorozat keretében Mága Zoltán hegedűművész és László Boldizsár operaénekes adott hangversenyt a dómban. A telt házas koncert bevétele a háború borzalmai elől hazánkba menekülők megsegítésére ajánlották fel.

• Nagybőjti lelkinapra hívták az egészségügyben dolgozókat a Szent Dömötör Kórházlelkészi Szolgálat munkatársai. A Katolikus Házban rendezett alkalmat Veréb László atya, a Szent Gellért Szeminárium spirituális tartotta.

• A Boldogságos Szűz Mária jegyesének főünnepére készülve a Szent Gellért Szeminárium közössége kilencedet imádkozott Szent József ünnepén. A szentmisét Kovács József rektor mutatta be.

Március 20. • Nagybőjt 3. hétvégéjén Elek László SJ jezsuita atya vezette a papnövendékek rekolekcióját a Szent Gellért Szemináriumban.

Március 21. • Megkezdődött a kiskundorozsmai Keresztelő Szent János-templom homlokzatának renoválása. A beruházás a magyar templomfelújítási program keretében mintegy 15 millió forintból valósult meg.

Március 25. • Gyümölcstöltő Boldogasszony ünnepén a megfogant életekért tartottak ünnepi szentmisét a dómban. Az eseményt a Család-KözPont munkatársai szervezték.

Március 26. • Jótékonyági labdarúgó-mérkőzést rendezett a háború elől hazánkba menekülő családok javára a Szeged-Csanád Grosics Akadémia és a Ferencváros labdarúgócsapata. A Szent Gellért Fórumban játszott találkozó a labdarúgók a sport eszközével szerették volna támogatni a rászorulókat.

Március 28. • Március 28.–április 3. között rendezte az egyházmegye Ifúságpasztorációs Irodája hagyományos, önkéntes programját,

a „*Tesz-Vesz Tavasz*”-t. Az akció célja az volt, hogy ráébredjék a fiatalokat a teremtés és a természet fontosságára.

Március 29. • Ünneppélyes keretek között írta alá Palkovics László miniszter a budavári karmelita kolostorban a közfeladat-finanszírozási szerződéseket az egyházi felsőoktatási intézmények fenntartóival, köztük a Gál Ferenc Egyetem fenntartójával, Kiss-Rigó László püspökkel.

- A televíziós és rádiós műsorvezető, Süveges Gergő *Apakulcs* című előadásával folytatódott a CsaládEgyetem rendezvénysorozata a Katolikus Házban.

- Megkezdődött az öttömösi Kisboldogasszony- és a ruzsai Urunk színeváltozása templom homlokzatának felújítása. A teljes külső rekonstrukció kormányzati támogatásból, mintegy 15-15 millió forintból valósulhat meg.

Március 30. • Megkezdődött a csanyteleki plébánia korszerűsítése. A munkálatok során megújult a fűtésrendszer és az elektromos hálózat, valamint a teljes tetőszerkezet. A felújítás a Magyar Falu Program pályázatán elnyert, mintegy 27 millió forintból valósulhat meg.

Április 1. • Ünnepség keretében adták át a mezőhegyesi Nemzeti Ménesbirtok kapuja előtt felállított kőkeresztet. Szemcsányi Boldizsár Kossuth-díjas szobrászművész alkotását Kiss-Rigó László püspök áldotta meg református és evangélikus lelkipásztorok közreműködésével.

- A húsvétra való készüllet jegyében péntekenként közös keresztutat jártak a Szent Gellért Szeminárium vezetői és papnövendékei. Az elmélkedéseket a növendékek, míg az imádságokat Veréb László spirituális atya tartotta.

Április 2. • Esztergom adott otthont a római és görögkatolikus szemináriumok papnövendékei országos találkozájának. Az összejövetelen a szegedi Szent Gellért Szeminárium kispapjai előjáróikkal együtt vettek részt.

- Lelkinapra várták a gyászolókat és az özvegyeket a Katolikus Házba. Az alkalmat a CsaládKözPont munkatásai szervezték, az előadók

pedig Bezzegh Kelemen ferences atya, Erhardt Gyula és Bózsó Jánosné voltak. A rendezvényen mintegy 40 gyászoló vett részt.

Április 3. • Minden magyarországi katolikus templomban a Szentföldön élő keresztények megsegítésére gyűjtötték a perselyadományokat.

Április 4. • Közös városi rózsafüzér imára várták a híveket a Szent József-templomba. Az alkalom közös énekléssel kezdődött, ezt követően rózsafüzért imádkoztak, majd szentmise volt.

- A Nemzetközi Roma Nap alkalmából nyílt meg Bari Janó és Gaudi Márton roma származású képzőművészek *Szagrális bevéseések* című tárlata a József Attila Tanulmányi és Információs Központban.

- Életének 85., papságának 60. évében elhunyt Katona Pál címzetes prépost, püspöki tanácsos, nyugalmazott plébános.

Április 5. • A CsaládEgyetem előadására ezúttal Hódmezővásárhelyen várták az érdeklődőket. A prezentációt, melynek címe *Csodagyerek vagy „gyerekcsoda”? Tehetség gondozás és érzelmi intelligencia* volt, Uzsálné Pécsi Rita tartotta.

Április 7. • Folytatódott a Pasztorális Helynökség *Hétköznapi teológia* online sorozata. Ezúttal Rauscher Dóra OP és Hernády Krisztina OP *A szeretet ára* című előadását hallgathatták meg a zoomfelülethez kapcsolódó érdeklődők.

- Adománygyűjtést szervezett a Premontrei Női Kanonokrend tanodájának halmozottan hátrányos helyzetű gyermekei részére a gyulai Egészség- és Szociális Tudományi Kar Hallgatói Önkormányzata.

Április 8. • A Szegedi Katolikus Egyetemi Lelkészség 17. alkalommal szervezte meg a városi keresztutat, mely az alsóvárosi ferences templom előtt indult, és a várost átszelve érkezett a dómra.

Április 9. • A Katyánban meggyilkolt lengyel katonákra, valamint a szmolenszki légi katasztrófában életüket veszített lengyel államférfiakra emlékeztek a székesegyházban. A szentmisét Kiss-Rigó László püspök celebrálta.

• *Karinthtyráda – Óriási keresztretjtvény a női lélekről* című előadással folytatódott a Dóm Művészeti Szalon 2022-es tavaszi évada. A monodramát Haumann Petra színművésznő tolmácsolásában hallgathatta meg a közönség.

• Nagyböjti lelkinapra hívták a közösség felnőtt tagjait a Belvárosi Plébánia munkatársai. A Katolikus Házban rendezett egész napos alkalmat Kopasz István üllési plébános vezette.

Április 10. • A Szegedi Katolikus Egyetemi Lelkészesség este 8 órakor kezdődő szentmiséjének keretében mutatták be Szent Lukács evangéliumából a *Szenvedéstörténet* könnyűzenei feldolgozását a Szent Imre Szakkollégium hallgatói énekkel és szólóhangszeres kísérettel a dómban.

Április 11. • Megjelent a *Toronyirány* magazin idei második száma, melyben többek között a Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitászt kárpátjai magyaroknak nyújtott támogatásáról és a Gál Ferenc Egyetem oktatóinak állami kitüntetéseiéről olvashattak az érdeklődők.

Április 13. • A Szegedi Dóm Látogatóközpontban megnyílt Szekeres Erzsébet Magyar Örökség-díjas textilművész önálló kiállítása, melyet Kiss-Rigó László püspök nyitott meg.

Április 17. • Húsvétvasárnap az ünnepi szentmisét Kiss-Rigó László püspök celebrálta a dómban.

Április 21. • Sajtótájékoztatót mutatták be a Gál Ferenc Egyetem Bolberitz Pál Intézetének képzéseit, melynek a Kecskeméti Szakképzési Centrum adott helyet.

Április 22. • A Filharmónia Magyarország Orgonabérlet sorozatának keretében Matthias Höfs trombitaművész, valamint Szamosi Szabolcs orgonaművész adott koncertet a dómban.

• A Gál Ferenc Egyetem Egészség- és Szociális Tudományi Kara a negyedik kötelező szakmacsoportos képzést tartotta a budai Szent Ferenc Kórházban, melyen a cukorbetegség korszerű kezelése és gondozása témakörben 45 ápoló vett részt.

Április 23. • Szinódusi napot rendeztek a szegedi Katolikus Házban, melyet Serfőző Levente oktatási helynök, a téma egyházmegyei megbízottja tartott.

Április 24. • A rendőrség napján a móravárosi Szent Kereszt-templomban hálaadó szentmisét mutatott be Fazakas Attila plébános minden aktív és nyugállományú hivatásos rendőrért, illetve a szervezet elhunyt tagjaiért.

Április 25. • Lelkinapot tartott Szigeti Antal atya a Szent Dömötör Kórházlelkészi Szolgálat munkatársainak Békéscsabán. A téma a szenvedés volt.

Április 29. • Nemzetiségi Konferenciát tartott Szarvason a Gál Ferenc Egyetem Pedagógiai Kara *Nemzetiségi nevelés és oktatás új kihívásai és lehetőségei* címmel.

Május 1. • Ezen a napon ünnepeljük anyák napját. Ebből az alkalomból az algyői Szent Anna-templomban, valamint a móravárosi Szent Kereszt-templomban szentmise keretében köszöntötték az anyukákat és a nagymamákat.

• Szent József, a munkás ünnepén, a móravárosi Szent László király-templomban 60 elsőáldozó részesült áldásban a szentmise végén. A misében köszöntötték az édesanyákat és a nagymamákat is.

• *Vallásközi beszélgetések* címmel rendeztek ke-rekasztal-beszélgetést az Új zsinagógában. Az eseményen olyan témákat érintettek a különböző felekezetek képviselői, mint az egyház társadalmi szerepvállalása, az öngyilkosság megítélése. A beszélgetésen a Szeged-Csanádi Egyházmegyét Kondé Lajos pasztorális helynök képviselte.

• Hagyományos, tavaszi zárandoklatra várta közösségének ministránsait Thorday Attila plébános. Az újszegedi csoport szentmiséken szolgáló fiataljaihoz az édesapák is csatlakoztak, akikkel együtt indultak a pálosszentkúti kegyhelyhez.

Május 2. • Május 2–7. között Rómába zárandokoltak a szegedi Szent Gellért Szeminárium növendékei és előjárói. A zárandoklat legérté-

kesebb pillanata a Ferenc pápával való találkozás volt a május 4-i általános kihallgatás alkalmával.

- Megkezdődött a ferencszállási Rózsafüzér Királynője-templom felújítása. A felújítás költsége mintegy 8 millió forint volt; a rekonstrukció a hívek adományából, valamint a Szeged-Csanádi Egyházmegye támogatásával valósulhatott meg.

Május 3. • A *Milyen lakás illik hozzám?* című előadással folytatódott a CsaládKözPont által szervezett CsaládEgyetem programsorozata. A Katolikus Házban rendezett alkalom előadója Flieg Andrea jogász, a *Képmás* magazin szerzője volt.

- Ferenc pápa Michael Wallace Banach memphisi címzetes érseket Magyarország apostoli nunciusává nevezte ki.

Május 4. • Tudományos Diákköri Konferenciát rendezett a Gál Ferenc Egyetem szarvasi Pedagógiai Kara. Az esemény keretében kiállításmegnyitó, versenyek és koncert várta az érdeklődőket.

Május 8. • A felsővárosi Szent Miklós-templomban Cristina Struta temesvári orgonaművész koncertjét hallgathatta meg a mintegy 150 érdeklődő.

- A móravárosi Szent Kereszt-templomban Szent Flóriánnak, a tűzoltók védőszentjének ünnepéhez kapcsolódva a hivatásos, az önkéntes és a nyugállományú tűzoltókért ajánlották fel a szentmisét.

Május 10. • Bálint Sándor-emléknapot rendeztek Szegeden, melynek keretében megemlékezések, koszorúzások voltak a város számos pontján.

Május 13. • A szeged-felsővárosi Szent Miklós-templomban Fatimai imnapot tartottak. A programban Mária-köszöntő, rózsafüzér imádság és litánia, valamint ünnepi szentmise szerepelt, melyet Kondé Lajos pasztorális helynök mutatott be.

Május 14. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye ötödik alkalommal szervezte meg az óföldrégi találkozót és zárandoklatot, melyre több százan érkeztek. A szabadtéri szentmisét Serfőző Levente oktatási helynök mutatta be.

- Idén is csatlakozott a Nemzeti Örökség Intézete által hirdetett Emlékhelyek Napja programsorozathoz a Szegedi Dóm Látogatóközpont. Az intézmény munkatársai Dömötör-, Aba-Novák, valamint Árvízi sétákkal várták a látogatókat.

- Az esti szentmise után Willibald Guggenmos svájci orgonaművész hangversenyét hallgathatták meg az érdeklődők a székesegyházban.

Május 15. • A mentők napjához kapcsolódóan az életmentésben élenjáró orvosok és egészségügyi dolgozók tiszteletére ajánlották fel a szentmisét a móravárosi Szent Kereszt-templomban.

Május 16. • Húszéves jubileumát ünnepelte a Szeged-Csanádi Egyházmegye papi közössége. A szőregi összejövetelen részt vevő tizenkét plébános az elmúlt évtizedek tapasztalatairól, a pasztorációt érintő kérdésekről és aktuális pápai megnyilatkozásról beszélgetett.

- A húsz éve alapított nyugdíjasakadémiát ünnepelték a Gál Ferenc Egyetem gyulai karán. A jubileumi rendezvényen díszoklevelet vehettek át az oktatók és a több kurzust végző nyugdíjasok.

Május 19. • Az egyházzenei hónap záróeseményeként a szegedi Rókusi Általános Iskola Gyermekkarának és a Kicsinyek Kórusának ünnepi hangversenyét hallgathatta meg a közönség a Szent Rókus-plébániatemplomban.

Május 21. • A „Tony – Szeressétek egymást és tiszteljétek atyátok emlékét...” című előadással folytatódott a Dóm Művészeti Szalon 2022-es tavaszi évada. A Szegedi Dóm Látogatóközpontban bemutatott darab főszereplője Tordai Teri Kosuth-díjas színművésznő volt.

- Ezen a napon ünnepelte búcsúját a 180 éves csanyteleki Nepomuki Szent János-templom közössége. A rendezvény a Kisteleki Harmónia Egyesület kórusának előadásával kezdődött,

majd ünnepi szentmisét celebrált Antal Imre plébános.

Május 22. • A plébánosi szolgálatát Gyulán kezdő Apor Vilmosra emlékeztek a Nádi Boldogasszony-templomban.

- Jubiláns házasságok szentmiséjét tartották a mórakalmi Szent László király-templomban. Az ünnepi alkalomra 75 pár érkezett, akik a mise végén áldásban részesültek.

Május 23. • „Megyénapot” szerveztek a Szeged-Csanádi Egyházmegye papnövendékei. A szegedi Szent Gellért Szemináriumban rendezett találkozó célja a növendékek és a szolgáló papság találkozása és kapcsolatépítése volt. Az ünnepi szentmisét Szigeti Antal békéscsabai plébános mutatta be.

Május 26. • Mindszenty-napokat rendeztek május 26–28. között Makón. Az eseménysorozat zárónapján az ünnepi szentmisét Kiss-Rigó László püspök celebrálta a Szent István király-templomban.

- Újabb állomásához érkezett a csongrádi Szent Rókus-templom felújítása: daruval leemelték az épület toronysüvegét.

Május 27. • Negyvenöt zsák adomány gyűlt össze a Szegedi Dóm Látogatóközpont február végén közzétett felhívására, mellyel a háborús helyzet miatt hazájukat elhagyni kényszerülő, Szegeden és környékén elszállásolt ukrainai családokat segítették.

- Plébániai irodai munkatársaknak szervezett workshopot a Pasztorális Helynökség a Szegedi Dóm Látogatóközpontban.

Május 29. • A tarjánvárosi Szent Gellért-templomban az esti szentmisén közreműködött, majd azt követően az *Egyházzenei Fesztivál* keretében rendezett koncerten fellépett Bednarik Anasztázia orgonaművész.

- Az algyői Szent Anna-templomban szentmise keretében tartották a közösség hittanosainak első szentáldozását. Az alkalmat követően a fiatalokat „kakaópartira”, míg a felnőtteket szertvendégségre várták.

Május 30. • Kétnapos Országos Gyermekvédelmi Konferenciát rendezett a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató és az ÁGOTA Alapítvány a szegedi IH rendezvényközpontban. A *Mi felelősségünk...* című szakmai rendezvény fókuszában a családjukból kiemelt, sokszor súlyosan traumatizált gyermekek álltak.

Június 1. • Megjelent a *Toronyirány* magazin 2022/3. száma. A kiadványban többek között a Szent Gellért Szeminárium papnövendékeinek és előjáróinak római zárándoklatáról és az egyházmegye hívó közösségének óföldről találkozójáról olvashattak az érdeklődők.

- Sikeres KEHOP-pályázatnak köszönhetően korszerűsödött a gyomaendrői Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Gimnázium energetikai rendszere. A felújítás a Széchenyi 2020 program keretében, 112 millió forint európai uniós támogatással valósult meg.

Június 4. • A *Con Spirito Egyházzenei Fesztivál* kiemelt koncertjére várták a közönséget a székesegyházba. A Filharmónia Magyarország szervezésében megvalósuló hangversenyen Haydn és Hummel művei hangzottak el.

Június 5. • Pünkösöd ünnepén a székesegyházban Kiss-Rigó László püspök celebrálta az ünnepi szentmisét, és részesítette a bérmlás szentiségében az arra felkészült fiatalokat.

Június 6. • Pünkösdhétfőn Ferencszálláson az ünnepi szentmisét Kiss-Rigó László püspök celebrálta, melynek keretében átadták a felújított templomot.

- Családi napot tartott a tarjánvárosi Szent Gellért Plébánia. Az alkalom egyben Benyik György plébános 70. születésnapja is volt, aki 2011 óta szolgálja a tarjánvárosi hívó közösséget.

- Egyházközségi juniálist szervezett a Belvárosi Plébánia közössége a Katolikus Házban.

Június 7. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye papjai közül Salamon László, Bauer Csaba és Perlaki György ünnepelte ezüstmiséjét, pappá szentelésének 25. évfordulóját.

• Philip Brisson amerikai orgonaművész adott hangversenyt a dómban. A műsorban többek között Bach és Césár Franck művei csendültek fel.

Június 11. • A Szeged Klebelsberg-telepi Polgári Kör Egyesület a városrész polgárainak kezdeményezésére, a telepet alapító vasutasok és gróf Klebelsberg Kuno tiszteletére emlékművet avatott, a szobrot Kiss-Rigó László püspök áldotta meg.

Június 13. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye sikeres pályázatának köszönhetően megújult a gyulai Nádi Boldogasszony Plébánia Községi Házának energetikai rendszere. A korszerűsítésre mintegy 137 millió forintot fordítottak.

• Hittábort szervezett a gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyermekek számára a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató Egyházi Módszertani Intézményrendszere. Az egyhetes tábornak a Tass-Alsószenttamásiban található ÁGOTA Falva adott otthont, ahová az ország számos megyéjéből 23 fiatal érkezett.

Június 14. • A Dante-évhez kapcsolódó koncerten Liszt Ferenc: *Ünnepi hangok* című szimfonikus költeménye, valamint Tóth Péter: *Isteni pokol* című oratóriuma hangzott el a székesegyházban a Szegedi Szimfonikus Zenekar és a Vaszzy Viktor Kórus előadásában.

Június 15. • Gyulán, a Nádi Boldogasszony-kegytemplomban, az olajszentelési szentmise keretében Kiss-Rigó László püspök diakónussá szentelte Aleksza János és Tapodi Krisztián papnövendéket.

• Úrnapjának előestéjén világméretű szentségimádás volt, melyhez taizéi énekes imaórával az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia közössége is csatlakozott a Torontál téri templomban.

Június 16. • Pro Catechesi-díjat vehetett át Kiss-Rigó László püspöktől az egyházmegye két hitoktatója a katekéták Te Deumán az alsóvárosi Havas Boldogasszony-templomban. A Szeged-Csanádi Egyházmegye által alapított díjat Gye-

kiczki István Győzőné szarvasi és Soczó Géza gyomaendrődi hitoktató kapta.

Június 18. • Az Óbudai Danubia Zenekar koncertjével kezdődött a népszerű *Dómkerti Zenés Esték* 2022-es programsorozata a Püspöki Székház udvarán.

Június 19. • Tanévzáró szentmisét tartott a Szegedi Katolikus Egyetemi Lelkészség a dómban.

• Úrnapja ünnepéhez kapcsolódva a szentmisét követően ünnepi körmenetet tartottak az algyői Szent Anna-templomban és a Szeged-móravárosi Szent Kereszt-templomban.

• Egész napos szentségimádásra várták a híveket a szegedi Szent Gellért-templomba, ahol a közösség tagjai imáikat a békéért, illetve az orosz-ukrán háború áldozataiért ajánlották fel.

• Hármass ünnep volt a balástyai hívó közösség életében. Egyrészt Úrnapja ünnepe, másrészt megemlékezés a templom védőszentjéről, Páduai Szent Antalról, illetve a tanév végi hálaadás. A szentmisét Antal Imre plébános celebrálta a Szent István király-templomban.

Június 20. • *Képes vagy rá!* mottóval tábort szervezett a Szeged-Csanádi Egyházmegye Ifjúságpasztorációs Irodája, valamint a Szent Gellért Szeminárium papnövendékeinek egy csoportja. A négynapos, Domaszék-Zöldfáson rendezett Forrás táborban kézműves, sport- és szabadidős programokba kapcsolódhatott be 45 nehéz sorús fiatal.

Június 21. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye által fenntartott köznevelési intézményekben dolgozó pedagógusok és munkatársak a Szent Gellért Fórum rendezvénycsarnokában ünnepi szentmise keretében adtak hálát az elmúlt tanévért, majd részt vettek a tiszteletükre adott fogadáson.

Június 23. • Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia nyári esti társaskörének keretében Fabulya Andrea és Sallay Gergely *Életigen* című előadását hallgathatták meg az érdeklődők.

Június 25. • Búcsúi szentmisét tartottak a felszentelés századik évfordulóját idén ünneplő

orosházi Jézus Szíve-templomban. A misét Böcskei László nagyváradai püspök celebrálta.

Június 26. • Ezen a napon ünnepelte a település hívő közössége a kiskundorozsmai Keresztelő Szent János-templom építésének 200. évfordulóját.

Június 29. • Adriano Falcioni olasz orgonaművész adott hangversenyt a székesegyházban.

Június 30. • Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia szervezésében Csányi Sándor: *Megkísérlek kísérletezni – avagy Elektromos és mágneses jelenségek* című előadását hallgathatták meg az érdeklődők a plébánia nagytermében.

Július 1. • A magyar egészségügy napja alkalmából a szentmisét az egészségügyben dolgozókért ajánlották fel a szegedi II. Kórház Szent Kereszt-kápolnájában.

• Idén harmadik alkalommal vettek részt a Szeged-Csanádi Egyházmegyéből érkező családok (190 fő) a zánkai Családi Erzsébet-táborban.

Július 2. • Az *Egyházi épített örökség védelme és támogatása* című sikeres pályázatnak köszönhetően 15 millió forintból és a hívek 5 millió forint értékű adományából újabb felújítási munkálatokat végeztek a szarvasi Szent Klára-templomban. A hálaadó szentmisét Kiss-Rigó László püspök celebrálta.

Július 3. • Hálaadó szentmisét tartottak a részben felújított algyői Szent Anna-templomban. A szentmisét követően szeretetvendégségre hívta a közösség tagjait Fazakas Attila plébános.

Július 4. • Idén 19. alkalommal rendezte az Ifjúságpasztorációs Iroda az Egyházmegyei Nyári Tábor. A tábor helyszíne Domaszék-Zöldfás volt, mottója pedig: „Bevállalod?”. Az egy hét alatt a szervezők 60 lelkes fiatallal járták körbe az emberi élet határait a kapcsolatokon, külső és belső határokon keresztül.

Július 5. • Befejeződött a zákányszéki Szentháromság-templom külső és belső felújítása. A homlokzat festése, a nyílászárók javítása, a tető tisztítása a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. 14,5 millió forintos támogatásával valósult meg.

Július 7. • Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia szervezésében a Szegedi Szülők Kórusa adott hangversenyt a plébánia nagytermében.

Július 9. • Szatymaz község díszpolgára címet adományozták Sutka Istvánnak, a szatymazi Szent István király-templom plébánosának. Az atya az elismerést a falunap nyitóünnepségén vehette át Barna Károly polgármestertől.

Július 10. • Hagyományos aratóünnepet tartottak a zákányszéki Szentháromság-templomban. Az ünnepi szentmisét Galaczi Tibor piarista szerzetes celebrálta.

• Tihanytól Pannonhalmáig zárandokolt öt szeged-csanádi édesapa és fiaik július 10–16. között a CsaládKözPont munkatársainak vezetésével. A zárandoklat lelkiségét az út során érintett szent helyek és az útvonalra kidolgozott programok adták.

Július 16. • Az esti szentmisét követően Magda Dávid orgonaművész koncertjét hallgathatta meg a közönség a tarjánvárosi Szent Gellért-templomban.

Július 18. • Színes programok várták azt a harminc gyermeket, akik részt vettek a tarjánvárosi Szent Gellért Plébánia hagyományos hittantáborában. Az ötnapos tábor programját kézműves foglalkozások, szabadtéri játékok, mesedélutánok, valamint kirándulások színesítették.

Július 20. • J. S. Bach, Vivaldi és Telemann ismert művei csendültek fel a népszerű Dómkerti Zenés Esték koncertjén Ábrahám Márta hegedűművész és az Ábrahám Consort régizenei együttes előadásában a Püspöki Hivatal udvarában.

Július 21. • A Magyarország Kicsi Nagykövete elnevezésű program Csongrád-Csanád megyei döntőseit köszöntötték a Szegedi Dóm Látoгатóközpontban. A versenyzőknek Kondé Lajos pasztorális helynök adta át a díjakat és az ajándékokat.

Július 22. • Középkori fegyver- és harci bemutatóval, apródiskolával, íjászkutatással és gyer-

mekprogramokkal emlékeztek a nándorfehérvári diadalra Szegeden, a Mátyás király téren. A kulturális programsorozat a Szegedi Dóm Látogatóközpontban rendezett harangtörténeti konferencia nyitotta meg.

Július 24. • A Makó-belvárosi Szent István király-plébániatemplom kis kápolnájában Perlaki György mutatott be ezüstmisét.

Július 26. • Szent Anna és Szent Joachim ünnepén a nagyszülőket és az időseket ünnepelte a felsővárosi Szent Miklós Plébánia közössége. A kolostor nagytermében előadással, majd a templomban szentmisével köszöntötték a szépkorúakat.

Július 27. • Július 27–30. között rendezték a Szeged-Csanádi Egyházmegye Gelsey Vilmos Pedagógiai Intézete szervezésében a *IV. Kárpát-medencei Nyári Pedagógus Akadémiát*. A GFE Gazdasági Karán tartott négynapos konferencián százhatvan külhoni magyar pedagógus vett részt.

Július 28. • *Most játszanak a szavak* címmel Savanya István műsorát láthatták az érdeklődők a Szegedi Dóm Látogatóközpontban. A Magyar Arany Érdemkereszttel kitüntetett művész zenés-verses előadással várta a szegedi közönséget.

Július 31. • Ünnepi hálaadó szentmise keretében köszöntötték Kovács Péter esperest születésének 60., pappá szentelésének 35. és gyulai plébánossá kinevezésének 15. évfordulója alkalmából Gyulán, a Nádi Boldogasszony-kegytemplomban. A szentmisét Kiss-Rigó László püspök tartotta, melyet követően Görgényi Ernő polgármester Gyula városért kitüntetést adományozott az egyházközség püspöki helynökének.

• Az Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia és a Magyar Autóklub közös szervezésében járműszentelést tartottak Újszegeden a Torontál téri parkolóban. A hívek autóit, motorjait és kerékpárjait Thorday Attila plébános áldotta meg.

Augusztus 1. • Személyi változásokról döntött Kiss-Rigó László püspök, melynek értelmében

egyházunk hét plébánosa új szolgálati helyre került, vagy oldallagosan lát el plébániákat. Aleksza János diakónus Orosházára, Tapodi Krisztián diakónus pedig Csongrádra került gyakorlatra.

Augusztus 3. • Idén 25. alkalommal rendezték meg az ÁGOTA Tábor. A tíznapos, felszabadult kikapcsolódást nyújtó programokon 360 állami gondoskodásban élő gyermek vehetett részt Tass-Alsószenttamáson.

Augusztus 4. • Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánián Kerekes Péter: *Szeged középkori vallási emlékei* című előadását hallgathatták meg az érdeklődők.

• Szamosi Szabolcs orgonaművész, valamint Sebestyén Márta énekművész adott nagy sikerű hangversenyt a Makó-belvárosi Szent István király-plébániatemplomban.

Augusztus 5. • Az egyházmegye hitoktatásának hatékonyabb szervezése érdekében Kiss-Rigó László püspök megalapította a Szeged-Csanádi Egyházmegye Kateketikai Intézetét (SZEKI). A szervezet önálló belső jogi személyiségként működik, igazgatója Serfőző Levente oktatási helynök lett.

• *Bor és naplemente – Borkóstoló a szegedi dóm tornyában* címmel különleges programra várták az érdeklődőket a Szegedi Dóm Látogatóközpontban.

Augusztus 6. • Hagyományos Havas Boldogasszony búcsúját tartotta a szeged-alsóvárosi ferences plébánia a Mátyás téri templomban, illetve a kolostorkertben.

• Hagyományos katolikus bált rendeztek Ruzsán. A hangulatos esten a hívő közösség mintegy 150 tagja vett részt. A bál bevételét az Urunk színeváltozása templom két új ereklyetartójának kialakítására fordították.

Augusztus 7. • Több mint egyéves restaurálást követően visszakerült eredeti helyére a mindszenti Mindenszentek-templom százalagos főoltárképe. A monumentális alkotást hálaadó mise

keretében szentelte fel újra Kiss-Rigó László püspök.

Augusztus 11. • Megjelent a *Toronyirány* magazin negyedik száma, mely többek között a Mindszenty József bíboros 73 évvel ezelőtti, makói látogatásának tiszteletére rendezett ünnepségsorozatról és a Gál Ferenc Egyetem gyulai karának diplomaátadójáról számolt be.

Augusztus 14. • Hagyományos búcsúját ünnepelte a gyulai Nádi Boldogasszony Plébánia közössége. A kegytemplomban tartott ünnepi szentmisét Kiss-Rigó László püspök celebrálta.

- A csongrádi Nagyboldogasszony Plébánia búcsúján az ünnepi szentmise szónoka Serfőző Levente oktatási helynök volt.

- A Szent Koronáról nyílt fotókiállítás a szatymazi Szent István király-templomban. Az *Évszázadok tanúi – a magyar koronázási jelképek* című tárlat anyagát a Magyar Örökség-díjas Szelényi Károly képeiből válogatták.

Augusztus 15. • Nagyboldogasszony ünnepén tartotta búcsúját a zákányszéki Szentháromság Plébánia közössége. Az ünnepi alkalom rózsafüzér imával kezdődött, majd szentmise következett, melyet Czank Gábor gyomaendrődi plébános celebrált.

- Fogadalomtételének 25. évfordulóját ünnepelte Jyothi Jampana szalvatoriánus nővér, akinek a tiszteletére a szentmisét Kiss-Rigó László püspök ajánlotta fel a dómban. Az indiai származású nővér 2006-ban érkezett hazánkba, előbb Budapesten szolgált, jelenleg pedig a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató pasztorális munkatársaként dolgozik.

Augusztus 18. • Felszentelésének 250. évfordulója alkalmából *Hűséggel a hitben. Szemelvények a makói Szent István Király Plébániatemplom 250 évéből 1772 – 2022* albumot adott ki a plébánia közössége. A könyvbemutatót ezen a napon tartották.

Augusztus 19. • A Filharmónia Magyarország hagyományos OrgonaPont sorozatának keretében Sebestyén Márta énekművész és Szamosi

Szabolcs orgonaművész adott hangversenyt a szatymazi Szent István király-templomban. A *Nyújtsd ki mennyből* című koncertre mintegy kétszázan voltak kíváncsiak.

Augusztus 20. • Államalapító Szent István király emlékére rendezett ünnepséget Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata, melyen az új kenyeret Kondé Lajos pasztorális helynök áldotta meg.

- A megújult Nagyboldogasszony-templomban tartotta ünnepségét Pusztamérges község közössége. Papp Sándor polgármester beszédét követően a Szent Ágoston Katolikus Általános Iskola és Óvoda diákjai mutatták be műsorukat.

- A hívek adományának köszönhetően kettős kereszttel gazdagodott a szentmihályi Szent Mihály-templom kertje. A szimbolikus motívumokkal díszített alkotást Szekeres Zoltán faragómester készítette. A keresztet szentmise keretében adták át a plébánia közösségének.

Augusztus 23. • *Hermeneutika avagy a bibliai szövegértelmezés változatai* címmel nemzetközi biblikus találkozót szervezett a Szegedi Nemzetközi Biblikus Konferencia Alapítvány. A Szegedi Dóm Látogatóközpontban tartott tanácskozáson 69 hazai és külföldi előadó prezentációját hallgathatta meg a közönség.

Augusztus 25. • A Jazzation a cappella énekegyüttes műsorát hallgathatta meg a közönség a Dómkerti Zenés Esték záró koncertjén a Püspöki Hivatal udvarán.

- Szentmisével emlékeztek a 70 éve elhunyt Dehény Lajos festőművészre a makó-bogárzói Páduai Szent Antal-templomban. A misét Tracsek Oszkár tótkomlói plébános celebrálta az alkotó tiszteletére.

- Egy, a közösséget összekovácsoló, háromnapos programmal kezdődött a Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium 29 hallgatójának idei tanéve, melynek első napján a cigánysággal kapcsolatos társadalmi problémák és az identitás szerepe állt a középpontban. A program Egerben folytatódott, ahol a diákok részt vettek a Keresz-

tény Roma Szakkollégiumi Hálózat országos tanévnnyitó ünnepségén és vetélkedőin.

Augusztus 26. • Az Orgonapont szegedi koncertsorozata a Határon Túli Magyar Zenészek Szimfonikus Zenekara és a Purcell Kórus közös hangversenyével folytatódott a székesegyházban.

Augusztus 31. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye által támogatott szegedi GEMMA Fejlesztő Iskola új épületének ünnepélyes átadóján jelen volt Novák Katalin köztársasági elnök; az új épületszárnyat Kiss-Rigó László püspök áldotta meg.

• Helyére illesztették a csongrádi Szent Rókus-templom új, öt és fél tonnás toronysüvegét, melyet Ócsai Sándor toronyépítő mester készített. Az 1818-ban épült torony formavilágához hű rézfedésű új süveget Tótsi Bálint plébános áldotta meg.

Szeptember 1. • Dr. Kozma Gábor, aki 15 éven keresztül szolgálta rektorként a Gál Ferenc Egyetemet, augusztus 31-től visszatért a Pázmány Péter Katolikus Egyetemre. Utódként prof. dr. Dux László vette át öt évre szóló rektori kinevezését a köztársasági elnöktől.

• Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia szervezésében, Talló Éva *Medjugorjében jártam* című útibeszámolóját hallgathatták meg az érdeklődők a plébánia nagyertermében.

• A 175 éves szentesi Szent Anna-templom homlokzati festését 33,5 millió forintból valósították meg.

• Megszentelték az elsők iskolatáskáit a baksai Szent Miklós Katolikus Általános Iskola és Óvoda tanévnnyitó ünnepségén, melyet a Jézus Szíve-templomban tartottak. A szentmisét Amanso Brendan Chika káplán celebrálta.

Szeptember 3. • A Kateketikai Iroda szervezésében a Szeged-Csanádi Egyházmegye hitoktatói Orosházán tartották tanévnnyitó értekezletüket, melyet követően Serfőző Levente oktatási helynök celebrálta a Veni Sancte szentmisét a Jézus Szíve-templomban.

Szeptember 4. • Az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark egyik legjelentősebb ünnepét, a Szobori búcsút rendezték, melynek kiemelt eseménye a Kisboldogasszony-napi búcsúi szentmise volt, amit Antal Imre plébános mutatott be.

• Veni Sancte szentmisét tartottak a szegedi Szent Gellért-templomban, mely egyben a cserkészélet megnyitó mise is volt.

Szeptember 5. • A Szeged-Csanádi Egyházmegye által fenntartott köznevelési intézményekben dolgozó pedagógusok és munkatársak a domban, szentmise keretében tartották tanévnnyitó ünnepségüket a SZEGEKIF szervezésében. A Veni Sancte szentmisét Kiss-Rigó László püspök celebrálta.

Szeptember 8. • Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia közössége szeptember 8–12. között rendezte a hagyományos Mária-napokat. A programsorozatban rózsafüzér, szentségimádás, énektanulás és orgonakoncert szerepelt, és minden este szentmisével zárult.

Szeptember 11. • Tanévnnyitó szentmisére vártak a Belvárosi Plébánia közösségéhez tartozó diákokat és tanáraikat a székesegyházban. A szentmisére a gyerekeket magukkal vitték az iskolatáskájukat, melyre – és az egész tanéves munkára – a liturgia keretében Isten áldását kérték.

• Tanévnnyitó szentmisét és iskolatáska-szentelést tartottak a szegedi Szent Miklós-templomban. A szentmisét Fazakas Attila plébános celebrálta.

Szeptember 12. • A Szegedi Katolikus Egyetemi Lelkészszék, a Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium és a Szent Imre Szakkollégium tanévnnyitó Veni Sancte szentmiséjét tartották a székesegyházban, melyet Kiss-Rigó László püspök mutatott be.

Szeptember 13. • *TEREMTÉS* címmel megnyílt Kovács Jenő szobrászművész kiállítása a Szegedi Dóm Látogatóközpontban. A tárlatot Kovács József általános helynök nyitotta meg.

Szeptember 14. • A Gál Ferenc Egyetemen dolgozó oktatók és munkatársak, valamint az intézmény hallgatói Veni Sancte szentmise keretében tartották meg központi tanévnyitó ünnepségüket. A szentmisét Kiss-Rigó László püspök celebrálta.

• A Szent Kereszt felmagasztalásának ünnepén a Pasztorális Helynökségének munkatársai is csatlakoztak az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsának felhívásához, és két órán keresztül imádkoztak a békéért a dóm Szentségi kápolnájában.

Szeptember 16. • Kiss-Rigó László püspök mutatott be szentmisét a Szent Gellért Szeminárium kápolnájában, megnyitva ezzel a szemináriumi tanévet. A 2022/2023-as évben nyolc papnövendék kezdte meg tanulmányait Szegeden.

Szeptember 18. • Búcsúi szentmise keretében ünnepelte részben felújított templomának, valamint az új lourdes-i barlang átadásának megáldását a móravárosi Szent Kereszt Plébánia közössége.

Szeptember 19. • Megkezdődött a Katolikus Társadalmi Napok programsorozata Szegeden. Az esti ökumenikus istentiszteleten Balog Zoltán, a Dunamelléki Egyházkerület püspöke és Kiss-Rigó László püspök hirdetett ígét a dóm-ban.

• Rófusz Ferenc Oscar- és Kossuth-díjas animációs filmrendező *Az utolsó vacsora* című filmjének vetítésére várták az érdeklődőket a Szegedi Dóm Látogatóközpont konferenciatermébe. A vetítést követően a rendezővel Liszkai Tamás röszei plébános beszélgetett.

Szeptember 20. • A KATTÁRS keretében megnyílt a *Magyar katolikus jelenlét a világban* című kiállítás a GFE Klebelsberg-termének előterében, majd Azbej Tristan államtitkár tartott előadást a Hungary Helps programról az egyetem nagytermében.

Szeptember 21. • A KATTÁRS programsorozatának részeként *Mérlegen az élethez való jog*

és az önrendelkezés joga címmel kerekasztal-beszélgetés volt a Szegedi Dóm Látogatóközpontban.

Szeptember 22. • A KATTÁRS ünnepi nyitó szentmiséjét 18 órától Veres András győri megyéspüspök, az MKPK elnöke celebrálta a dóm-ban.

• Megkezdődött a Szent Gellért Fesztivál, melynek keretében neves külföldi és magyar művészek léptek fel a székesegyházban, valamint a Szegedi Dóm Látogatóközpontban rendezett koncerteken.

Szeptember 23. • A KATTÁRS részeként, *Megújulni közös értékeinkben* címmel egyháztörténeti konferenciát rendeztek a GFE Klebelsberg-termében.

Szeptember 24. • Az egyházmegye első püspöke, a vértanú Szent Gellért ünnepéhez kapcsolódó ünnepi szentmisét Kiss-Rigó László püspök celebrálta a székesegyházban.

• A Katolikus Társadalmi Napok országos programsorozathoz kapcsolódva rendezte az Ifjúsági Pasztorációs Iroda a Szent Gellért Ifjúsági Találkozót.

• A Dóm téren egyházmegyei iskolák bemutatója, 40 kiállító, gitárkoncert, mesedélután, valamint Tóth Gabi és Ákos koncertje várta a kilátogatókat.

• *Repülünk a szívünk tavaszán* címmel Paplakerti jótékonyági koncertet rendezett az eleki Sarlós Boldogasszony Plébánia közössége. Az adományokat a templom külső felújítására fordították.

Szeptember 25. • A KATTÁRS rendezvényeihez kapcsolódó ünnepi szentmisét Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek celebrálta a dóm-ban.

• Befejeződött a Katolikus Társadalmi Napok szegedi rendezvénysorozata. A Szeged-Csanádi Egyházmegye társrendezésében megvalósult KATTÁRS programjain mintegy 2500 érdeklődő volt, a szentmiséken kb. 1500 fő vett részt,

a koncertekre 8000-en voltak kíváncsiak, míg a Dóm téri családi napra több ezren látogattak ki.

• Búcsúi ünnepét tartotta a tömörkényi Szent Máté Plébánia közössége. Az ünnepi szentmisét Kovács Zoltán plébános tartotta.

Szeptember 27. • A CsaládEgyetem őszi szemeszterének nyitó szemináriumán Uzsálné Pécsi Rita neveléskutató *Bízz benne(m)! – Mire képes a bizalom a nevelésben és a vezetésben?* címmel tartott előadást a szegedi Katolikus Házban.

Szeptember 29. • Szeptember 29–30. között a Gál Ferenc Egyetem gyulai Egészség- és Szociális Tudományi Karán immáron harmadik alkalommal rendezték a *Táplálkozástudományi Szakemberek Országos Konferenciáját*.

Október 1. • Algyő önkormányzata az *Algyő nagyközségért* címet adományozta Fazakas Attilának, a Szent Anna-templom korábbi plébánosának.

Október 2. • Pályázati forrásból újult meg a csongrádi Szent József-templom és a plébánia-épület homlokzata. Hálaadó ünnepi szentmise keretében Kovács János alezredes, nyugalmazott katonai lelkész és Tópsi Bálint plébános áldotta meg az épületeket.

• Ezen a napon rendezték a hagyományos ópusztaszeri templombúcsút, melynek keretében átadták a felújított plébániahivatalt. Az ünnepi szentmisét Kiss-Rigó László püspök celebrálta.

• Búcsúját ünnepelte a tarjánvárosi Szent Gelért Plébánia közössége. A szentmise főcelebránsa Liszcai Tamás rózskei plébános volt.

• Szent Ferenc-napi jótékonsági főzést rendeztek a szeged-alsóvárosi ferences templom előtti téren. A becsületkasszába a Szent Ferenc szegénykonyha támogatására gyűjtöttek adományokat.

• Jótékonsági hangversenyt rendezett a székes-egyházban a *Korábban Érkeztem Alapítvány*. A koncerten Molnár Ferenc Caramel és a Szegedi Szimfonikus Zenekar lépett fel.

• Ünnepi szentmisével zárult a hagyományos tápai búcsú. A misét, mely után ünnepi körmenetet tartottak, Biacsi József ásóthalmi plébános celebrálta.

Október 6. • *Gróf Zichy Antónia-díjat* vehetett át Budapesten, a Fiumei úti sírkert Batthyány-mauzóleumánál rendezett ünnepségen Ritz Judit, a Bálint Sándor Egyházmegyei Szeretetszolgálat főigazgatója.

Október 7. • Hagyományos elsőpénteki nagykilencedet tartott a Belvárosi Plébánia közössége a dómбан.

• A Kossuth-díjas író, költő Szabó Magda születésének 105. évfordulója alkalmából rendezett ünnepi műsorral kezdődött a Dóm Művészeti Szalon őszi előadás-sorozata a Szegedi Dóm Látogatóközpontban.

Október 8. • Hármass ünnepet tartottak a csanádalberti Szent Kereszt Felmagasztalása-templomban. Ekkor rendezték a templombúcsút, a Magyarok Nagyasszonyának ünnepét, valamint felavatták a felújított templomot. A szentmisét Iványi László kanonok, esperes celebrálta.

Október 9. • A Belvárosi Plébánia közössége ezen a napon tartotta a Magyarok Nagyasszonya ünnepéhez kapcsolódó búcsúját. A dómбан az ünnepi szentmisét Kondé Lajos pasztorális helynök celebrálta, mely után közösségi napra várták az érdeklődőket a Katolikus Házba.

• Reusz József plébános celebrálta az ásóthalmi Back-kápolnában tartott búcsúi szentmisét. A liturgiát követően – a kápolna felszentelésének 85. évfordulóján – keresztállítással erősítették meg keresztény hitvallásunkat a közösség tagjai.

Október 11. • Az egyházi épített örökség védelme projekt keretében 15 millió forintból részben megújult a móravárosi Szent Kereszt-templom.

Október 12. • Megjelent a *Toronyirány* magazin idei ötödik száma, mely többek között beszámolt a Katolikus Társadalmi Napok ren-

dezvényeiről és a gyulai Nádi Boldogasszony-búcsúról.

Október 14. • *A Szer monostortól a szobori búcsúig – Ópusztaszer és a magyar egyháztörténet* címmel egyháztörténeti konferenciát rendeztek az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékparkban, melyen köszöntőt mondott Kiss-Rigó László püspök.

Október 15. • Hálaadó szentmisét tartottak a megújult zákányszéki Szentháromság-templomban. A misét Ondvay Tibor pápai prelátus, mezőtúri plébános mutatta be.

- Caritas Hungarica Díjat vehetett át egyházmegyénk három önkéntese Budapesten, a Magyar Szentek templomában. A Katolikus Karitászt díjait Róka Rudolfné, Szíjgyártó Andrásné és Tapasztó Béláné vehette át Spányi Antal püspöktől, a Katolikus Karitászt elnökétől.

Október 16. • Ünnepi szentmise keretében adták át a Magyar Falu Program nyertes pályázatának köszönhetően megújult balástyai plébániát. A szentmisét Kiss-Rigó László püspök mutatta be a Szent Antal-templomban, beszédet mondott Farkas Sándor miniszterhelyettes.

- A Babagyász világnapjához (október 15.) kapcsolódva az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet-templomban szentmisén emlékeztek meg a várandóssági idő alatt, a szülés körül és a csecsemőkori elvesztett gyermekekről és családjukról. Az I. Szegedi emlékmisét Thorday Attila esperes tartotta.

- Négyszázharmincan álltak rajthoz a Békés Megyei Kormányhivatal és a Gál Ferenc Egyetem által közösen rendezett jótékonsági futóversenyen. A nevezési díjkból az ÁGOTA Alapítvány munkáját támogatták.

- A katolikus egyházban több évtizedes hagyomány október hónap folyamán a missziós gondolat tudatosítása. Az ezen a napon gyűjtött perselyadományokat minden katolikus templomban a missziók javára továbbították.

Október 17. • A Széchenyi 2020 projekt keretében, mintegy 50 millió forintból újult meg

a tarjánvárosi Szent Gellért Plébánia és az Apor Vilmos Közösségi Ház.

- Őszi rekollektóját tartotta egyházmegyénk papsága a szegedi Szent Gellért Szeminárium-ban.

Október 18. • Uzsalyné Pécsi Rita neveléskutató *A szív intelligenciája - az „életképesség” és a küzdőképesség nehézségei* című előadásával folytatódott a CsaládEgyetem programsorozata Gyulán, a Katolikus Közösségi Házban.

Október 19. • A Filharmónia Magyarország Orgonabérlet sorozatának nyitókoncertjén Miklósa Erika Kossuth-díjas koloratúrszoprán és Szamosi Szabolcs Liszt Ferenc-díjas orgonaművész hangversenyét hallgathatta meg a közönség a dóm-ban.

- A Tartalékos Honvédek Napja ünnepéhez kapcsolódva (október 4.) Kiss-Rigó László püspököt a szövetség érdekében végzett tevékenységéért a Magyar Tartalékosokért Emlékcillag arany fokozatával tüntették ki.

Október 20. • *Orgonáról orgona mellől* címmel interaktív előadást tartott a Dóm Angster-orgonájáról Nagy Péter kántor.

Október 22. • Makó Város Önkormányzata az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékére ünnepi megemlékezést tartott a Csanád vezértéri kopjafánál, melyen az ünnepi imádságot Kiss-Rigó László püspök mondta.

Október 23. • Nemzeti ünnepünkön a székesegyházban a szentmisét Kiss-Rigó László püspök celebrálta.

- A Belvárosi Plébánia szervezésében a közösséghez tartozó kisgyermekes családokat várták az óvodások miséjére a szegedi Katolikus Házba.

- Termés hálaadó szentmisét tartottak a kisteleki Szent István-templomban, melyen Amanso Brendan Chika káplán az alázatosságról és a valós önképről beszélt a közösség tagjainak.

Október 24. • Szegedre érkezett a medjugorje-i *„Béke Királynője”* vándormonstrancia. Az emberi lélek imádságát szolgáló kegytárgy

négynapos szegedi tartózkodása alatt szent-ségimádást tartottak a jezsuiták Szent József-templomának kápolnájában.

- A Belvárosi Plébánia közössége szentmisében ünnepelte a székesegyház felszentelésének évfordulóját, melyet a Szeged-Csanádi Egyházmegye kanonoki testületének tagjai celebráltak.

Október 25. • Szakmai napot tartottak a Szent Dömötör Kórházlelkészi Szolgálat munkatársai a szegedi Katolikus Házban. A betegeket látogató civil munkatársak és kórházlelkészek az ún. egyházmegyei kórházak tapasztalati térképének elkészítése után a vigasz témájával foglalkoztak.

November 1. • Mindenszentek ünnepén a szentmisét Kiss-Rigó László püspök mutatta be a dómбан. Azt követően Kondé Lajos plébános vezette a vigíliai szertartást, melynek keretében a plébánia közösségének elhunyt tagjaiért imádkoztak.

- Az újszegedi Árpád-házi Szent Erzsébet-templomban az ünnepi szentmisét követően az elhunytak üdvösségéért felajánlott énekes zsolozsmára hívták a híveket.

November 2. • A halottak napi szentmise keretében a Szegedi Dóm Látogatóközpont urnatemetőjében elhelyezett elhunytakért mondtak közös imát a székesegyházban.

- *ÁGOTA országos kutatás a nevelőszülők körében* címmel konferenciát rendeztek a Gál Ferenc Egyetem Klebelsberg-termében. Az eseményen az ÁGOTA Alapítvány és a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató kutatási gyorsjelentésének legalapvetőbb jellemzőit mutatta be Kothencz János, a reprezentatív országos kutatás vezetője.

November 3. • Folytatódott a Pasztorális Helynökség által indított online előadás-sorozat, a *Hétköznapi teológia*. Ezúttal Pálfa Zoltán makói plébános, lelkigondozó a halál témakörével kapcsolatban tartott előadást.

November 4. • A forradalom vérbe fojtásának emléknapján egyházmegyei közösségének

tagjai gyertyát gyújtottak az áldozatok emlékére.

November 5. • A Szent Gellért Szeminárium kápolnájának búcsúját és beöltözést ünnepeltek a Szeged-Csanádi Egyházmegye papnövendékei. A szentmise keretében – melynek főcelebránsa Kovács József rektor volt – négyen öltözték magukra a reverendát.

November 8. • Cipősdobozos ajándékgyűjtést szervezett a jezsuiták Szent József Templomigazgatósága. Az ajándékokat – írószert, játékot, könyvet, valamint édességet – a plébánia önkéntesei juttatták el a rászoruló gyerekeknek.

November 12. • A derekegyházi Szentháromság-templom nyerte idén a Média Építészeti Díjat, melyért 76 épület, 59 terv, valamint 29 épített környezeti munka versengett. A beruházás a Szeged-Csanádi Egyházmegye 160 millió forintos támogatásával valósult meg. Az elismerést Budapesten vehette át Váncza László Ybl-díjas építész.

- Ünnepléses faültetéssel folytatódott a *Magyarság KicsiNagykövete* című programsorozat, melynek Csongrád-Csanád megyei fővédnöke Kiss-Rigó László püspök volt. Az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékparkban rendezett ünnepségen a megye kicsinyagykövete, valamint attaséi, továbbá szüleik és tanáraik vettek részt.

November 13. • Egyhetes programsorozattal ünnepelte az orosházi Jézus Szíve-templom felszentelésének 100 éves évfordulóját a plébánia közössége.

November 16. • A Dóm Művészeti Szalon keretében mutatták be Zsuffa Tünde: *Az ég tartja a királyt* című könyvét a Szegedi Dóm Látogatóközpontban.

- Elindította hajléktalan teajáratát a Szeged-Csanádi Egyházmegyei Karitás. Szerdánként Szegeden három helyszínen teával, konzervekkel és zsíros kenyérral várták a rászorulókat a szervezet önkéntesei.

November 17. • A Lengyel Köztársaság Függetlenségi napjához kapcsolódva (november 11.)

tudományos-kulturális programsorozatot rendezett a Lengyel Köztársaság Szegedi Konzulátusa a Szeged-Csanádi Egyházmegyével és a Gál Ferenc Egyetemmel közösen. Az emlékező szentmisét Kiss-Rigó László püspök celebrálta a dómban.

- Sajtónyilvános tájékoztatót tartott a Gál Ferenc Egyetem a szarvasi Pedagógiai Karának nyertes intézményfejlesztési pályázatáról a kar épületében. A projekt fő feladata a közösségi sportolás fejlesztése a szarvasi campuson. A nagyszabású beruházás 1,269 milliárd forint vissza nem térítendő uniós támogatásból valósul meg.

- A koraszülöttek világnapja alkalmából 17–19 óráig lila színbe borult a kisteleki Szent István király-templom.

- A kisteleki Árpád Fejedelem Katolikus Gimnázium és Technikum is csatlakozott a Honvéd Kadét Programhoz. Az erről szóló együttműködési megállapodást az intézmény igazgatója, valamint a 46. Heim Géza Területvédelmi Zászlóalj parancsnoka írta alá.

- A szegedi Nem Adom Fel Alapítvány ezen a napon indította el a *Nem Adom Fel Béketurnét*, melynek keretében a szervezet önkéntesei hazánk számos városába elvitték a Kiss Zoltán fogyatékkal élő fiatalember által készített 1000 db, békét szimbolizáló origami darut.

November 19. • Árpád-házi Szent Erzsébet ünnepnapján az újszegedi plébániatemplomban a szentmisét Salamon László Mindszenti plébános celebrálta.

- Hálaadó szentmise keretében ünnepelte az orosházi Jézus Szíve-templom felszentelésének 100. évfordulóját a plébánia közössége. A misét Kiss-Rigó László püspök mutatta be.

November 20. • A szeged-móravárosi Szent Kereszt-templomban szentmise keretében került sor a Szent Erzsébet-kenyerek megáldására, melyeket a szentmise végén a jelenlévők hazavitték családjaikba.

- Minden katolikus templomban az egyházmegei, illetve az országos karitás javára gyűjtöttek a szentmiséken felajánlott adományokat.

November 22. • Folytatódott a CsaládEgyetem programsorozata a szegedi Katolikus Házban. Ezúttal Mihalec Gábor pár- és családterapeuta, nemzetközi előadó és tréner tartott előadást *Viharálló szerelem – Kapcsolatmentő felismerések és tanácsok krízishelyzetekre* címmel.

- Nagyszabású pályaeorientációs napot szervezett középiskolásoknak, illetve felvételi előtt álló fiataloknak a Gál Ferenc Egyetem a békéscsabai Csaba Centerben.

November 24. • Megnyílt a *Nem lehet csoda nélkül élni* című betlehemi készítő pályázat alkotásait bemutató kiállítás a Szegedi Dóm Látogatóközpontban.

November 27. • Az *Észlelések – avagy egy gondolkodó ember naplója* című premier előadással folytatódott a Dóm Művészeti Szalon őszi sorozata a Szegedi Dóm Látogatóközpontban. Fenyő Iván színművész irodalmi estje nagy sikert aratott a mintegy 120 fős közönség körében.

TARTALOMJEGYZÉK

<i>Ivánkovits János rozsnýói püspök</i>	2
23. zsoltár	3
<i>Január – Boldogasszony hava – naptár</i>	4
<i>Február – Bőjtelő hava – naptár</i>	5
<i>Március – Bőjtmás hava – naptár</i>	6
28. zsoltár	7
Csak rajtunk múlik, milyen csodákat hozunk ki a jövőből – <i>Interjú Kiss-Rigó László püspökkel</i>	9
Szabó Ferenc: Az Ige testté lett	15
Benedek Elek: A szegény ember királysága (<i>mese</i>)	16
De szeretnék hajnalcsillag lenni (<i>népdal</i>)	20
Egyházmegyei mozaik <i>Válogatás a Toronyirány magazin 2022-es tudósításaiból</i>	21
Pilinszky János: Levél	43
<i>Czapik Gyula egri érsek</i>	44
26. zsoltár	45
<i>Április – Szent György hava – naptár</i>	46
<i>Május – Pünkösd hava – naptár</i>	47
<i>Június – Szent Iván hava – naptár</i>	48
Kamocsa Gábor: Mi történt a világegyházban 2022-ben?	49
Dsida Jenő: Nagypénteki ima	57
Marton Árpád: Kultúrkörök a Dél-Alföldön, 2022	58
Benedek Elek: A csúnya királyfi és a szép királykisasszony (<i>mese</i>)	68
Este van már, csillag van az égen (<i>népdal</i>)	72
Reményik Sándor: Békesség Istentől	73
Miklós Péter: „A kereszt erősíti a szelídet, és szelídíti az erőset!” <i>Püspöki életpályák a Szeged-Csanádi Egyházmegye területéről</i>	75
Juhász Gyula: A föltámadott	83

<i>Boldog Apor Vilmos vértanú győri püspök</i>	84
54. zsoltár	85
<i>Július – Szent Jakab hava – naptár</i>	86
<i>Augusztus – Kisasszony hava – naptár</i>	87
<i>Szeptember – Szent Mihály hava – naptár</i>	88
Hajó Edina: Tíz napon át szeretve lenni <i>Negyedszázados az ÁGOTA Tábor</i>	89
József Attila: Áldott légy, jó Magyarország!	95
Benedek Elek: Kutya, macska, egér	96
Bujdosik az árva madár (<i>népdal</i>)	98
Csiszér Áron: Három évszázada állt talpra Békés vármegye	99
Juhász Gyula: Béke	106
Tóth Marcell: A hiteles keresztény segítségnyújtás jegyében	107
Reviczky Gyula: Szent-István napján	116
<i>Badalik Bertalan veszprémi püspök</i>	118
93. zsoltár	119
<i>Október – Mindszent hava – naptár</i>	120
<i>November – Szent András hava – naptár</i>	121
<i>December – Karácsony hava – naptár</i>	122
Csiszér Áron: Erősödött az akadémia megtartó ereje	123
Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba	128
Egy jó pedagógus felismeri a gyermekben az egyedit, a megismételhetetlent – <i>interjú Dux Lászlóval, a Gál Ferenc Egyetem</i> <i>újnonnan kinevezett rektorával</i>	130
Benedek Elek: Attila földje (<i>mese</i>)	140
Kis karácsony, nagy karácsony (<i>népdal</i>)	148
Csanádi Imre: Karácsony fája	149
Papp Gábor: Események, rendezvények Békés megyében, 2022	150
Ágoston Julián: Ádventi koszorú	158
Diakónusszentelés	159
Jubiláns lelkipásztorok, elhunyt lelkipásztor	160
Szeged-Csanádi Egyházmegyei krónika, 2022	162

Szeged-Csanádi Egyházmegye Toronyirány Kalendárium

Megjelenik évente egyszer

Felelős kiadó: dr. Kiss-Rigó László,
a Szeged-Csanádi Egyházmegye püspöke
6720 Szeged, Aradi Vértanúk tere 2.
Kiadja a Gerhardus Média Központ Kft.

Felelős szerkesztő: dr. Antal Zsolt
Kiadványmenedzser: Orosz László
Nyomdai előkészítés: WellCom Stúdió

Nyomtatás: Prime Rate Kft.

ISSN 2016-6236

Borítófotó: Gémes Sándor

GERHARDUS
kiadó

680 Ft